

DE NEDERLANDSCHE
RÉCHTSPRAAK

GEBRACHT OP DE ARTIKELEN VAN HET

WETBOEK

VAN

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

DOOR

Mr. W. VAN ROSSEM

~~~~~  
3<sup>e</sup> Supplement

*Bijgewerkt tot 1 Januari 1908*  
~~~~~


'S-GRAVENHAGE
BOEKH. VH. GEBR. BELINFANTE
1908

DE NEDERLANDSCHE RECHTSpraak

BETREFFENDE HET

WETBOEK VAN BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

MOLENGRAAFF INSTITUUT
VOOR PRIVAATRECHT
NIEUWE GRACHT 60
UTRECHT

- burgerlyk proces

—→•←—
Gedrukt bij F. J. BELINFANTE, voorh.: A. D. SCHINKEL
—→•←—

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0704 0169

347.91/95 (492)

(1)G-5#4

Kant Molenprakt

DE NEDERLANDSCHE
RECHTSPRAAK

GEBRACHT OP DE ARTIKELEN VAN HET

WETBOEK

supp. 2 ontbreekt.

VAN

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

DOOR

Mr. W. VAN ROSSEM

3e Supplement

Bijgewerkt tot 1 Januari 1908

MOLENGRAAFF INSTITUUT
VOOR PRIVAATRECHT
NIEUWE GRACHT 60
UTRECHT

'S-GRAVENHAGE

BOEKH. VII. GEBR. BELINFANTE

1908

WETBOEK

VAN

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING.

EERSTE BOEK.

Art. 1.

24. *Add.* Vereeniging van meerdere vorderingen bij één exploit.

In den zin van het arr. Hof 's-Gravenhage 23 Oct. 1893 is beslist bij vonnis der arr.-r. Leeuwarden 27 Febr. 1902, W. no. 7769.

Bij vonnis der arr.-r. Breda 31 Dec. 1901, W. no. 7746 werd uitgemaakt, dat de wet nergens verbiedt meerdere vorderingen tegen één gedaagde samen te voegen, voor zoover daardoor de betrekkelijke bevoegdheid des rechters niet wordt gewijzigd of uitgebreid.

40. Al constateert de deurwaarder in het exploit, dat de persoon met wien hij sprak, gemachtigd was het exploit aan te nemen, zoo neemt zulks niet weg, dat dat exploit, niet ter woonplaats van gedaagde beteekend, niet voldoet aan deze bepaling, zoodat bij verstek het exploit dient nietig verklaard te worden.

Hof 's-Gravenhage 30 April 1900, W. 7469.

41. Eene uitdrukkelijke vermelding in het exploit, dat de persoon, met wien de deurwaarder ten huize, waar het exploit werd uitgebracht, sprak, ook aldaar woonde, is nergens voorgeschreven.

Arr.-r. Amsterdam 1 Dec. 1905, W. 8433.

Art. 4.

2. *Add.* Vergelijk met het vermeld vonnis der arr.-r. Amsterdam 21 Febr. 1896, het vonnis dierzelfde rechtbank van 15 Jan. 1904, W. 8108, ten betooge dat uit no. 4 van dit art. niet valt af te leiden, dat eene naamlooze vennootschap in liquidatie nog een jus standi in judicio zou hebben.

Zie nog met de bepaling van no. 4 in verband de navolgende beslissing:

Waar uit de dagvaarding niet blijkt van eene vennootschap onder firma is de beteekening „ten kantore van de Heeren van der Poel en Barendregt” niet wettig, al zegt de deurwaarder gesproken te hebben met den Heer v. d. Poel, lid dier firma.

Arr.-r. Amsterdam 4 Nov. 1903, W. 8046, vern. bij arr. Hof Amsterdam 31 Dec. 1903, W. 8053, bij welk arrest is beslist, dat, waar de deurwaarder dagvaardde «van der Poel en Barendregt», gevestigd en kantoor houdende te R., daaruit voldoende blijkt, dat is bedoeld de benaming van eene handelsvereniging, wat nog bevestigd wordt door het bovenaangehaald relaas van den deurwaarder.

7. *Add.* Zie in vervolg op het aangehaald schrijven van mr. Jitta: dezelfde in W. 7397.

16. In den zin van mr. Oudeman is beslist bij arr. Hof 's Bosch 26 Juni 1906, W. 7482, dat nam. eene vóór den afloop van het jaar gemaakte boedel-scheiding geene verandering brengt in dit voorschrift.

Vergelijk met betrekking tot de bepaling van no. 6 van dit artikel navolgende beslissing:

In dit artikel wordt den eischer eene *bevoegdheid* toegekend, *geene* verplichting opgelegd.

Heeft de eischer van deze bevoegdheid gebruik gemaakt, dan moet hij zich ook neerleggen bij de opgave, die de op de dagvaarding als zoodanig in het geding verschijnende partijen hem verstrekken en kan eischers bewering daartegen, dat hij andere dan de verschenen personen heeft bedoeld te dagvaarden, geen gevolg meer hebben.

Rechtbank Arnhem 7 Februari 1901, W. 7657.

31. *Add.* Aan een hervormde diaconie moet de beteekening van een exploit geschieden niet aan den administreerenden diaken, maar aan den president van den kerkeraad.

Arr.-r. Utrecht 11 Dec. 1901, W. 7770.

32a. *Add.* Terwijl bij het vermeld vonnis der arr.-r. Maastricht van 18 April 1889 werd uitgemaakt, dat na de beteekening der sommatie op de wijze van no. 8 van dit art. een later aanbod de in morastelling niet meer kan te niet doen, omdat het exploit moet geacht worden ter woonplaatse van den buitenlander te zijn beteekend, is bij vonnis der arr.-r. den Haag 2 Mei 1900, W. 7456, beslist, dat het parket van den ambtenaar O. M. niet geldt als woonplaats, waar aanbod van gereede betaling zou kunnen worden gedaan.

34. *Add.* In den zin van de vermelde beslissing Kng. Maastricht 19 Aug. 1884 werd beslist bij vonnis Kng. Haarlem 3 Juli 1903, W. 7956, dat ook in Kantongerechtszaken ten aanzien van buitenlanders de beteekening moet geschieden aan den ambtenaar van het O. M. bij het Kantongerecht.

Anders mr. W. van Rossem, het Ned. Wb. v. B. Rv. p. 28.

39. Onbekende mede-erfgenamen kan men niet dagvaarden op de wijze als bij no. 7 van dit artikel is voorgeschreven.

Arr. van 18 Nov. 1904, W. 8146, waarbij werd overwogen dat no. 7 juist uitgaat van de veronderstelling dat de namen van gedaagden wel bekend zijn. Bij dit arrest werd het beroep in cassatie verworpen tegen arr. Hof Amsterdam 16 Oct. 1902, W. 7868. **

40. Schippers, die met hun vaarttuig slechts tijdelijk ergens in het buitenland vertoeven, kunnen niet begrepen worden onder hen, die buiten 's lands *wonen*, d.i. die aldaar hun hoofdverblijf hebben, als bedoeld in art. 4 8°. Rv.

Hof Den Haag 3 Juni 1901, W. 7655.

41. Onder „werkelijk verblijf” in art. 4 n°. 9 B. R. is te verstaan de plaats waar de vrouw gewoon is te verblijven, al is zij er niet onafgebroken persoonlijk tegenwoordig.

Arr.-r. Utrecht 22 Febr. 1905, W. 8190.

Art. 5.

5. *Add.* In den zin van den H. Raad (arr. van 20 Dec. 1895) is beslist: bij arr. Hof Amsterdam 9 April 1900, W. 7476, arr. Hof Arnhem 25 Maart 1903, W. 7947 en vonnis arr.-r. Breda 10 Dec. 1901, W. 7751.

Vergelijk ook navolgende beslissingen:

Dit artikel kan niet zijn geschonden waar door den eersten rechter de eisch niet-ontvankelijk is verklaard, als niet gerechtvaardigd door den grondslag.

Arr. 13 Maart 1903 W. 7897.

De onvoldoende omschrijving van het onderwerp en de middelen van den eisch heeft niet-ontvankelijkverklaring tengevolge en niet de nietigheid der dagvaarding.

Arr.-r. Rotterdam 16 Jan. 1905, W. 8305.

Waar de eischende vereeniging het recht niet heeft onder haren collectieven naam in rechten op te treden, moet niet de dagvaarding worden nietig verklaard, maar moet de eisch niet ontvangen worden.

Arr.-r. Rotterdam 22 April 1903, W. 8020.

Waar de dagvaarding niet bevat de rechtsfeiten, welke de vordering als gevolg daarvan zouden kunnen en moeten rechtvaardigen, moet de vordering niet-ontvankelijk worden verklaard.

Arr.-r. 's-Gravenhage 16 Oct. 1900, W. 7547.

9. *Add.* Verg. met de beslissing der arr.-r. Leeuwarden 25 Maart 1897 navolgende uitspraak :

Deze bepaling is van openbare orde; door de statuten eener naamlooze vennootschap kan dus daaraan niet worden gederogeed.

Arr.-r. Breda 4 Nov. 1902, W. 7957.

Zie nog ten betooge dat waar een zedelijk lichaam in rechten optreedt, het onnoodig is te vermelden dat het een bestuur heeft, arr. Hof Arnhem 9 Jan. 1907, W. 8571.

13. *Add.* Waar de dagvaarding een voornaam des eischers inhoudt, al is die niet de ware, kan geene nietigheid volgen.

Arr. 12 Febr. 1904, W. 8035, idem Hof 's-Hage 29 Dec. 1902, W. 7890; verg. ook arr. 27 Dec. 1901, W. 7704.

Verg. navolgende beslissingen :

Staat in de dagvaarding niet de ware woonplaats van een der geïntimeerden, daargelaten of dit zou strijden met het vereischte der dagvaarding, zoo kan een mede-geïntimeerde in geen geval hieraan een grond ontleenen voor het middel van niet-ontvankelijkheid van het appèl.

Hof Amsterdam 9 Nov. 1900, W. 7574.

Het is niet de vraag of de middelen juist zijn, maar of er middelen zijn, als hoedanig ook ramingen, gissingen kunnen in aanmerking komen, omdat ook deze duidelijk kunnen zijn gesteld.

Arr.-r. Rotterdam 24 Nov. 1902, W. 7962.

18. *Add.* Vergelijk hiertoe betrekkelijk navolgende beslissing :

Uit het onbepaald zijn der waarde van eene vordering (in casu tot betaling van een zeker bedrag of zooveel meer of minder als de rechter zal oordeelen), gelijk o. a. van eene vordering tot schadevergoeding nader op te maken bij staat, mag niet worden afgeleid dat de dagvaarding mist de duidelijke en bepaalde conclusie.

Arr. 18 April 1902, W. 7757, vern. arr. Hof Den Haag 17 Juni 1901, W. 7667; anders vonnis arr.-r. 's-Hage 21 Jan. 1902, W. 7857 en arr.-r. Utrecht 24 Juni 1903, W. 8000, waarbij zoodanige vordering niet-ontvankelijk werd geoordeeld; verg. ook aant. 17.

Zie weder navolgende uitspraken :

Waar bij eene vordering tot onderhoud is gevorderd eene zekere som per week of zooveel meer als de Rechtbank zal oordèelen, is deze conclusie wel niet bepaald, maar bij eene zoodanige vordering behoeft de eisch van bepaaldheid niet in alle strengheid te worden toegepast.

Arr.-r. Utrecht 14 Oct. 1903, W. 7992.

Waar gedagvaard is tot betaling van *f* 240.— of zooveel meer of minder als de rechtbank zal bepalen en uit eene vroegere sommatie in verband met de houding van eischer in eersten aanleg blijkt, dat eischer niet de bedoeling had meer te vorderen dan het gefixeerde bedrag, dan kan de eisch niet van onbepaalde waarde beschouwd worden en moet aan de woorden zooveel meer geen verder gewicht gehecht worden, zoodat het vonnis ook niet is appellabel.

Hof 's-Hage 12 Febr. 1900, W. 7454.

Wanneer eene bepaalde som in het petitum der dagvaarding is gevorderd, dan heeft geen invloed op hare deugdelijkheid, dat in het lichaam der dagvaarding is gesteld, dat eischer het verschuldigde schat op een zeker bedrag of zooveel meer of minder als de rechtbank zal oordeelen.

Arr.-r. Rotterdam 10 Nov. 1902, W. 7957.

29. *Add.* Vergelijk ook navolgende beslissing :

Waar uit de dagvaarding in haar geheel genomen duidelijk blijkt, waarop de vordering is gegrond, al wordt dit niet met zooveel

woorden in de „aangeziens” vermeld, daar kan niet gezegd worden dat de grond ontbreekt.

Arr. Hof Leeuwarden 27 Febr. 1901, W. 7567, vern. vonnis arr.-r. Heerenveen 20 April 1900, *ibidem*.

Vergelijk met het vermelde vonnis der arr.-r. 's-Hage dd. 18 October 1889 het vonnis der arr.-r. Breda 13 Oct. 1903, W. 8044, arr. Hof Leeuwarden 6 Juni 1900, W. 7516 en arr.-r. Utrecht 12 Nov. 1902, W. 7860.

48. *Add.* Verg. ook navolgende beslissing:

Al mocht van enkele rechtsfeiten verduidelijking gewenscht zijn, zoo kan daarmee nog niet gezegd worden, dat de dagvaarding wegens gebrek aan middelen nietig is.

Arr.-r. 's-Gravenhage 21 Juni 1899, W. 7395.

57. *Add.* De arr.-r. te 's-Gravenhage (vonnis 5 Dec. 1899, W. 7373) laat in het midden of ambtshalve mag worden nietig verklaard, maar gaat toch ambtshalve de vraag na of er termen zijn tot nietig verklaring.

Verg. navolgende beslissing:

Waar een eisch tot uitkeering van levensonderhoud bij dagvaarding door eischeres gelijktijdig met de actie tot echtscheiding is ingesteld, behoort eerstgenoemde eisch ook te bevatten, op straffe van nietigheid, de middelen en het onderwerp van den eisch. Nu deze ontbreken en alleen eene conclusie is gesteld, zou de dagvaarding nietig moeten worden verklaard (geheel?) wanneer de gedaagde daartoe had geconcludeerd.

Nu deze dat niet heeft gedaan, behoort de Rechtbank uit de nadere gegevens in het geding het verzuim in de dagvaarding aan te vullen.

Arr.-r. Amsterdam 26 Juni 1903, W. 7968.

67. *Add.* Zie over de vraag wat moet verstaan worden onder de middelen, waarop een eisch steunt, arrest van 25 Jan. 1907, W. 8494, alwaar is beslist dat in het algemeen daaronder te verstaan zijn de rechtsfeiten, d. w. z. die feiten en omstandigheden, waaruit de eischer het door hem beweerde recht afleidt; dat het dus bij de in art. 456 B. Rv. bedoelde dagvaarding niet voldoende is te stellen dat de goederen zijn het eigendom des eischers. Verg. ook arr.-r. Tiel 24 Juni 1904, W. 8201; arr. Hof Den Haag 28 Dec 1904, W. 8198.

73. *Add.* In denzelfden zin arr. Hof Arnhem 22 Jan. 1902, W. 7780.

Zie ook navolgende beslissing:

Het is niet verboden om bij dagvaarding, waarin alleen van de slotsom der debet- en creditposten eener rekening wordt melding gemaakt, te verwijzen naar eene rekening-courant, mits maar vaststa, dat gedaagde deze in handen heeft gekregen, opdat hij in staat zij dadelijk bij conclusie zich te verweren.

Arr.-r. Amsterdam 30 Juni 1903, W. 8045. Zie ook hetzelfde aangenomen ten aanzien van verwijzing naar gespecificeerde rekeningen bij arrest van 13 Dec. 1901, W. 7698.

87. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Wanneer echtelieden worden gedagvaard, moet ook de vrouw bij name worden genoemd en kan niet volstaan de aanduiding: A. en zijne echtgenoot. In dat geval moet ten haren opzichte de dagvaarding worden nietig verklaard.

Kng.pl. 's-Hage 20 Juni 1902, W. 7844.

De eischer bleef na dit vonnis vorderen veroordeeling van de beide gedaagden, waarop de Kng.pl. bij vonnis van 11 Juli 1902, W. 7870, ambtshalve den eischer in zijne vordering niet ontvankelijk verklaarde.

89. *Add.* In denzelfden zin beslist bij vonnis der arr.-r. Amsterdam 14 Dec. 1900, W. 7582.

104. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Het stellen van handelingen die *sedert eenige jaren* plaats hebben, bevat voldoende aanduiding van tijd der gewraakte handelingen.

Arr.-r. Almelo 18 April 1905, W. 8405.

107. Waar de rechter a quo tot de beslissing, dat de gedaagde uit de dagvaarding niet kan weten, op welken grond de vordering berust, is gekomen door uitlegging dier dagvaarding, is deze beslissing in cassatie onaantastbaar.

Arrest 4 Jan. 1901, W. 7546.

108. Aan het vereischte van art. 5 1°. B. R., j^o. 133 B. R. is voldaan, indien in de dagvaarding ondubbelzinnig is aangeduid waar de gestelde procureur in de gemeente, waar de rechter zitting houdt, woonplaats heeft voor zijne ambtsbediening.

Arrest 9 Mei 1902, W. 7768.

109. Op den regel ex art. 5, 2°. B. R. dat de dagvaarding moet bevatten den naam en de woonplaats van gedaagde, kent dit Wetboek slechts één uitzondering, nl. die van art. 4, 6°. B. R.

Arrest 18 Nov. 1904, W. 8146.

110. Waar een exploit nietig is, moet ook het andere, dat met het eerste één geheel uitmaakt, en alleen om het verschil in woonplaats afzonderlijk is uitgebracht, nietig worden verklaard.

Hof Amsterdam 16 Oct. 1902, W. 7868.

111. Onder den naam van den deurwaarder kan niet anders worden verstaan dan de naam, waaronder hij is aangesteld en hij bekend is.

Arr.-r. 's-Gravenhage 3 Juni 1903, W. 7928.

112. Nietigheid der dagvaarding kan niet het gevolg zijn van de omstandigheid, dat de daarin gestelde feiten niet met de in het pro deo-request gestelde overeenkomen.

Arr.-r. Haarlem 20 Oct. 1903, W. 7983.

113. Het doet niet af dat bij dagvaarding samengestelde feiten gesteld zijn, daar, bij ontkenenis, art. 134 van dergelijke daadzaken de vereischte ontwikkeling toelaat.

Hof 's-Hage 24 Nov. 1903, W. 8029.

114. Het opnemen eener geheel overbodige en dus niet toewijsbare conclusie heeft nog geene nietigheid der dagvaarding tengevolge.

Arr.-r. Amsterdam 25 Jan. 1905, W. 8278.

115. Waar in de dagvaarding ontbreekt elke aanduiding van het juridisch karakter der tusschen partijen gesloten overeenkomst en van ieder rechtsfeit, waaruit de oorzaak of rechtsgrond der bij overeenkomst aangegane verbintenis zou zijn af te leiden, moet niet de dagvaarding worden nietig verklaard, maar de eischer niet-ontvankelijk verklaard worden in zijne vordering.

Arr.-r. Amsterdam 20 April 1906, W. 8572.

Art. 14.

6. Deze bepaling ziet uitsluitend op het doen van een exploit. Analogische uitbreiding van het tweede deel van dit artikel tot andere rechtshandelingen is ongeoorloofd.

Hof Amsterdam 19 April 1899, W. 7322.

*Art. 19.*5. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Heeft ééne der partijen bij voorbaat verklaard in geene schikking te zullen treden, dan bestaat er geen grond, om eene persoonlijke verschijning van partijen voor den rechter te gelasten.

Arr.-r. Amsterdam 13 Maart 1900, W. 7529.

Art. 45.

5. Wanneer de stukken van het geding niet zijn overgelegd, kan de rechter geen vonnis wijzen.

Arr.-r. Utrecht 28 Febr. 1906, W. 8380.

*Art. 46.*5. *Add.* Vergelijk navolgende beslissingen:

De regel: „l'interlocutoire ne lie pas le juge” is niet van toepassing, wanneer het interlocutoire vonnis eindbeslissingen inhoudt op opgeworpen geschilpunten.

Hof den Bosch 27 Febr. 1900, W. 7431.

Niettegenstaande ook in ons recht geldt de regel „l'interlocutoire ne lie pas le juge” kan de rechter, die eenmaal een beslissenden eed heeft opgelegd, op die uitspraak niet terugkomen.

Arr. 18 Jan. 1901, W. 7552; verg. arr. Hof den Haag 24 Juni 1907, W. 8600, waarbij werd beslist, dat partijen bij denzelfden rechter niet mogen opkomen tegen eene door dezen, naar aanleiding van den strijd van partijen gegeven beslissing, ook al is die beslissing neergelegd in de overweging van het interlocutoir. Verg. echter arr.-r. Rotterdam 15 April 1907, W. 8619, waarbij is beslist, dat de rechter, die bij interlocutoir vonnis getuigenverhoor heeft gelast, volkomen vrij is om bij het eindvonnis zonder nader bewijs de vordering toe te wijzen.

18. *Add.* Idem als het vermeld arr. Hof Amsterdam 18 Dec. 1891 is, waar de overlegging van stukken bevolen is, beslist bij arr. 13 Maart 1903, W. 7898.

51. De weigering van den rechter om een naderen termijn ex art. 108a te bepalen, is geen praeparatoire beslissing in den zin van art. 46, j^o. 336 B. R., maar van die beslissing kan zelfstandig worden geappelleerd.

Arrest van 5 Mei 1905, W. 8216.

52. Waar in den vorm van een beslissing ter rolle eene beslissing is gegeven, die op de zaak ten principale voor de betrokken partij van beslissenden invloed is (nl. hare buitengedingsstelling) is zoodanige beslissing niet praeparatoir.

Hof Amsterdam 15 Jan. 1904, W. 8044.

Art. 48.

4. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Ambtshalve niet-ontvankelijk verklaring op grond van onvolledige mededeeling der feiten.

Arr.-r. 's-Hage 3 Febr. 1903, W. 7884.

37. *Add.* Zie in denzelfden zin vonnis arr.-r. 's Gravenhage 23 Jan. 1900, W. 7414.

49b. *Add.* Vergelijk ook navolgende beslissingen:

Een verweer betreffende de feitelijke beteekenis door partijen bij het aangaan eener overeenkomst aan het woord „voorjaar” gehecht, is een *rechtsmiddel*.

Arr.-r. Amsterdam 18 Januari 1905, W. 8295.

De betwisting van de ontvankelijkheid eener vordering tot schadevergoeding op grond van het ontbreken van eene inmorastelling, eerst bij pleidooi gedaan, moet worden voorbijgegaan en mag niet ambtshalve door den rechter worden aangevuld, omdat zij is geen rechtsgrond maar een rechtsmiddel, steunende op ten processe niet aangevoerde feiten.

Arr.-r. Amsterdam 26 Jan. 1900, W. 7432; zie ook onder «Berichten en Mededeelingen» in W. 8589 het stuk getiteld: «Verbintenissen zonder oorzaak».

Het aanvoeren van een niet in de dagvaarding vermelden grond van onrechtmatigheid bij de actie tot schadevergoeding ex. art. 1401 B. W., is een rechtsmiddel, dat door den rechter niet mag worden aangevuld.

Hof Arnhem 8 Febr. 1905, W. 8191.

De bewering, dat de ingestelde vordering in geen geval kan worden ingesteld tegen de gedaagden, zooals zij zijn gedagvaard, is een rechtsmiddel, geen rechtsgrond.

Hof 's Bosch 26 Juni 1900, W. 7482.

63. *Add.* Vergelijk navolgende beslissingen:

Ambtshalve kan worden aangevuld de grond voor de niet-ontvankelijk verklaring der bij art. 618 bedoelde tegensprekende partij, dat nam. de zaak niet binnen den daar gestelden termijn ter terechtzitting is gebracht.

Arr. 22 Dec. 1899, W. 7381.

Bij de actie tot ontbinding eener overeenkomst is de rechter gehouden ambtshalve te onderzoeken of de overeenkomst eene eenzijdige verbindtenis of wel wederkeerige verbindtenissen bevat.

Arr. 6 Dec. 1901, W. 7692, waarbij het beroep in cassatie werd verworpen tegen het hieronder vermeld arrest van het Hof te 's-Gravenhage van 14 Jan. 1901.

Waar een rechtsgevolg zou verbonden worden aan feiten, waaraan de wet dit niet verbindt, zou dit als eene toepassing van de wet in strijd met haar zelve niet overeen te brengen zijn met de openbare orde, zoodat de rechter ambtshalve daarop moet letten.

Arr. Hof den Haag 27 Dec. 1905, W. 8361, zie ook arr. van datzelfde Hof 3 Jan. 1906, W. 8368; verg. vonnis der arr.-r. Roermond 2 Jan. 1903, W. 7931, ten betooge, dat, waar een rechtsmiddel niet is van openbare orde, dit niet mag worden aangevuld. In casu had de rechter a quo ambtshalve den eisch tot betaling van wissel-protestkosten niet-ontvankelijk verklaard, omdat niet was gesteld dat de koopman door middel van een geaccepteerden wissel zou worden betaald.

Wanneer de ontvankelijkheid der actie afhankelijk is van de vraag of binnen zekeren termijn protest is gedaan, dan is die formaliteit van binnen dien termijn protest doen een voorschrift van materieel recht, een der gronden waarop de actie is gebaseerd, zoodat het niet-nakomen dier formaliteit ambtshalve door den rechter mag worden toegepast.

Arr.-r. Middelburg 14 Mei 1902, W. 7790.

Wanneer blijkt, dat de gestelde posita de toewijzing der vordering niet tengevolge kunnen hebben, kan de rechter ambtshalve den eisch niet-ontvankelijk verklaren.

Arr.-r. 's-Hage 7 Mei 1899, W. 7384; zie ook in dien zin arr. Hof den Haag 14 Jan. 1901, W. 7559, bev. vonnis der arr.-r. te 's-Gravenhage 5 Juni 1900, W. 7453; n.b. het middel van niet-ontvankelijkheid was door

gedaagden op een anderen grond voorgesteld dan nu ambtshalve werd aangenomen.

Verg. vonnis arr.-r. Utrecht 29 Oct. 1902, W. 7826, ten betooge, dat de exceptie van gewijsde zaak niet ambtshalve mag worden aangevuld.

68. Waar de rechtbank verandering zou hebben gebracht in den feitelijken grondslag van des requestants verzoek, zou zij in strijd gehandeld hebben met dit artikel.

Arr. 18 Mei 1906, W. 8380.

69. Heeft gedaagde zich gerefereerd aan het oordeel des rechters, dan heeft hij zich bereid verklaard te berusten in de beslissing door den rechter te geven na behoorlijk onderzoek der rechten van partijen, waarbij deze ook ambtshalve de rechtsgronden moet aanvullen, die niet mochten zijn aangevoerd.

Hof Amsterdam 3 November 1899, W. 7412.

70. Mr. Koksma in Rechtsgeleerd Magazijn XXIV (1905 p. 257 en vlg.) pleit voor eene ruime opvatting van art. 48; schrijver wenscht eene minder enge toepassing van het beginsel der lijdelijkheid des rechters, en is van oordeel dat «rechtsgronden» in ons artikel moet worden gesteld tegenover feitelijke gronden, en dat het eerste ook omvat de rechtsmiddelen, voor zooverre in het opwerpen daarvan niet de uitoefening eener aan partijen door het burgerlijk recht toegekende bevoegdheid ligt opgesloten.

Art. 50.

2. *Add.* Vergelijk nog over wettig beletsel de navolgende uitspraken:

Het is volkomen redelijk, dat hij, die bij request civiel wijziging van een hem opgelegden eed heeft verzocht, zich hangende dit request civiel niet tot aflegging van den ongewijzigden eed aanmeldt; dit is eene verhindering door wettig beletsel.

Hof den Haag 17 Januari 1899, W. 7605, waartegen het beroep in cassatie is verworpen bij arr. van den H. Raad 10 Mei 1901, ib., waarbij ook werd beslist, dat door deze beslissing art. 392 niet is geschonden.

Het aanvoeren ter terechtzitting, dat de partij — hoewel tegenwoordig — door ongerechtvaardigde dronkenschap verhinderd is den eed af te leggen, staat gelijk met eedsweigerig.

Dit geval moet door den hooger en rechter berecht en niet bij wijze van verzet voor denzelfden rechter worden gebracht.

Hof Arnhem 26 Nov. 1902, W. 7905.

14. *Add.* Zie ook navolgende beslissing:

Uit dit art. blijkt, dat van de bij art. 1969 B. W. bedoelde weigering eerst sprake behoeft te zijn, nadat de eed bij vonnis is opgelegd.

Arr. 27 Nov. 1903, W. 7996.

Art. 51. (1)

1. *Add.* Verg. ook vonnis arr.-r. Rotterdam 3 Dec. 1906, W. 8607, waarbij werd beslist, dat de rechtbank bevoegd is om bij voorraad datgene te bevelen, wat zonder iets onredelijks van de wederpartij te vorderen, kan strekken om het ontstaan van nieuwe schade gedurende het geding te voorkomen.

5. *Add.* Vergelijk ook navolgende beslissing:

Waar door de toewijzing der provisioneele vordering in werkelijkheid een gedeelte der hoofdvordering zou worden toegewezen, is zij niet-ontvankelijk.

Arr.-r. Utrecht 23 Jan. 1901, W. 7579; vergelijk ook arr.-r. Amsterdam 23 Mei 1902, W. 7839 en arr.-r. Middelburg 9 Mei 1900, W. 7533, waarbij nog is beslist, dat bij de wet het toestaan van een provisioneele eisch niet is beperkt.

11. Ook voor provisioneele vorderingen geldt de bepaling van art. 247.

Hof den Haag 26 Nov. 1900, W. 7548.

Art. 52.

21. *Add.* Vergelijk voorts navolgende beslissingen:

Art. 52 bedoelt niet dat de uitspraak alléén op den titel moet berusten en evenmin, dat die titel op zich zelf en onder alle omstandigheden het recht, waarop men zich beroept, zou moeten bewijzen.

Arr. 2 Maart 1900, W. 7405.

Waar de vordering gegrond is op eigendomsrecht en dit bewezen is verklaard door acten, kan de voorloopige uitvoerbaarverklaring worden bevolen.

Arr.-r. Middelburg 15 Feb. 1899, W. 7377.

(1) In het tweede supplement is abusivelijk het vonnis der arr.-r. te Rotterdam van 13 April 1899 vermeld onder no. 51, in plaats van onder no. 10.

34. Bevel tot voorloopige tenuitvoerlegging van eene uitspraak tot verbetering van eene acte van den burgerlijken stand op grond van art. 52 B. R. is onbestaanbaar met art. 73 B. W.

Hof Leeuwarden 25 Jan. 1900, W. 7435.

35. De rechter kan volstaan met te verklaren, dat een vonnis uitvoerbaar is bij voorraad en *behoeft* daaraan *niet* toe te voegen, dat de ten uitvoerlegging plaats kan hebben, niettegenstaande verzet of hoogere voorziening.

Rechtbank Roermond 21 Maart 1901, W. 7659.

36. Zie ten betooge dat de afschaffing der «cautio judicatum solvi» tengevolge kan hebben dat de Nederlander, die veroordeeld is bij een vonnis dat uitvoerbaar werd verklaard bij voorraad zonder borgtocht en zich moest laten executeeren, geene practische gevolgen van appèl of cassatie te wachten heeft wat betreft de hoofdsom. Mr. M. Jacq. de Wit Hamer in W. 8370.

Art. 56 A.

28. *Add.* Zie ook navolgende beslissingen:

Art. 56 B. R. mist zijne toepassing, wanneer op een verzoekschrift is recht gedaan en geen rechtsgeding is gevoerd.

Arrest 29 Juli 1904, W. 8097.

32. *Add.* Vergelijk navolgende beslissingen:

De gedaagde in eene onteigeningszaak, die het aanbod bij de dagvaarding gedaan, aanneemt, kan niet in de kosten van het onteigeningsproces worden veroordeeld.

Arr. 9 Maart 1903, W. 7890; verg. ook vonnis arr.-r. Winschoten 17 April 1907, W. 8610.

Waar door een onrechtmatige daad schade is geleden, kan de veroordeeling in de proceskosten worden voorkomen door aan te bieden tot vergoeding een zeker bedrag, dat aan de eischen der billijkheid kan getoetst worden en waardoor de voortzetting van het aanhangig geding en het opmaken van een schadestaat in bijzonderheden kan worden voorkomen.

Hof 's Gravenhage 23 Febr. 1903, W. 7933.

80. De kosten van den schadestaat bij eene procedure van vereffening der schadevergoeding komen ten laste van den gedeclareerde.

Arr.-r. Rotterdam 24 Oct. 1900, W. 7539.

81. De gedaagde moet veroordeeld worden in de kosten, al was de som tijdens de dagvaarding nog niet opeischbaar, wanneer die opvorderbaarheid hangende het geding is ingetreden en hij niettegenstaande sommatie niet heeft betaald.

Arr.-r. Rotterdam 13 Aug. 1902, W. 7890.

82. Bij toewijzing der vordering ex art. 512 B. R. moet gedaagde, ook al spreekt hij den eisch niet tegen, in de kosten veroordeeld worden.

Arr.-r. Rotterdam 2 Maart 1903, W. 7934; anders arr.-r. Tiel 28 Febr. 1902 ib.

83. Met verliezende partij moet worden gelijkgesteld zij die het voeren van het geding noodzakelijk maakte.

Arr.-r. Rotterdam 2 Maart 1903, W. 7934; verg. ook arr. Hof Amsterdam 7 Dec. 1900, W. 7594, en arr.-r. Rotterdam 26 Nov. 1906, W. 8598, waarbij is beslist, dat de schuldenaar zelf te beoordeelen heeft aan wien hij moet betalen, wanneer verschillende personen op het verschuldigde aanspraak maken; laat hij het aan den rechter over te beslissen, dan moet de schuldenaar in de proceskosten veroordeeld worden.

84. De gedaagde, die door het opwerpen van een ongegrond middel van niet-ontvankelijkheid, terwijl hij overigens de vordering niet tegenspreekt, oorzaak is van het geding, moet de kosten dragen.

Arr.-r. Utrecht 28 Nov. 1900, W. 7558.

85. Zie een hoofdartikel over „proceskosten in burgerlijke zaken”, naar aanleiding van eene opmerking in de afdeelingen der 2de Kamer, dat nam. voor iedereen geheel kosteloze rechtspleging moest bestaan, in W. 7675.

Art. 56 C.

6. Waar de gedaagde zich bereid verklaard heeft te betalen een bedrag minder dan de som van den eisch, waarop de eischer zijne vordering tot dat bedrag vermindert, moet gedaagde toch in de kosten worden veroordeeld, wanneer hij zich bepaald heeft tot eene bereidverklaring, en is blijven concludeeren tot ontzegging van den eisch in zijn geheel.

Arr. 5 Dec. 1902, W. 7842; anders de voorafgaande conclusie O. M.

7. Waar het dictum luidt: veroordeelt gedaagde tot betaling van $\frac{1}{5}$ en eischer tot betaling van $\frac{1}{5}$ der proceskosten, die worden begroot op f 460, kan die begrooting niet anders bedoelen dan de gezamenlijke kosten van beide partijen.

Arr.-r. Amsterdam 5 Juni 1900, W. 7551.

8. Waar de rechtbank de exceptie van onbevoegdheid ongegrond oordeelt, maar het middel van niet-ontvankelijk gegrond, moeten de kosten worden gecompenseerd.

Vonnis rechtbank Haarlem 22 Januari 1901, W. 7556, bestreden door Mr. C. H. van Meurs en Redactie ib.

9. Waar beide partijen op eenige punten in het ongelijk worden gesteld, en de kosten worden gecompenseerd, mogen niet alleen de kosten van eene der partijen worden begroot.

Hof Arnhem 11 Maart 1903, W. 7936, ook vermeld op art. 332.

10. Waar de betrekking van echtgenooten tusschen partijen vaststaat, is het eenig en alleen ter beoordeeling van den rechter om de kosten te compenseeren.

Hof Leeuwarden 30 Mei 1906, W. 8576.

Art 56 D.

14. *Add.* Vergelijk ook navolgende beslissing:

Een vonnis, waarbij over de toelating van een intervenient wordt beslist, is een eindvonnis op een incident, waarvan de kosten niet kunnen worden gereserveerd.

Hof Arnhem 5 Maart 1902, W. 7796, waarbij nog is beslist dat de partij, die bij dat vonnis, hetwelk de interventie toeliet, is in het ongelijk gesteld, van die kosten later niet kan worden ontlast, ook al wordt de interventie ten slotte in het ongelijk gesteld.

15. Het vonnis houdende veroordeeling tot schadevergoeding, nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet, behoort niet tot de zoodanige, waarbij de uitspraak over de kosten kan worden voorbehouden.

Arr.-r. Amsterdam 8 Januari 1904, W. 8119.

Art. 56 E.

6. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Waar gedaagde bij conclusie van antwoord de door eischer gestelde posita pertinent heeft ontkend en verder zoowel de ontvankelijkheid als de toewijzing van den eisch, onder aanvoering van verschillende gronden, heeft in twijfel gesteld, daar moet hij beschouwd worden de ingestelde vordering te hebben bestreden, ook al heeft hij zich ten slotte aan 's rechters oordeel gerefereerd, zoodat hij, bij toewijzing der vordering, terecht in de proceskosten is veroordeeld.

Hof den Haag 21 Maart 1904, W. 8092.

Art. 56 G.

3. *Add.* Verg. in verband met deze uitspraken: vonnis arr.-r. Amsterdam 17 November 1906, W. 8604.

Art. 56 L.

2. *Add.* Verg. ook arr.-r. Rotterdam 30 Dec. 1901, W. 7798, ten betooge dat bij ontzegging van de oorspronkelijke vordering de eisch in vrijwaring vervalt, maar toch de al- of niet gegrondheid dier vordering moet worden ter toetse gebracht voor de beslissing omtrent de kosten. Zie echter vonnis arr.-r. 's-Hage 21 Mei 1907, W. 8538, waarbij eene beslissing omtrent den eisch in vrijwaring onnoodig werd geacht en de oorspronkelijk eischer in de kosten ook van den gedaagde in vrijwaring werd verwezen.

Art. 57.

16. Terwijl volgens het bestreden vonnis des declarants procureur niet had gedefungeerd nà overgifte van het vonnis aan den deurwaarder, maar bij de uitvoering van het vonnis de belangen van zijn cliënt moest blijven behartigen, heeft de rechtbank kosten wegens deze bemoeiingen van den procureur bij de executie terecht onder de onkosten begrepen.

Arr. 13 Maart 1903, W. 7896.

LÉON, *Rechtspraak* 2e druk, Deel II, Afl. 5, 3e Suppl.
(Mr. W. VAN ROSSEM, *Burg. Rechtsr.*, 3e Suppl.)

17. Aan de bepalingen van dit en het voorgaand artikel wordt niet gederogeed bij de herziene Rijnvaartacte en de tot uitvoering van dat tractaat strekkende wet van 16 Juli 1869 (*Stbl.* n°. 139).

Arr.-r. Tiel 16 Maart 1906, W. 8619.

Art. 59.

6. *Add.* In denzelfden zin: arr. 23 Juni 1905, W. 8253.

12. *Add.* Zie in denzelfden zin arresten 23 Febr. 1900, W. 7403, 25 Mei 1900, W. 7454, 8 Maart 1901, W. 7577 en 6 Dec. 1901, W. 7695, 26 Sept. 1902, W. 7809 en 14 Nov. 1902, W. 7832, bij alle welke arresten is beslist, dat om wegens niet-motiveering nietigheid te doen uitspreken in de eerste plaats art. 20 R. O. als geschonden in het middel moet worden aangehaald.

25. *Add.* Vergelijk nog over de vraag of eene nuda sententia declaratoria geoorloofd is, de navolgende uitspraken:

De rechter moet uitspraak doen, onafhankelijk van de vraag of die uitspraak tevens eene geldelijke veroordeeling inhoudt en of daardoor een voor ten uitvoerlegging vatbaar vonnis wordt verkregen.

Hof 's-Hage 29 Juni 1903, W. 7992; vergelijk ook in dezen zin vonnis der arr.-r. 's-Gravenhage van 28 Juni 1904, W. 8086, waarbij werd beslist dat waar het verzoek door belanghebbende partijen wordt gedaan met het doel om een nieuw proces te voorkomen, er voor den rechter termen bestaan om eene sententia declaratoria uit te spreken; anders echter bij vonnis derzelfde rechtbank 12 Dec. 1899, W. 7419.

25a. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Daargelaten of het geven eener sententia declaratoria verboden is, zoo kan in de procedure bedoeld bij art. 697 Rv. eene rechtsverklaring bindend voor partijen bij hare nadere verschijning voor den notaris, niet als zoodanig aangemerkt worden.

Hof 's-Bosch 9 Mei 1899, W. 7380; vergelijk ook Hof Arnhem 9 Mei 1906, W. 8520, waarbij is beslist, dat de vordering van art. 456 B. Rv. niet verder behoeft te strekken dan tot het verkrijgen van den rechter eener verklaring, dat men is eigenaar van de ten verkoop aangekondigde goederen en diensvolgens het verzet is gegrond; dat zoodanige vordering, al wordt daarbij geene schadevergoeding gevorderd, niet kan gezegd worden te zijn eene nuda sententia declaratoria.

Over «het declaratoir vonnis» is een proefschrift geschreven door

Mr. G. Parser, dat beoordeeld is door Mr. A. P. Th. Eyssell in Themis 1904 p. 597 sqq. en door prof. Molengraaff in Rechtsgel. Magazijn XXIV blz. 216 en volgende.

29. *Add.* Zie in denzelfden zin arresten 31 Jan. 1901, W. 7555, 8 Maart 1901 W. 7577, 23 Jan. 1903, W. 7873, 20 Maart 1903, W. 7902, 12 Febr. 1904, W. 8034 en 12 April 1907, W. 8525, bij alle welke arresten is beslist, dat onvoldoende of onvolledige motiveering niet tot nietigheid kan leiden; vergelijk ook arr. 21 Juni 1907, W. 8567, waarbij is beslist, dat dit artikel evenmin als art. 20 R. O. en art. 161 Grondwet iets inhoudt omtrent den eisch, dat de uitspraak noodwendig uit de gronden zou moeten voortvloeien.

34. Gronden voor een motief der beslissing onnoodig.

Arr. 12 Dec. 1902, W. 7853.

35. Het audiëntieblad verdient geloof boven het vonnis.

Arr.-r. Zierikzee 8 Mei 1906, W. 8406.

36. Over het stemmen in raadkamer, betoog van Mr. G. Wttewaall getiteld: Rechterlijke keukenpraat in Themis, jg. 1902, p. 130.

Art. 68.

3. *Add.* Zie over de vraag of er tot toewijzing van het verzoek verband moet bestaan tusschen de hoofdvordering en die tot vrijwaring, de navolgende beslissingen:

De eenvoudige vrijwaring is ook gegeven voor het geval, dat een gedaagde erkent, dat hij terecht is aangesproken, en dus de vrijwaring alleen moet dienen om hem voor het geheel of gedeeltelijk verhaal op een ander te geven.

Arr.-r. 's-Bosch 9 Januari 1903, W. 8045, waarbij is beslist, dat in wisselzaken hierop geene uitzondering is gemaakt.

Er bestaat grond tot vrijwaring in het geval dat een gedaagde hetgeen van hem gevorderd wordt van een derde kan terugvorderen, zonder dat die derde behoeft toegetreden te zijn tot de overeenkomst tusschen de beide oorspronkelijke partijen gesloten.

Arr.-r. Middelburg 4 Juni 1902, W. 7892.

Het begrip „processueele vrijwaring” moet niet in zijn beperkten zin worden opgevat, maar daaronder valt ook het recht, om hem in vrijwaring op te roepen, die tengevolge van eene eventueele veroordeeling tot eenige voldoening aan den veroordeelde verplicht wordt.

Arrest Hof Leeuwarden (datum onbekend), W. 7748
en in anderen zin:

Waar de gedaagde zijn recht op schadevergoeding evengoed in eene zelfstandige procedure kan geldig maken, behoort het verzoek om in vrijwaring op te roepen te worden afgewezen.

Hof Amsterdam 1 Febr. 1901, W. 7626. Verg. ook arr.-r. Utrecht 15 Mei 1901, W. 7664 en arr.-r. Almelo 13 Febr. 1901, W. 7607.

Oproeping in vrijwaring geweigerd, waar door den eischer zijn belang bij gelijktijdige behandeling van hoofd- en vrijwaringszaak niet aan nemelijk is gemaakt en hij zich bovendien in vrijwaring wil beroepen op contractueele verplichtingen in geenerlei verband staande met zijne formeele verbindtenis uit geschrift waarop de oorspronkelijke vordering steunt.

Arr.-r. Amsterdam 20 Nov. 1903, W. 8058. Verg. ook arrest Hof 's-Gravenhage 22 Oct. 1906, W. 8477, waarbij werd beslist, dat althans voorshands moet worden aangetoond eenige *ineloed*, dien het geding in vrijwaring op den uitslag van het hoofdgeding hebben kan, en vonnis der arr.-r. Rotterdam 30 Dec. 1901, W. 7798, waarbij is beslist dat het niet voldoende is, dat gedaagde om eene of andere reden recht op schadevergoeding tegen een derde heeft, maar dat het moet vaststaan, dat de gewaarborgde zonder vrijwaring niet volledig zijn rechten tegenover de tegenpartij zou kunnen handhaven.

Ten aanzien van de vraag of de acceptant van een wissel een derde kan oproepen om hem te dekken werd, in tegenstelling met het in het tweede supplement vermelde vonnis der arr.-r. Arnhem 20 Sept. 1892 beslist bij vonnis arr.-r. 's-Bosch 9 Jan. 1903, W. 8045, dat de acceptant van een wissel wel degelijk hem in vrijwaring kan roepen, op wien hij voor eene eventueele veroordeeling regres zou kunnen nemen.

Verg. met deze beslissing het vonnis der arr.-r. Amsterdam 3 Mei 1900, W. 7472, dat overwoog dat de onderteekenaar van een orderbillet door den houder aangesproken, den nemer niet in vrijwaring mag roepen, ter zake, dat hij het orderbillet niet in omloop had mogen brengen.

Verg. in verband met deze laatste beslissing:

De formeele aard van een orderbillet belet niet een derde, die buiten die verbindtenissen staat, in vrijwaring op te roepen.

Arr.-r. Amsterdam 7 Juni 1901, W. 7686. Zie echter Hof Amsterdam 4 Oct. 1901, W. 7703.

42. *Add.* Verg. in anderen zin dan het vermelde vonnis der arr.-r. Alkmaar 7 Aug. 1866, navolgende beslissing:

Ook al is de in vrijwaring te roepen partij reeds in het geding, zoo moet deze toch ook door middel van eene dagvaarding na vergunning worden opgeroepen.

Hof 's-Hage 19 Oct. 1903, W. 8035.

Zie, voor het geval beide partijen reeds als waarborg en gewaarborgde in eersten aanleg zijn opgetreden, voor de procedure in hooger beroep de navolgende beslissing:

Wanneer de waarborg door den oorspronkelijk eischer met den gewaarborgde in hooger beroep is gedagvaard, is deze laatste bevoegd zonder het in eersten aanleg gedaan verzoek te herhalen, in appèl rechtstreeks tot vrijwaring te concludeeren.

Arrest Hof 's Gravenhage 30 Nov. 1903, W. 8007.

42. *Add.* Gedagvaard moet worden tegen den dienenden dag.

Arr.-r. Alkmaar 19 Maart 1903, W. 8047. Verg. nog over het tijdstip waarop de oproeping in vrijwaring moet gevraagd worden, de navolgende uitspraak:

De conclusie tot oproeping in vrijwaring moet genomen worden ten dage voor het verweer bepaald, onafhankelijk daarvan of toen de conclusie van antwoord is genomen of wel uitgesteld.

Arr.-r. Alkmaar 12 Nov. 1903, W. 8047.

57. *Add.* Verg. over de vraag, of de rechter ambtshalve het verzoek mag afwijzen:

Waar de feiten door den eischer in vrijwaring gesteld en waarop hij zijne vordering tot vrijwaring heeft gegrond nimmer kunnen leiden tot het door eischer gewilde gevolg, zal de rechter ambtshalve de vordering niet ontvankelijk moeten verklaren, daar het van openbare orde is, dat de posita, waarop een eischer zijne vordering grondt, kunnen leiden tot toewijzing der vordering.

Arr.-r. den Haag 7 Mei 1899, W. 7384. Verg. no. 36.

61. *Add.* Verg. in denzelfden zin navolgende beslissingen:

Art. 68 laat den rechter geheel vrij in zijne beoordeeling of een verzoek tot oproeping in vrijwaring moet worden toegestaan of geweigerd.

Arrest H. R. 1 Februari 1901, W. 7558.

De rechter is, zelfs dan wanneer de gestelde feiten recht zouden kunnen geven tot oproeping in vrijwaring, niet verplicht daartoe per se verlof te verleenen doch hij blijft bevoegd naar de omstandigheden te beoordeelen of daartoe termen bestaan.

Arr.-r. Rotterdam 29 Nov. 1899, W. 7427.

Uit de algemeene bewoordingen van art. 68 B. R. volgt, dat de rechter, al moge in het algemeen in dergelijke gevallen oproeping in vrijwaring toelaatbaar zijn, toch in eenig bepaald geval deze vermag af te wijzen.

Arr.-r. Amsterdam 12 April 1901, W. 7686, waarbij is beslist, dat de onderteekenaar van een orderbillet aangesproken door den derden houder zijn medevennoot niet in vrijwaring kan roepen.

75. Bij afwijzing eener door gedaagde vóór alle weren genomen conclusie tot oproeping in vrijwaring, is de rechter niet bevoegd tevens ten principale te beslissen.

Hof Amsterdam 4 Februari 1901, W. 7626.

76. Bij een verzoek tot vrijwaring heeft de rechter slechts te beoordeelen, of de gestelde feiten een gegrond vermoeden wettigen, dat de op te roepen waarborg tot schadeloosstelling in vrijwaring zal verplicht worden bevonden.

Arr.-r. Zwolle 26 Juni 1901, W. 7718. Verg. arrest Hof Leeuwarden, W. 7718, waarbij is beslist dat voor toewijzing van een verzoek tot vrijwaring het niet noodig is, dat de feiten, waarop de vrijwaring wordt gegrond, vaststaan, als zij maar niet al dadelijk geheel onaannemelijk blijken.

77. De eenvoudige vrijwaring strekt niet alleen, om tegelijk en in verband met een reeds ahangig geding, bij eventueele veroordeeling, schadeloosstelling van den waarborg te ontvangen, doch ook om van den waarborg steun en hulp in het proces te verkrijgen. Op dien

grond werd toegestaan om den curator in een faillissement in vrijwaring op te roepen.

Arrest Hof den Haag 18 Nov. 1901, W. 7725, vern. vonnis den Haag 28 Juni 1901 ib. Voorts werd bij 's Hof's arrest van 11 Jan. 1904, W. 8068 beslist, dat, waar blijkt, dat met de oproeping in vrijwaring meer beoogd wordt dan dat dat laatste, met name ook de veroordeeling van den curator het verzoek op art. 26 der Faill.wet moet afstuiten. Verg. weder vonnis der arr.-r. 's-Gravenhage 29 Juni 1897, W. 7035, waarbij werd beslist dat, waar de oproeping in vrijwaring beoogt, dat de curator zal op zich nemen de verdediging tegen de aanspraken, welke de eischer wil doen gelden en gedaagde eventueel schadeloos te houden dienaangaande, het verzoek kan worden ingewilligd en dus niet op art. 26 F. afstuit.

78. De borg kan den hoofdschuldenaar steeds in vrijwaring oproepen zonder dat hij nog een *bijzonder* belang behoeft te stellen.

Arr.-r. Amsterdam 27 April 1904, W. 8203.

Art. 72.

1 en 8. *Add.* Anders arrest 4 Mei 1900, W. 7447, waarbij is beslist, dat aan den gedaagde in vrijwaring wel in het algemeen het recht toekomt om zijnerzijds door alle middelen rechtens het bewijs te leveren van hetgeen tot zijn verweer kan dienen, maar dat wanneer hij zich bij den oorspronkelijken gedaagde heeft gevoegd ten einde diens verweer te ondersteunen, dat recht uit den aard der zaak beperkt wordt door de bevoegdheid der hoofdpartij, bij welke hij zich heeft aangesloten en wier stelling in het geding hij verklaard heeft tot de zijne te willen maken.

10. (1) *Add.* Verg. ook Hof 's-Hage 30 Oct. 1902, W. 7861, waarin het verschil tusschen voeging = junctie van zaken en de voeging hier bedoeld wordt aangewezen.

11. Bij de eenvoudige vrijwaring wordt niet voorkoming van schade maar schadeloosstelling beoogd, zoodat de veroordeeling tot eenvoudige vrijwaring niet meebrengt de verplichting van den waarborg om aan den gewaarborgde te betalen datgene, waartoe deze jegens zijn schuld-

(1) N.B. Op pag. 38 ersten regel (2de supplement) behoort in de plaats van het cijfer 9 te worden gelezen 10.

eischer is veroordeeld, maar slechts datgene, wat hij dezen werkelijk heeft betaald of in werkelijkheid zal moeten betalen.

Arrest van 26 Jan. 1906, W. 8333, waarbij het beroep in cassatie tegen het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage 15 Mei 1905, W. 8267 werd verworpen, bij welk laatste arrest is vernietigd het vonnis der arr.-r. 's-Hage 28 Juni 1904, W. 8086, bij welk vonnis is beslist, dat de strekking van vrijwaring is niet om geleden schade te vergoeden maar om het lijden van schade te voorkomen. Dit laatste, overwoog het Hof te 's-Hage bij voormeld arrest, geldt alleen voor vrijwaring wegens zakelijke rechten, niet voor eenvoudige vrijwaring.

12. De in vrijwaring geroepene, die niet is opgekomen en zich dus heeft laten veroordeelen, kan niet meer bij verzet tegen dit vonnis, nadat het vonnis op de hoofdzaak reeds in kracht van gewijsde was gegaan, de gronden aanvoeren die hij destijds gelegenheid had te berde te brengen.

Arrest 27 Febr. 1903, W. 7888.

Art. 76.

2. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Geen verstek kan worden verleend tegen hem die, oorspronkelijk gedagvaard tegen een dag, waarop geen terechtzitting wordt gehouden, daarna bij een tweede exploit met beteekening van de oorspronkelijke dagvaarding tegen een anderen dag is opgeroepen, op dien dag niet verschijnt.

Arrest 4 Januari 1900, W. 7386.

27. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Dit artikel laat den rechter geheel vrij om naar bevind van zaken te handelen en e. q. getuigenverhoor te gelasten.

Hof den Haag 3 Dec. 1900, W. 7555.

32. De oorspronkelijke eischer, die niet verschijnt op de dagvaarding van den opposant in de procedure volgende op het verzet tegen een bij verstek gewezen vonnis, moet *niet* worden beschouwd als een gedaagde, tegen wien overeenkomstig art. 76 B. R. verstek moet worden verleend en wien het middel van verzet toekomt.

Arrest 23 Juni 1905, W. 8250.

Art. 79.

23. Wanneer tegen alle de gedaagden verstek is verleend en ten dage voor de conclusie van eisch bepaald verschijnt één hunner, moet de zaak tegen dezen laatste worden aangehouden.

Arr.-r. den Bosch 40 Febr. 1905, W. 8233.

24. Waar de zaak tegen de beide gedaagden van de rechtbank te Breda is verwezen naar die van Amsterdam, is terecht verstek verleend tegen den eenen gedaagde, die niet opnieuw voor de laatste rechtbank procureur had gesteld.

Arr.-r. Amsterdam 40 Nov. 1905, W. 8426.

25. Voornamelijk met een beroep op de bevoegdheid, gegeven bij art. 89A, om na het verleende verstek alsnog in rechten te verschijnen, is beslist bij arrest Hof Arnhem 5 Dec. 1906, W. 8549, dat, waar een der gedaagden, die verstek liet gaan, zonder de tweede dagvaarding af te wachten, alsnog in rechten verschijnt, hij geacht moet worden op de oorspronkelijke dagvaarding te zijn verschenen, al mocht hij met den eischer overleg hebben gepleegd over het vrijwillig verschijnen zonder tweede dagvaarding.

Art. 81.

31. *Add.* In denzelfden zin arr.-r. Amsterdam 22 Nov. 1901, W. 7736.

32. *Add.* In denzelfden zin arr.-r. Amsterdam 17 Maart 1905, W. 8330, waarbij nog werd beslist dat de bekendheid uit eene daad van opposant moet blijken. Verg. ook aant. 33.

33. *Add.* In denzelfden zin Hof Leeuwarden 20 Jan. 1904, W. 8077.

34. De bepalingen van artt. 81 en 82 Rv. mogen niet analogie toeepasselijk verklaard worden op verzet tegen de executie van notarieele acten.

Hof den Haag 18 April 1900, W. 7462, waarbij op dien grond werd beslist dat het verzet niet niet-ontvankelijk kan worden verklaard, omdat het is gedaan meer dan 14 dagen nadat het verbaal aan opposant in persoon is beteekend.

35. Als tenuitvoerlegging bedoeld in de 2de alinea van dit artikel

kan niet aangemerkt worden de inschrijving van een verstekvonnis van echtscheiding in de registers van den burgerlijken stand.

Hof Amsterdam 28 Juni 1900, W. 7513.

Verg. hiertoe betrekkelijk het vonnis der arr.-r. Assen, vermeld sub no. 36, waarbij als tenuitvoerlegging wordt beschouwd de doorhaling van het gelegd arrest ten hypotheekkantore. Zie ook aant. 19.

36. Wanneer het vonnis is ten uitvoer gelegd, is het verzet niet-ontvankelijk, al mochten nog geen veertien dagen zijn verlopen na de beteekening van het vonnis aan den veroordeelde in persoon.

Arr.-r. Assen 11 Febr. 1902, W. 7839; anders Hof Leeuwarden 7 Juni 1903, W. 7911, waarbij, met vernietiging van gemeld vonnis, is beslist dat de executie het recht tot verzet niet doet vervallen, zoolang een van de gevallen bedoeld in art. 81 al. 1 aanwezig is, o. a. nog geen 14 dagen zijn verlopen sedert de beteekening in persoon.

37. De dagvaarding maakt met het exploit van verzet één geheel uit, zoodat bij de dagvaarding de aan den hoofde van het exploit van verzet genoemde datum niet behoeft herhaald te worden.

Arr.-r. Assen 11 Febr. 1902, W. 7839.

38. Waar een vonnis, hoe het ook moge luiden, steeds geacht moet worden een terugslag te zijn op de dagvaarding in haar geheelen omvang, daar moet hij, die verzet doet tegen het verstekvonnis, acht slaan op de oorspronkelijke dagvaarding, waartegen in haar geheel hij zich moet verdedigen, voorzover niet blijkt, dat mochten er verschilpunten bestaan tusschen dagvaarding en verstekvonnis, deze hetzij door den eischer hetzij door den rechter buiten het geding zijn gebracht.

Hof den Haag 30 Jan. 1905, W. 8256.

Art. 82.

21. *Add.* Verg. ook arr.-r. Amsterdam 13 Jan. 1904, W. 8104.

22. De datum aan het hoofd van een dagblad is niet per se die, waarop eene daarin voorkomende advertentie moet geacht worden te zijn geschied, zoodat de 30 dagen na de laatste aankondiging van

art. 811, 3e, naar omstandigheden kunnen aanvangen niet op den datum van het dagblad, maar sedert den dag van verspreiding.

Arr.-r. Zwolle 26 Febr. 1902, W. 7722.

Art. 83.

15. *Add.* Vergelijk navolgende beslissingen:

Een exploit van verzet met als ééuig middel: „ontkenuis van de bij verstek toegewezen vordering in haren geheelen omvang schuldig te zijn”, voldoet niet aan het vereischte van art. 83 B. R.

Arrest van 24 Maart 1905, W. 8199.

In het exploit van verzet zijn de middelen onvoldoende omschreven, waar niet anders wordt gesteld dan dat opposant slechts f 2.35 pro resto schuldig was.

Ktg. Groningen 27 April 1903, W. 7967.

23. De opposant in de verzetprocedure staat met den gedaagde in de gewone procedure op ééne lijn en moet dus — evenals deze volgens art. 141, al. 2 — zijne middelen van verzet tegelijk voordragen; bij repliek kan de opposant mitsdien geen nieuw middel te berde brengen.

Arr.-r. Amsterdam 6 April 1906, W. 8571.

Art. 86.

6. *Add.* In denzelfden zin arr.-r. Rotterdam 18 April 1904, W. 8113; anders vonnis dierzelfde rechtbank 9 Januari 1905, W. 8312.

Art. 89.

11. Onder de hier bedoelde kosten zijn niet te verstaan de kosten der inleidende dagvaarding: Roermond 5 April 1900, W. 7469, waarbij nog werd beslist, dat de kosten van het exploit van verzet te begrippen zijn onder die, welke als gevolg der niet-verschijning ten laste van den defaillant komen.

Art. 89 A.

Het gebruikmaken van de bevoegdheid van art. 89a mag niet leiden tot dat nadeelige gevolg voor den gedaagde, dat hij de kosten van het verstek zou moeten dragen, terwijl de dagvaarding aan nietigheid lijdt en hij dus bij niet-verschijning geene kosten zou hebben behoeven te betalen.

Arr.-r. Amsterdam 12 Juni 1900, W. 7554.

Art. 94.

2. *Add.* Implicite werd beslist bij vonnis Ktg. Haarlem 3 Juli 1903, W. 7956, dat deze bepaling ook bij verzet tegen een verstekvonnis van toepassing is.

3. *Add.* Verg. met de beslissing der arr.-r. Assen, arrest Hof Arnhem 5 Dec. 1906, W. 8549.

28. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Al is de omschrijving van het verhuurde onroerend goed in de dagvaarding tot ontruiming vaag geschied en zou dit tot nietigheid aanleiding geven, zoo moet die niet worden uitgesproken, wanneer bij repliek is gesteld en daarna is erkend, dat geen ander goed in de genoemde gemeente door gedaagde is gehuurd als in de dagvaarding genoemd.

Ktg. Enschede 28 Jan. 1902, W. 7916.

34. Het belang, waarvan hier sprake, mag niet zijn een ongeoorloofd belang.

Hof Amsterdam 24 Nov. 1899, W. 7418; in casu hadden geïntimeerden als hun belang doen gelden, dat, bij toepassing der exceptie van nietigheid der dagvaarding in appel, de termijn voor het instellen van hooger beroep wellicht verstreken zou zijn.

35. De niet-vermelding in het exploit van dagvaarding van de rechtbank voor welke de gedaagde moest verschijnen, brengt geene nietigheid dier acte teweeg, als de gedaagde toch voor de bedoelde rechtbank is verschenen.

Hof Arnhem 22 Maart 1905, W. 8196. Verg. ook arr.-r. Amsterdam 15 Febr. 1901, W. 7624, waarbij is beslist, dat nu omtrent de identiteit

van den persoon des eischers geen geschil bestaat, bij de niet juiste opgave van zijn naam in de dagvaarding geen belang bestaat en de exceptie dus moet worden verworpen.

Art. 96.

8. Waar vaststaat, dat de in de dagvaarding als eischeresse genoemde maatschappij niet als eischeresse is opgetreden en ook niet gezegd is, wie namens die maatschappij het proces heeft gevoerd moet de procureur zelf in de kosten worden veroordeeld.

Arr.-r. 's-Bosch 15 Dec. 1899, W. 7408.

Art. 97.

7. Uit de artt. 97, 126 en 127 B. R. volgt de bevoegdheid van den Nederlandschen rechter om kennis te nemen van persoonlijke vorderingen tegen Nederlanders, buiten het Rijk (in casu in Ned.-Indië) hun woon- en verblijfplaats hebbende.

Ktg. Amsterdam 7 Oct. 1901, W. 7732.

Art. 99.

14. Ook in een geding voor den kantonrechter is de verweerder gehouden alle exceptiën met zijn antwoord tegelijk voor te dragen.

Arr.-r. Amsterdam 24 Maart 1905, W. 8324.

15. Zie voorstellen tot verandering in de vertegenwoordiging van partijen in de kantongerechts-procedure in W. 7816.

Art. 100.

8. Het door de Rechtbank besliste tusschengeschil ex art. 100 B. Rv. is niet vatbaar voor hooger beroep, wanneer de hoofdvordering ook in hoogste ressort door dit college zou zijn beslist.

Hof Leeuwarden 9 Januari 1901, W. 7568 in strijd met conclusie O. M. waartegen het beroep in cassatie is verworpen bij arrest 28 Juni 1901, W. 7625.

Art. 103.

Behoort in burgerlijke zaken de rechter ook zelf personen te kunnen aanwijzen, die door hem als getuigen of als deskundigen zullen kunnen worden gehoord? Door Mr. J. P. Moltzer bevestigend beantwoord in Themis, jg. 1905 blz. 580, waar wordt voorgesteld eene aanvulling van art. 214 Rv. in voormelden zin.

Art. 106.

11. De niet-overgifte aan de wederpartij van een afschrift van het vonnis tot getuigenverhoor belet het houden daarvan.

Arr.-r. Utrecht 25 October 1899, W. 7399.

12. In eene procedure voor de Rechtbank moet het vonnis en de getuigenlijst aan den procureur worden beteekend; door beteekening aan de partij zelve wordt het afwezig zijn van den procureur bij de enquête niet gerechtvaardigd.

Hof den Haag 10 Febr. 1902, W. 7759.

Art. 108 A.

1. Art. 108 A B. R. schrijft niet voor, dat de rechter den daar bedoelden „naderen termijn” steeds verleen *moet*, zelfs indien hij van oordeel is, dat het belang van partijen zulks niet eischt.

Arrest 5 Mei 1905, W. 8216.

2. Nieuwe getuigen kunnen op dien naderen dag worden voorgebracht.

Arrest Hof 's-Bosch 27 Oct. 1903, W. 8013. Verg. ook arrest Hof Amsterdam 29 Maart 1901, W. 7654, waarbij hetzelfde werd aangenomen ten aanzien van het vroegere artikel 217.

Art. 111.

1. Waar het proces-verbaal de eedsaflegging niet inhoudt, moet zij aangenomen worden als niet te zijn geschied en is het getuigenverhoor nietig.

Arrest 30 Juli 1906, in strijd met concl. O. M., W. 8407.

Art. 119.

3. *Add.* Verg. ook over de vraag in welk stadium de rogatoire commissie kan worden gevraagd, de navolgende beslissing :

Het verzoek bedoeld bij al. 3 kan gedaan worden nà het vonnis, mits het slechts geschiede vóór den aanvang der enquête.

Arr.-r. Zutphen 5 Dec. 1901, W. 7701.

Verg. ook in dezen zin : arr.-r. Amsterdam 8 Febr. 1900, W. 7476 en Hof Arnhem 22 Oct. 1902, W. 7855, waarbij evengemeld vonnis der rechtbank te Zutphen is bevestigd. Het Hof besliste daarenboven dat voor de beoordeeling van de rechtmatigheid van het verzoek de namen en woonplaatsen der getuigen moeten worden medegedeeld en dat het verzoek moet worden afgewezen, wanneer dat niet is geschied.

Zie ook vonnis arr.-r. Amsterdam 24 Febr. 1901, W. 7772.

4. De beteekening van dag, uur en plaats, waarvan de 4de alinea spreekt, stelt de partij in de gelegenheid hare wrakingen voor den buitenlandschen rechter voor te dragen.

Arr.-r. Amsterdam 26 Jan. 1900, W. 7519.

5. Dat van wraking in het buitenland geen gebruik zou kunnen worden gemaakt, kan geen grond opleveren om het verzoek bedoeld bij al. 3 te weigeren.

Arr.-r. Amsterdam 15 Juni 1900, W. 7564.

6. Een verzoek, dat de rechter bij rogatoire commissie aan een vreemde autoriteit zal verzoeken om getuigen te hooren, moet worden afgewezen, indien daarbij niet opgegeven zijn de namen en woonplaatsen dier getuigen en deze aan de tegenpartij zijn bekend gemaakt.

Arr.-r. Zutphen 5 Dec. 1901, W. 7701.

Verg. het daartoe betrekkelijk arrest Hof Arnhem, vermeld onder no. 3. Zie ook vonnis der arr.-r. Amsterdam 7 Dec. 1900, W. 7608, waarbij de vermelding bij pleidooi voldoende werd geacht, ja zelfs werd aangenomen dat de noodzakelijkheid tot opgave in de wet geen steun vindt.

7. Art. 108 al. 1 Rv. voorschrijvende dat wrakingen moeten worden voorgedragen vóór het afleggen der getuigenissen en bedoelende daarmee, dat zulks geschiede onmiddellijk daarvóór en dus voor de autoriteit, die het verhoor houdt, is ook van toepassing ten aanzien der rogatoire commissie ex art. 119, 3º. Rv.

Arr.-r. Amsterdam 24 Maart 1905, W. 8322 en v. en 18 Dec. 1903,

W. 8069; idem arr.-r. Almelo 31 Jan. 1906, W. 8533 en arr.-r. Zutphen 5 Febr. 1903, W. 7910. Het dispositief van het vonnis der arr.-r. te Almelo bevat o. a. het verzoek aan de buitenlandsche autoriteit om den getuige omtrent eventueele wraking te hooren, waaruit de Redactie van het W. opmaakt dat de bedoelde autoriteit niet de bevoegdheid werd toegekend om over de wraking te beslissen.

Anders bij arrest Hof den Haag 15 Oct. 1906, W. 8475, waarbij is beslist dat de rechter, die het getuigenverhoor opdraagt, vooraf moet onderzoeken of de opgegeven personen wel als getuigen mogen worden gehoord.

8. Wordt overeenkomstig art. 119, 3°. Rv. het getuigenverhoor opgedragen aan een Nederlandsch consulaire ambtenaar, dan kan deze geene andere regelen volgen dan die der Nederlandsche wet.

Arr.-r. Amsterdam 24 Maart 1905, W. 8322.

9. Wanneer in eene procedure voor de rechtbank het getuigenverhoor voor eene buitenlandsche autoriteit heeft plaats gehad, behoort de verliezende partij ook te dragen de kosten van den rechtsbijstand, die de tegenpartij in het buitenland heeft ingeroepen.

Arr.-r. Rotterdam 5 Dec. 1906, W. 8601.

Art. 120.

6. Voor de hier bedoelde nietigheid is niet voldoende de mogelijkheid dat de belanghebbende partij van eenig haar toegekend recht geen gebruik zou hebben kunnen maken, doch werkelijke benadeeling moet zijn gebleken, althans aannemelijk gemaakt.

Arrest 12 Dec. 1902, W. 7844; zie het daartoe betrekkelijk arrest Hof den Haag 10 Febr. 1902, W. 7759.

7. Een getuigenverhoor moet worden nietig verklaard, waar de belanghebbende partij, die te Rotterdam woont, niet bij het verhoor, dat te Ruhrort werd gehouden, aanwezig heeft kunnen zijn door te late aanzegging van het verhoor, immers één dag voordat dit plaats had.

Ktg. Dordrecht 16 Febr. 1905, W. 8344, waarbij nog werd beslist dat de kosten van dat verhoor moeten komen ten laste van hem, die het heeft doen houden en het bevelen van een tweede verhoor niet geoorloofd is.

Art. 126.

11. *Add.* Verg. ook in anderen zin de navolgende uitspraak:

Art. 126*g* B. R. onderscheidt niet tusschen hoofd- en nevenverweerders.

Arr.-r. Amsterdam 20 Jan. 1905, W. 8268 en 8269.

37. *Add.* Anders implicite bij arr.-r. Alkmaar 8 Sept. 1904, W. 8181.

46. Alinea *g* van art. 126 B. R. is niet van toepassing, wanneer de man zich zelf dagvaardt tot bijstand zijner mede gedagvaard wordende echtgenoot.

Arr.-r. Amsterdam 26 April 1900, W. 7458.

47. De vreemde (Belgische) rechter is bevoegd kennis te nemen van een geding waarin de Ned. Staat gedaagde is.

Hof van Cassatie van België 11 Juni 1903, W. 7983; anders het Hof van Beroep te Brussel 7 Nov. 1902 *ib.*

48. Het ligt in den aard van ons procesrecht dat dezelfde rechter, die eene uitspraak heeft gedaan, welke krachtens de wet voor geheele of gedeeltelijke herroeping vatbaar is, ook kennis neemt van de vordering, die tot die herroeping kan leiden.

Hof 's-Gravenhage 18 Jan. 1904, W. 8048, alwaar het de vordering gold die bedoeld is bij art. 380 B. W. en waarbij tevens werd beslist, dat deze bij request kan worden gedaan.

49. Ingevolge art. 9 A. B. kunnen vreemdelingen, die geen erkend verblijf in het Koninkrijk hebben, evengoed als Ned. gedaagden voor den rechter van de woonplaats des eischers worden gedagvaard.

Hof 's-Hertogenbosch 30 Juni 1903, W. 7960.

Art. 127.

11. *Add.* Zie in denzelfden zin:

Art. 127 B. R. *j*^o art. 9 A. B. geeft den vreemdeling het recht om een anderen vreemdeling voor den Nederlandschen rechter te dagen, mits een bevoegd rechter kan worden aangewezen om van den eisch kennis te nemen, wat in casu het geval niet was.

Arr.-r. Amsterdam 4 Dec. 1903, W. 8059; *idem* arr.-r. Rotterdam 8 Juni 1904, W. 8138.

Deze leer stemt overeen met de leer van den H. R. aangenomen bij de navolgende beslissing:

De bevoegdheid tot overdaging komt ook toe aan den vreemdeling, die hier te lande geen verblijf houdt, als er maar ergens in Nederland een rechter te vinden is, voor wien volgens de regelen der betrekkelijke bevoegdheid de door dien vreemdeling ingestelde actie kan worden aangebracht.

Arrest v. 21 Juni 1901, W. 7611, anders concl. O. M., verg. ook Hof 's-Hertogenbosch 30 Juni 1903, W. 7960, waarbij werd overwogen, dat dit artikel geene uitzondering bevat op art. 9 A. B., maar enkel in de wet is gekomen omdat men de leemte vreesde, welke de weglating van art. 14 C. C. zou kunnen teweegbrengen.

Anders is beslist bij arr. Hof 's-Gravenhage 17 Mei 1900, W. 7464, dat vernietigd is bij evengemeld arr. van den H. R. Bij 's Hof's arrest werd, met vernietiging van het vonnis der arr.-r. Rotterdam 5 April 1899 W. 7327, beslist dat het overdagingsrecht uitsluitend den Nederlander toekomt en werd voorts aangenomen dat de omstandigheid, dat de te Weenen gevestigde eischende vennootschap eene filiale te Rotterdam heeft, die de transactie afsloot, geen verandering bracht in de zaak.

In den zin van het Hof 's-Gravenhage: vonnis der arr.-r. Amsterdam 7 Febr. 1902, W. 7785.

N.B. Het Hof te 's-Gravenhage 20 Jan. 1902, W. 7778 (vern. vonnis arr.-r. Middelburg 17 Oct. 1900, W. 7525) achtte den Ned. rechter bevoegd in een schadeactie tusschen twee hier *niet* wonende vreemdelingen wegens een buitenslands plaats gevonden aanvaring, omdat die actie onafscheidelijk samenhang met de vordering tot van-waarde-verklaring van een krachtens art. 764 gelegd beslag op een schip, dat hier te lande lag. De Rechtbank te Middelburg had zich onbevoegd verklaard.

Verg. ook in den zin van het Hof, het vonnis der arr. r. 's-Gravenhage 16 Juni 1903, vermeld sub art. 764.

12. Dit artikel beneemt den vreemdeling niet het recht om de exceptie van onbevoegdheid op te werpen op gronden, ontleend aan der partijen eigen wet, d. i. aan het contract.

Arr.-r. Groningen 21 Febr. 1902, W. 7743.

13. Het hier gegeven recht komt den Nederlander toe, ook al is hij in hetzelfde geding door den buitenlandschen rechter in het ongelijk gesteld.

Arr.-r. Almelo 26 Juni 1907, W. 8607.

Art. 131.

3. Door het bepalen van deze uitzondering blijkt de wetgever den regel te huldigen, dat niet de keuze, doch slechts de bevrediging door de eerstgekozene actie de andere doet vervallen, wanneer er meerdere vorderingen ten dienste staan.

Arr.-r. Zwolle 24 Juni 1903, W. 7995.

Art. 133.

14. *Add.* De verplichte vertegenwoordiging door een procureur is noodig bij het indienen van verzoekschriften aan rechtbanken en hoven.

Ook waar het verzoek uitgaat van een voogdijraad moet deze door een procureur vertegenwoordigd worden.

Arr. 9 Maart 1906, W. 8346.

Zie naar aanleiding van deze beslissing de redactie van het W. in datzelfde nummer onder «Berichten en Mededeelingen» en in W. no. 8349 ib., in welk laatste stuk aan de voogdijraden, die ressorteeren onder eene rechtbank die de tusschenkomst van een procureur onnoodig oordeelen, wordt geraten te blijven doorgaan zonder procureur te requestreeren.

In den zin van den H. R. is beslist bij arr. Hof Amsterdam 6 Maart 1906 en bij daartoe betr. vonnis arr.-r. Utrecht 13 Febr. 1906, beide opgenomen in W. 8342, bij vonnis arr.-r. Arnhem 29 Jan. 1906, W. 8323, vonnis arr.-r. Utrecht 14 Febr. 1906, W. 8382 en vonnissen der arr.-r. Amsterdam 22 Dec. 1905, W. 8325 en 17 Jan. 1906, W. 8325; verg. voorts Mr. v. E. in W. 8328.

Anders vonnis arr.-r. Leeuwarden 17 Febr. 1906, W. 8378; de redactie van het W. in no. 8325 onder «Berichten en Mededeelingen».

Vergelijk naar aanleiding van dit onderwerp: Mr. H. Rahder in W. no. 8332.

Mr. M. Polak betoogt in W. no. 8327 «Vertegenwoordiging door een procureur» naar aanleiding van het vonnis der arr.-r. te Arnhem in W. 8323, dat de toelichting van het request voor de Rechtbank kan geschieden door een lid van den Voogdijraad naast den procureur.

23. Waar de dagvaarding wel is waar vermeldt, wie als procureur voor eischeres zal occupeeren maar niet dat die persoon als zoodanig

is gesteld, geeft dit den gedaagde toch geen grond om nietigverklaring der dagvaarding te vragen.

Arr.-r. Amsterdam 14 Dec. 1900, W. 7582.

24. Het voorschrift van art. 133 al. 3 Rv. is niet gegeven op straffe van nietigheid, zoodat de bij art. 256 al. 1 bedoelde beteekening ook aan de partij in persoon kan geschieden.

Rechtbank Rotterdam 6 Mei 1901, W. 7660.

25. De ratio der procureurstelling is niet van toepassing op het O. M., dat als hoofdpartij in een geding optreedt.

Arr.-r. Amsterdam 25 Jan. 1906, W. 8328.

26. Ook bij verzuim van procureurstelling in de dagvaarding is art. 94 van toepassing.

Arr.-r. Amsterdam 3 Jan. 1906, W. 8436.

Art. 134.

3. *Add.* Verg. navolgende uitspraak:

Bij het verzet tegen een dwangbevel treedt wel naar den vorm de opposant als eischer op, maar dit neemt niet weg, dat het onderzoek inderdaad loopt over eene vordering van het Bestuur, zoodat er geene reden bestaat, waarom dit de vordering niet zou mogen verminderen.

Arrest 11 Mei 1906, W. 8377.

11. *Add.* Wat is het onderwerp van den eisch in den zin van dit artikel?

Onder het „onderwerp van den eisch” in art. 134 B. R. moet worden verstaan: het gevorderde in verband met die der bij dagvaarding gestelde feiten, waarop het ter beoordeeling van de gehoudenheid des verweerdens om aan de vordering gevolg te geven in het wezen der zaak aankomt.

Wanneer de vordering is gegrond op eene opdracht kan later niet als grond worden aangenomen negotiorum gestio.

Arrest 7 Maart 1902, W. 7732.

Onder „onderwerp van den eisch” moet worden verstaan de feitelijke grondslag der vordering.

„Vermindering” slaat op het petitum, terwijl „wijzigen” en „veranderen” zien op den feitelijken grondslag der vordering. „Wijziging” nu zal zijn eene verbetering of verduidelijking waardoor de eisch in zijn wezen onveranderd blijft; dus b.v. die verandering, waardoor eene blijkbare vergissing wordt hersteld en waardoor de gedaagde niet in zijn verweer zal worden geschaad.

Herstelling van eene bij dagvaarding verkeerd gestelde dagteekening zal niet altijd zijn eene geoorloofde wijziging van den grondslag der vordering; dit hangt van omstandigheden af.

Rechtbank Utrecht s. d. W. 7559.

Verschil in den feitelijken grondslag is verboden verandering van den eisch.

Arr.-r. Utrecht 20 Juni 1906, W. 8418; zie ook arrⁿ Hof 's-Gravenhage 31 Dec. 1906, W. 8486 en 31 Dec. 1906, W. 8495 en vonnis arr.-r. Amsterdam 27 Jan. 1905, W. 8317.

14. *Add.* Idem Hof Arnhem 26 Febr. 1902, W. 7777; arr.-r. Zwolle 15 Febr. 1905, W. 8193.

Vergelijk in verband hiermede navolgende beslissing:

Een vordering blijft appellabel, niettegenstaande vermindering tot een bedrag beneden *f* 400 (bij conclusie van repliek) *voor het geval* gedaagde eene hem toekomende vordering mocht willen verrekenen met den eischer, doch gedaagde deze verrekening *niet* heeft gewild.

Hof Arnhem 10 Oct. 1900, W. 7554.

33. *Add.* Verg. ook in denzelfden zin arr.-r. Breda 22 Mei 1906, W. 8499.

Vergelijk hiermede in verband navolgende uitspraak:

De verandering van het jaartal, waarin de gestelde overeenkomst zou zijn gesloten kan niet beschouwd worden als verbetering van eene schrijffout, maar is eene verboden verandering.

Arr.-r. Amsterdam 6 Maart 1903, W. 7986; verg. aant. 11.

34. *Add.* Zie echter navolgende beslissing:

Verandering van den eisch tot echtscheiding in eene vordering tot scheiding van tafel en bed is eene geoorloofde vermindering van den eisch.

Hof Suriname 28 Aug. 1903, W. 7993.

38. *Add.* Vergelijk hiertoe betrekkelijk navolgende beslissingen:

Het in appèl laten varen van den in eersten aanleg gedane vor-

dering tot lijfswang, verandert niet het onderwerp van den eisch, maar is eene geoorloofde vermindering van de vordering; het vragen van lijfswang toch bepaalt niet den aard der vordering, zoodat deze laatste door het intrekken van den eisch van lijfswang niet van aard kan veranderen.

Arrest 1 Nov. 1901, W. 7671.

De bij conclusie van eisch gedane vordering om de gijzeling ook te doen strekken tot verhaal van de kosten der gijzeling is eene ongeoorloofde vermeerdering van den eisch.

Hof Curaçao 9 Jan. 1903, W. 8153.

49. *Add.* Verg. navolgende uitspraak :

Waar men gedaagde als betrokkene en acceptant aanspreekt, kan men dezen grondslag niet veranderen in eene aansprakelijkheid van gedaagde, op grond dat hij alle schulden van den acceptant heeft overgenomen.

Arr.-r. Rotterdam 28 Juni 1905, W. 8430.

66. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Waar de vordering van f 199.93 tot f 13.72 verminderd wordt, is er geen sprake van afstand der instantie, maar van vermindering van den eisch.

Arr.-r. Zwolle 15 Febr. 1905, W. 8193, waarbij nog is beslist dat de appellabiliteit afhangt van het bedrag, zooals het *nú vermindering* per slot wordt gevorderd. Verg. met betrekking tot dit laatste aant. 14.

106. *Add.* Zie verdere voorbeelden van ongeoorloofde verandering van den eisch in de navolgende beslissingen:

Waar bij repliek de vordering op een anderen grondslag wordt gebouwd als bij dagvaarding heeft verboden verandering plaats.

Arrest 13 Maart 1903, W. 7897.

Waar de eischer bij dagvaarding één verzekering stelt en nader bij conclusie verschillende verzekeringen in plaats van die ééne, is dit eene verboden verandering van den eisch.

Arr.-r. Assen 23 Oct. 1900, W. 7521, bestreden door Mr. J. A. Levy in W. 7527.

Waar gevorderd is betaling in geld kan niet nader gevorderd worden betaling in een drie maands accept.

Arr.-r. Amsterdam 27 Juni 1902, W. 7868.

Waar men bij de actie van art. 714 B. W. later een andere grens stelt dan die bij de oorspronkelijke dagvaarding genoemd, wordt de grondslag der vordering veranderd.

Hof Arnhem 16 Dec. 1903, W. 8049.

Waar het geheel aanvankelijk van de drie gedaagden te zamen was gevorderd, kan deze vordering niet nader gesplitst worden in dier voege, dat nu van ieder van hen afzonderlijk een deel wordt geëischt.

Hof Arnhem 13 Jan. 1904, W. 8051.

Zie ook arr.-r. Maastricht 1 Febr. 1900, W. 7444.

122. Noch uit art. 134 B. R. noch uit eenig ander artikel van dat wetboek kan worden afgeleid, dat eene vordering niet ten deele zou kunnen worden toegewezen.

Arrest 18 April 1902, W. 7754.

123. Zie met betrekking tot wat bij dit artikel als niet verboden moet worden aangemerkt:

Waar de vordering tot schadevergoeding is uitgedrukt in eene geldsom, die beschouwd moet worden als de grens van hetgeen als schade behoort te worden toegewezen, kan de nadere conclusie om die schade op te maken bij staat nooit als eene verboden verandering van den eisch worden beschouwd.

Arrest 23 Mei 1902, W. 7772.

De grondslag der vordering wordt niet veranderd door deze aanvankelijk op alleen-eigendom, later op mede-eigendom te doen steunen.

Arr.-r. Breda 22 April 1902, W. 7774.

Waar bij eene vordering tot uitkeering van een zeker bedrag krachtens een polis van verzekering tegen ongelukken wordt gesteld dat de uitkeering bedraagt f 2000.— en nader bij repliek wordt gesteld dat die uitkeering bij de polis was bepaald op tweemaal het jaarloon, wat ook neerkwam op f 2000.— is dit geene ongeoorloofde verandering van den eisch.

Arr.-r. 's-Gravenhage 17 Febr. 1903, W. 7889.

Het is geene verboden verandering van het onderwerp van den eisch, wanneer is gesteld, dat zekere werkzaamheden tegen betaling van den gebruikelijken prijs zouden worden verricht en naderhand verklaard is, dat omtrent betaling van loon niet *uitdrukkelijk* was overeengekomen.

Arr.-r. Rotterdam 2 Jan. 1905, W. 8296.

In casu gold het eene overeenkomst, die, al was het daarbij niet bepaald, toch belooning medebracht.

124. Het is niet als eene vermindering van den eisch te beschouwen, wanneer de oorspronkelijke grond dat men kooper is van het geheel veranderd wordt in dien van kooper voor de onverdeelde helft. Die verandering kan nooit eenige uitwerking hebben, daar de *gesloten* overeenkomst den kooper alleen recht zou kunnen geven op het geheele goed en de toestemming des koopers dus niet gericht was op den eigendom van de onverdeelde helft.

Hof 's-Hertogenbosch 21 Maart 1905, W. 8221.

125. Verandering van actie.

Academisch proefschrift van G. J. Salm, 1906, beoordeeld door Mr. J. P. A. N. Caroli in W. 8384, en door Prof. Visser van IJzendoorn in Rechtsgel. Mag. XXVI, p. 339 en vlg.

Art. 135.

«Bijdrage tot hervorming van onze burgerlijke rechtsvordering». Het Oostenrijksche proces in de praktijk door Mr. J. C. Post in Rechtsgel. Mag. XXVI, p. 369 en vlg.

Art. 137 (1).

Zie een opstel van Mr. J. van Drooge in Rechtsgel. Mag. XIX, p. 171 sqq. ten betooge dat geene wettelijke bepaling verhindert, dat voor beide partijen één zelfde procureur optreedt.

Art. 140.

Het afschrift moet op gezegeld papier zijn gesteld.

Arr.-r. 's-Gravenhage 3 Juni 1902, W. 7796, ook vermeld op art. 58.

(1) Men leze in het 2de supplement in plaats van: «de procedure in kort geding» «de procedure in zaken op korten termijn».

Art. 141.

1. *Add.* Verg. navolgende uitspraak:

Art. 141 B R., voor zoover het den gedaagde voorschrijft om zijne verwering in eene met redenen omkleede conclusie voor te dragen, is van openbare orde en legt hem den plicht op, niet alleen te kennen te geven of hij tegenspraak voert, maar ook, *welke*; de verdediging dat men de gestelde cijfers niet erkent, voldoet daaraan niet.

Arrest 18 April 1902, W. 7754; verg. ook Hof Arnhem 16 Juli 1902, W. 7847. Verg. aant. 3.

3. Het voorschrift in lid 1 art. 141 Rv. den gedaagde gedaan om zijne verwering in eene met redenen omkleede conclusie voor te dragen bedoelt alleen, dat de gedaagde op duidelijke wijze te kennen zal geven of en zoo ja, *welke* tegenspraak hij zal voeren.

Arrest 11 Mei 1900, W. 7453, waarbij werd beslist dat, waar de gedaagde tegen eene rekening aanvoert dat een zeker bedrag niet moest worden overschreden, hij die nota niet post voor post behoeft te betwisten. Zie hiertoe betrekkelijk de navolgende uitspraken:

Wanneer bij antwoord duidelijk is aangegeven welke posten van eenig werk zijn betwist en ontkend door de verwijzing naar een exploit van gedaagde, waarin de posten die erkend worden specifiek zijn opgegeven, is een zoodanig antwoord afdoende en niet als vaag of onbestemd te beschouwen.

Arrest 8 Mei 1903, W. 7924.

Wanneer geen enkele grond is aangevoerd waarop de ontkenenis steunt, voldoet deze niet aan de bepaling van dit artikel, dat zij n.l. met redenen moet zijn omkleed.

Arr.-r. Haarlem 17 Nov. 1903, W. 8008. Zie ook een vonnis der arr.-r. Roermond 7 April 1904, W. 8078; verg. voorts vonnis der arr.-r. Rotterdam 29 Oct. 1902, W. 7898, waarbij is beslist dat een verweer niet geldig is, waardoor de eischer niet in staat wordt gesteld na te gaan welke elementen der dagvaarding worden erkend en welke betwist.

4. Waar het Hof heeft beslist dat het vage en onbestemde antwoord niet is aan te merken als eene erkenenis (ontkenenis?) der overeenkomst kan in cassatie daarop niet worden teruggekomen.

Arrest 27 Juni 1902, W. 7798, waarbij nog werd beslist dat het den rechter niet verboden is om eene gestelde overeenkomst, die de tegen-

partij gesommeerd is te erkennen of te ontkennen, bij gebreke van een van beide, als vaststaande aan te nemen; zijnde dit beginsel ook uitgesproken in art. 244.

5. Waar gedaagde de specificatie zoowel in haar geheel als post voor post ontkent en betwist is aan den eisch der wet (gemotiveerde conclusie) voldaan.

Arrest 24 Dec. 1902, W. 7850.

Verg. ook arrest 28 Juni 1907, W. 8579.

6. Art. 141 B. R. geldt ook voor de procedure in reconventie.

Arrest van 3 Febr. 1905, W. 8180.

Verg. de daartoe betrekkelijke beslissing:

De verweerder in reconventie, als eischer in conventie een incidenteele conclusie nemend tot verhoor op vraagpunten, kan niet geacht worden zijn antwoord op den eisch in reconventie te hebben voorbehouden, daargelaten dat zoodanig voorbehoud bij de burgerlijke rechtsvordering niet bekend is. Door ten bestemden dage niet te antwoorden of uitstel te vragen mag hij tot het antwoord niet worden toegelaten.

Hof 's-Gravenhage 25 April 1904, W. 8085.

7. Eene in algemeene termen gedane ontkenenis van alle posten eener gespecificeerde rekening is geen antwoord met redenen omkleed.

Arrest 22 Maart 1907, W. 8513; idem arr.-r. Rotterdam 29 Dec. 1902, W. 7980; arr.-r. Breda 24 Oct. 1905, W. 8408.

8. Het voorschrift van het 2e lid van art. 141 B. R. is nergens in de wet toepasselijk verklaard op het geding voor den Kantonrechter; daarom kan een geïntimeerde voor het eerst in hooger beroep eene exceptie opwerpen.

Arr.-r. Amsterdam 10 Oct. 1899, W. 7439.

9. Eene referte van gedaagde heeft niet per se tengevolge de toewijzing der vordering.

Hof Amsterdam 3 Nov. 1899, W. 7412.

10. In hooger beroep kan men alsnog herstellen een verzuim in

eersten aanleg en dus nog aanvoeren, waarom men meent niets verschuldigd te zijn.

Hof Arnhem 6 Juni 1900, W. 7493; verg. ook Hof Amsterdam 7 Mei 1900, W. 7488.

11. Het verweer, dat berust daarop dat met het oog op de tusschen partijen bestaande overeenkomst de vordering niet gegrond kan worden op den bij dagvaarding gestelden grondslag, moet leiden tot niet-ontvankelijkverklaring van den eisch.

Hof 's-Gravenhage 18 Juni 1900, W. 7481, vern. doch op andere gronden vonnis arr.-r. 's-Gravenhage 23 Jan. 1900, W. 7414.

12. Noch uit dit voorschrift, noch uit de geschiedenis daarvan volgt, dat men de bepaling van art. 1988 B. W. heeft willen buiten effect stellen, zoodat bij dupliek nog beroep op de verjaring kan worden gedaan.

Hof Arnhem 16 Juli 1902, W. 7847 bev. vonnis arr.-r. Zwolle 10 April 1901, W. 7617. Ambtshalve beslist, omdat art. 141 van openbare orde is.

13. Rechtsgronden kunnen altijd nog te berde gebracht worden.

Hof Arnhem 28 Jan. 1903, W. 7901.

14. De zoogenaamde peremptoire exceptiën moeten geacht worden onder de hier bedoelde niet te zijn begrepen.

Arrest Hof 's Gravenhage 28 Mei 1903, W. 7961.

15. Eene algemeene ontkenenis, bij conclusie van antwoord gedaan, mag bij latere conclusie worden aangevuld.

Arrest 's-Hertogenbosch 5 Juni 1903, W. 8007.

Art. 141 B. R. verbiedt *niet* bij conclusie van dupliek de bij conclusie van antwoord gedane verwering nader toe te lichten en zelfs aan te vullen met nieuwe verdedigingsmiddelen, mits een antwoord ten principale opleverend.

Hof Arnhem 14 Juli 1903, W. 8071, waarbij werd beslist dat op het ontbreken van een ingebrekestelling voor het eerst bij dupliek kan worden beroep gedaan; verg. vonnis der arr.-r. Rotterdam 29 Juni 1900, W. 7498, waarbij wel hetzelfde werd aangenomen, maar het als ongeoorloofd werd geacht om bij dupliek te stellen, dat de huur met onderlinge toestemming was geëindigd, terwijl bij antwoord was gesteld eenzijdige opzegging.

Een beweren eerst bij dupliek gevoerd is tardief, voor zoover gedaagde daarop een nieuw verweer heeft gebouwd.

Arr.-r. Rotterdam 18 Mei 1903, W. 8009.

16. Wanneer een partij eenmaal door de dagvaarding partij is in de aanhangig gemaakte procedure, is zij volkomen bevoegd om, nu door eene der andere partijen eene incidenteele conclusie is genomen, die haar rechtstreeks aangaat, daartegen incidenteel te concludeeren.

Hof 's-Gravenhage 30 Nov. 1903, W. 8007.

17. Een voorbehoud van antwoord is niet bekend.

Hof 's-Gravenhage 25 April 1904, W. 8085, vermeld sub aant. 6.

18. Het beginsel van art. 141 B. R. geldt noodzakelijk voor den eischer in verzet wat betreft de middelen van het exploit en de conclusie van eisch; immers de verzet doende partij is wel vormelijk eischende, maar vervult in wezen de plaats van verweerderesse op de destijds tot haar gerichte vordering.

Hof 's-Gravenhage 30 Jan. 1905, W. 8256.

19. Met het antwoorden op de subsidiaire vordering kan men niet wachten tot de uitspraak op de principale.

Hof 's-Gravenhage 30 Jan. 1905, W. 8256, waarbij nog is beslist dat de uitspraak over de subsidiaire vordering eerst te pas komt wanneer de oorspronkelijke wordt afgewezen.

21. In *Rechtsgel. Mag.* XXVI, p. 505 sqq. komt voor eene verhandeling van Mr. C. W. Star Busmann getiteld: «het materieel exceptiebegrip», alwaar betoogd wordt dat onder het hier gebezigde woord «exceptiën» bedoeld wordt: «verweermiddelen ten principale».

22. Litteratuur over exceptiën: Diss. van J. ten Brink Jr.: «de exceptiën en hare wettelijke regeling», aangekondigd door Jhr. Mr. P. R. Feith, in *Themis* jg. 1903, p. 173 sqq. en beoordeeld in *Rechtsgel. Mag.* XX blz 537 en vlg.

Diss. getiteld: «de exceptio plurium litis consortium in het burgerlijk procesrecht» van Mr. C. W. Star Busmann 1902, beoordeeld door Mr. J. Rombach in *Rechtsgel. Mag.* XXIV, p. 176 en door Mr. A. A. de Pinto in W. 7932.

Art. 142.

1. *Add.* Verg. met de aangehaalde beslissing der arr.-r. te 's-Gravenhage echter arr.-r. Winschoten 6 Jan. 1904, W. 8099, waarbij werd beslist dat de decisoire eed nog kan worden opgedragen op den dag voor de mondelinge toelichting bepaald.

Art. 144.

1. Bij pleidooi kan men niet ten nadeele van zijne tegenpartij op het bij conclusie ingenomen standpunt terugkomen.

Arrest 26 Juni 1903, W. 7942.

2. Aangezien met de conclusiën de zaak is voldongen, moeten daarin al de gronden van partijen voor hunne beweringen worden aangegeven.

Arr.-r. Zwolle 29 Nov. 1899, W. 7451.

3. Rechtsmiddelen moeten bij de conclusie worden voorgedragen; de pleidooien dienen alleen tot toelichting der conclusiën en tot het ontwikkelen der rechtsgronden.

Arr.-r. Roermond 30 Nov. 1899, W. 7416.

4. Het bij pleidooi gedaan aanbod van getuigenbewijs is ontvankelijk, wanneer het niet geldt een *nieuw* feit.

Hof 's-Gravenhage 26 Oct. 1903, W. 8010.

5. De bewering dat bij het proces-verbaal van zwaarigheden geen grondslag voor de daarin opgenomen vordering van een der deelgenooten tegen den boedel is opgegeven en dit gebrek niet bij de dagvaarding mag worden hersteld, is, al ware zij gegrond (des neen), in ieder geval te laat gedaan, wanneer daarover in de schriftelijke instructie is gezwegen en zij voor het eerst bij pleidooi is geopperd.

Hof 's-Hertogenbosch 19 Maart 1907, W. 8598, ook vermeld op art. 697, n°. 16.

Art. 147.

2. Art. 147 B. R. is niet toepasselijk op de wijze van procederen voor den Kantonrechter, waarbij geen bepaalde formaliteiten voor het in 't geding brengen van stukken zijn voorgeschreven.

Kantongerecht Maastricht 1 Dec. 1903, W. 8117.

3. De 1e en 4e alinea van dit artikel derogceeren uitdrukkelijk aan de algemeene bepalingen van artt. 42 en 44 der Frimaire-wet en art. 8 al. 2 der Zegelwet: C. J. Kooiman in W. 8134; dezelfde behandelt in W. 8136 de vraag of de rechter op ongezegelde of ongeregistreerde origineele stukken mag recht doen; zie, naar aanleiding daarvan, Mr. A. Sigmond in W. 8146.

Art. 152.

14. *Add.* Zie echter navolgende uitspraak:

Het gevolg van het door den vreemdeling-eischer niet stellen van zekerheid binnen den daartoe bij vonnis bepaalden tijd is alléén, dat de gedaagde niet behoeft te antwoorden; het gepleegd verzuim brengt met name niet mede, dat het geding zou moeten worden vervallen verklaard en evenmin dat de eischer zou moeten worden verklaard niet-ontvankelijk in de verdere voortzetting van het geding met ontslag van instantie.

Arr.-r. Amsterdam 14 Dec. 1899, W. 7456.

27. Waar verschillende eischers bij ééne dagvaarding optreden en de vordering strekt om aan elk van hen een zeker bedrag te betalen, kan, waar van enkelen hunner zekerheid wordt gevraagd, dit niet beletten dat de anderen hun recht vervolgen.

Hof Amsterdam 24 Nov. 1899, W. 7418.

Art. 156.

27. De exceptie van onbevoegdheid ontleend aan eene contractuele bepaling, waarbij partijen zich hebben verbonden om hare geschillen te brengen voor de rechtbank of het kantongerecht van eene zekere gemeente is eene exceptio ratione personae.

Ktg. Heusden 10 Juli 1902, W. 7930.

Art. 157.

12. Door te beslissen dat de rechtbank onbevoegd is om van eene reconventioneele vordering van f 71.— kennis te nemen zonder dat de exceptie is opgeworpen, ziet de rechtbank dit artikel voorbij.

Arrest 19 Mei 1905, W. 8223.

*Art. 158.*12. *Add.* Verg. navolgende uitspraken :

Onder „anderen rechter” is niet te verstaan een buitenlandsche rechter.

Arr.-r. Rotterdam 8 Jan. 1900, W. 7493.

Waar een reconventioneele eisch is ingesteld, kan de verwijzing van die vordering wegens art. 252 niet gevraagd worden.

Arr.-r. Amsterdam 24 Jan. 1906, W. 8440.

13. *Add.* Verg. navolgende beslissing :

Van voeging kan geen sprake zijn, waar de zaken aanhangig zijn voor verschillende Kamers der Rechtbank.

Arr.-r. Amsterdam 24 Jan. 1906, ut supra.

20. *Add.* Verg. navolgende beslissingen :

Verknochtheid van twee zaken moet worden aangenomen, wanneer de uitspraak in de eene zaak van invloed kan zijn op die van de andere.

Het is niet noodig dat tijdens het opwerpen van het incident de eene zaak reeds ter rolle was aangebracht.

Arr.-r. Utrecht 1 Febr. 1905, W. 8214.

Verg. vonnis dierzelfde rechtbank 10 Febr. 1904, W. 8066, waarbij op grond van hetzelfde beginsel is beslist dat waar de vorderingen berusten op verschillende gedeelten eener overeenkomst en de strekking verschillend is, er geen reden tot voeging bestaat. Verg. met deze beslissing arr. Hof Amsterdam 20 April 1900, W. 7491 en vonnis arr.-r. Tiel 24 Jan. 1904, W. 8201.

Verg. ook vonnis der arr.-r. Amsterdam 9 Aug. 1901, W. 7729, waarbij ook verknochtheid werd aangenomen, waar de eene vordering eene bijkomende of ondergeschikte is ten opzichte van de andere. Intusschen werd het verzoek afgewezen, omdat de korte procedure van art. 542 B. R. niet door eene, waarvan het einde niet is te voorzien, mag worden opgehouden.

Zie ook navolgende beslissingen :

Wanneer in het eene proces de van-waarde-verklaring gevraagd wordt van een beslag, waarvan in het andere de opheffing wordt gevorderd, zijn die zaken aan elkander verknocht.

Hof 's-Gravenhage 2 Jan. 1900, W. 7440.

De vordering tot nakoming eener verbindtenis en die tot ontbinding derzelfde overeenkomst kunnen niet gevoegd worden, omdat de beslissing in de eene zaak niet afhangt van die in de andere.

Arr.-r. Zierikzee 9 Febr. 1904, W. 8064.

De procedure over de schuldplichtigheid zelve en die over de van-waarde-verklaring van een op grond daarvan gelegd beslag zijn verknocht.

Hof Arnhem 21 Febr. 1906, W. 8406; verg. aant. 67.

Waar de beide zaken betreffen ééne zelfde aanvaring, kunnen zij wegens verknochtheid worden gevoegd.

Arr.-r. Rotterdam 25 April 1906, W. 8491.

54. *Add.* Verg. navolgende uitspraak:

Art. 158 B. R. is, daar het eene uitzondering daarstelt, van beperkte strekking en mag dus niet zoover worden uitgebreid, dat ingeval er verknochtheid bestaat tusschen twee zaken, waarvan de eene in appèl aanhangig is bij een Gerechtshof en de andere in eersten aanleg bij eene Arr-Rechtbank, deze zou mogen worden verwezen naar het Gerechtshof.

Arr.-r. Amsterdam 10 April 1901, W. 7697.

Verg. ook vonnis arr.-r. Rotterdam 19 Febr. 1906, W. 8474.

68. De vordering van verwijzing moet ook voorafgaan aan de exceptie van onbevoegdheid *ratione materiae*.

Maastricht 31 Oct. 1901, W. 7815, anders het daarbij vern. vonnis Ktg. Heerlen 29 Jan. 1901 *ib.*

69. Voor het aanhangig zijn is het voldoende, dat de dagvaarding is uitgebracht; het is dus onnoodig dat de zaak ter rolle zij ingeschreven.

Arr.-r. Amsterdam 8 Jan. 1904, W. 8121.

In dienzelfden zin het sub no. 20 vermeld vonnis der arr.-r. Utrecht 1 Febr. 1905.

70. De exceptie van verknochtheid is een incident; van de beslissing daarop kan dus geappelleerd worden vóór het eindvonnis.

Arr.-r. Utrecht 10 Febr. 1904, W. 8066.

71. Voor voeging van twee gedingen uit hoofde van connexiteit wordt, in tegenstelling met die uit hoofde van litispendentie, niet vereischt dat zij worden gevoerd tusschen dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp.

Arr.-r. Tiel 24 Juni 1904, W. 8201; ook vermeld sub no. 20.

Verg. ook vonnis der arr.-r. Amsterdam 12 April 1900, W. 7477.

Art. 159.

1. De eischer moet bij conclusie van eisch de voeging vragen. Hij kan dit niet doen te voren noch daarna.

Dat bij dagvaarding is gesteld, dat hij voeging zal vragen, is zonder invloed op het verzoek bij conclusie van eisch gedaan.

Arr.-r. Rotterdam 3 Dec. 1900, W. 7580.

2. Het bij drie dagvaardingën aanhangig maken van vorderingen van dezelfde strekking is niet in strijd met de procesorde.

Arr.-r. Haarlem 5 Febr. 1901, W. 7577.

Art. 176.

3. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Wanneer men beweert dat de notaris iets anders in de akte heeft opgenomen dan partijen verklaard hebben, moet de akte om bewijskracht te verliezen van valsheid worden beticht en die valsheid volgens de hier gestelde regelen worden bewezen.

Arr.-r. Rotterdam 4 Mei 1905, W. 8357.

18. De bewering van gemis aan overeenstemming van het in afschrift overgelegde testament met het oorspronkelijk is eene betichting van valsheid.

Arr.-r. Zwolle 29 Nov. 1899, W. 7451.

19. Waar verscheidene personen te zamen bij ééne dagvaarding en ééne conclusie eene rechtsvordering hebben ingesteld, daar kan niet één van hen, buiten zijne mede-eischers om, worden toegelaten om incidenteel alleen de procedure te voeren van art. 176 sqq. B. R.

Arr.-r. Leeuwarden 23 April 1904, W. 8086.

20. Er kan geen sprake zijn van betichting der akte van valsheid, wanneer men beweert dat de akte eene andere oorzaak inhoudt dan de werkelijke.

Hof Arnhem 19 Juli 1905, W. 8300.

Art. 177.

5. *Add.* Zie met betrekking tot de vraag, of dit artikel limitatief moet worden opgevat, de navolgende beslissing:

Voor het bewijs der echtheid van een geschrift door de wederpartij overgelegd en evenzoo voor het tegenbewijs staan slechts de drie bewijsmiddelen van art. 177 open.

H. R. 12 April 1901, W. 7591.

Zie ook arr.-r. Alkmaar 21 Dec. 1899, W. 7409.

6. Aanbod om de echtheid eener schuldbekentenis door deskundigen en getuigen te bewijzen, gedaan nadat de pleidooien zijn gehouden, is als strijdig met art. 177 Rv. niet toelaatbaar.

Arr.-r. Alkmaar 21 Dec. 1899, W. 7409.

Art. 178.

6. *Add.* In denzelfden zin is beslist bij arr. 9 Febr. 1900, W. 7399.

8. Waar vaststaat dat de akte hoogstens onwaar van inhoud kan zijn en het bewijs van zoodanige onwaarheid langs den gewonen weg kan geleverd worden komt de hier geregelde procedure niet te pas.

Arr.-r. 's-Hertogenbosch 20 Oct. 1905, W. 8388.

Art. 179.

3. Alhoewel al hetgeen hier is voorgeschreven van openbare orde is, zoo kan na de wet van 1896 de hier bedoelde akte van procureur tot procureur niet meer als van openbare orde beschouwd worden.

Arrest 9 Mei 1902, W. 7768.

Art. 199.

5. *Add.* In denzelfden zin arr. 1 Dec. 1899, W. 7373

42. *Add.* Verg. ook navolgende beslissing:

De rechter is niet verplicht een getuigenverhoor te bevelen wanneer enkel beweerd wordt, dat hem later zal blijken dat de feiten tot de beslissing der zaak kunnen leiden.

Arrest 5 Dec. 1902, W. 7840.

50. *Add.* In denzelfden zin bij arrest Hof 's-Gravenhage 8 Jan. 1900, W. 7399, waarbij nog werd beslist, dat bij de contra-enquête ook het onderzoek geoorloofd is naar feiten, die niet met zoovele woorden in de interlocutie zijn opgenomen, doch die de strekking hebben om de onjuistheid aan te toonen, welke uit de bewezen feiten zouden kunnen worden getrokken.

51. Een bloote bereidverklaring namens eischer bij pleidooi gedaan om door hem gestelde feiten door getuigen te bewijzen, kan zonder schending der wet worden voorbijgegaan.

H. R. 1 Nov. 1901, W. 7674.

52. Het verzoek van een appellant om den termijn van bewijsoverlevering door den eersten rechter verleend, alsnog te verlengen op grond dat hij, wegens onbekendheid met processuele handelingen, op den aangewezen dag is weggebleven, is in strijd met de procesorde en kan dus niet in hooger beroep worden toegestaan.

Arr.-r. Amsterdam 22 Juni 1899, W. 7412.

53. Een getuigenverhoor kan niet *opnieuw* worden bevolen; een reeds gehoorde getuige kan dus niet opnieuw worden gehoord.

Hof 's-Gravenhage 23 Juni 1902, W. 7852.

Art. 200.

16. De wet verbiedt niet dat de belanghebbende partij, indien na het vonnis, waarbij het verhoor voor de Rechtbank werd bevolen, haar blijkt, dat de getuigen verkeerden in het hier bedoelde geval, de Rechtbank adieere met verzoek dat verhoor op te dragen aan de Rechtbank of den Kantonrechter hunner woonplaats, mits dit uiterlijk ten dienenden dage geschiede. De eischer kan deze bevoegd-

heid niet verliezen, wanneer hij om gegronde reden (tengevolge van het hangende appèl) dat verzoek ten dienenden dage niet kon doen, zoodat het niet kan worden niet-ontvankelijk verklaard wanneer hij het verzoek doet op den eersten dag waarop de zaak, na beslissing van den hoogerem rechter, weder ter rolle voorkomt.

Amsterdam 24 Dec. 1901, W. 7772.

Art. 200 A.

Dit artikel is bij de wet van 14 Febr. 1905 (*Stbl.* n°. 71) in het wetboek gevoegd.

Het luidt als volgt:

«Bij het vonnis, waarbij een getuigenverhoor wordt bevolen, kan, doch alleen op eenparig verzoek van partijen, worden bepaald, dat het verhoor zal plaats hebben voor eenen regter-commissaris.

In dat geval zal het vonnis, behalve de daadzaken, welke moeten worden bewezen, inhouden de benoeming van eenen regter-commissaris alsmede de bepaling van de plaats waar en den dag en het uur, waarop de getuigen voor het bewijs zullen worden gehoord. Het vonnis kan tevens inhouden de bepaling van de plaats waar en den dag en het uur, waarop het getuigenverhoor voor tegenbewijs zal plaats hebben. Wijders worden de volgende regelen in acht genomen.

Dadelijk na afloop van het verhoor der voor het bewijs gehoorde getuigen bepaalt de regter-commissaris, voor zoover zulks niet reeds bij het vonnis is geschied, op het verzoek der wederpartij de plaats waar en den dag en het uur, waarop het getuigenverhoor voor tegenbewijs zal plaats hebben. Hij doet daarvan melding maken in het proces-verbaal.

Indien een der partijen verlenging van een der bovenbedoelde termijnen verzoekt, zal dit incident dadelijk door den regter-commissaris beslist worden. In dat geval, gelijk mede indien een der partijen verkorting van een der bovenbedoelde termijnen verzoekt, kan het incident ook, vóór den dag voor eenig getuigenverhoor bepaald, bij eenvoudige akte van procureur tot procureur aan zijn oordeel worden onderworpen. Tegen de beslissingen van den regter-commissaris staat geenerlei voorziening open.

De bepalingen van de artikelen 105 tot en met 109, 111, 113 tot en met 118, 119, eerste lid, en 120 zijn mede van toepassing op het getuigenverhoor voor den regter-commissaris, met dien verstande, dat van het getuigenverhoor altijd proces-verbaal wordt opgemaakt en dat de in art. 106 bedoelde overgifte van afschrift van het vonnis zal geschieden, ook al is de

procureur der wederpartij bij het uitspreken van het vonnis tegenwoordig geweest.

Aan het regterlijk collegie verblijven de bevoegdheden bij het derde lid van art. 200 en het derde lid van art. 119 verleend».

Naar aanleiding van het wetsvoorstel van Mr. van Raalte, dat bovengenoemde wet is geworden, komt een hoofdartikel voor in W. 7908, getiteld: «Een stap achterwaarts» en in W. 7917 een artikel van Mr. Seerp Gratama «het wetsontwerp-van Raalte c. s.». Zie nog daartoe betrekkelijk eene ingezonden bijdrage van Mr. van Meeuwen in W. 7970.

Zie het wetsvoorstel met de toelichting in W. 7903, het Voorloopig Verslag in W. 7958 en de Mem. van Antwoord in W. 8029.

Verg. ook:

Getuigenverhoor vooreenen rechter-commissaris? door Mr. A. P. Th. Eyssell naar aanleiding van het wetsvoorstel-van Raalte c. s. in Themis jg. 1903, blz. 613 sqq.

Zie ook Mr. A. C. Visser van Yzendoorn in zijne beoordeeling van «Moderne rechtspraak» door Mr. Hartzfeld, in Themis 1906, p. 171 sqq.

Art. 202.

Door artikel 2 der bovenvermelde wet van 1905 zijn achter de woorden: «bepaalt de regter» ingevoegd de woorden: «en in het geval van art 200 A de regter-commissaris».

Art. 203 (1)

1. Verzuimt de Rechtbank te doen, wat het 2e lid van art. 203 B. R. haar voorschrijft, dan is dit verzuim toch niet belangrijk genoeg om aan te nemen dat, waar geene nietigheid is bedreigd, het eindvonnis op den enkelen grond dat hier strijd zou zijn met de openbare orde nietig moet worden verklaard.

Arrest 27 Oct. 1905, W. 8287, anders conclusie O. M.

(1) Door artikel 3 der bovenvermelde wet van 1905 zijn de woorden: «Behoudens het bepaalde bij het derde lid van artikel 119 en bij het tweede en derde lid van artikel 200» vervangen door de woorden: «Behoudens het bepaalde bij het derde lid van artikel 119, bij het tweede en derde lid van art. 200 en bij artikel 200 A».

Art. 222.

4. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Een deskundigen-onderzoek moet niet op gissingen, maar op bepaalde feiten zijn gebaseerd, zoodat, waar deze laatste ten processe niet vaststaan, het onderzoek geene resultaten kan hebben.

Arr.-r. Rotterdam 2 Nov. 1898, W. 7455, bev. bij arr. Hof 's-Gravenhage 12 Febr. 1900, ib.

6. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Hier is alleen sprake van deskundigen door den rechter in een aanhangig rechtsgeding; niet van deskundigen door partijen benoemd ter voorkoming van een rechtsgeding.

Arr.-r. Amsterdam 16 Oct. 1903, W. 8048.

Verg. arr. Hof 's-Gravenhage 18 Febr. 1907, W. 8538, waarbij op grond van de vooropgezette stelling is beslist, dat, in cas van art. 714 W.v. K., art. 222 B. Rv. alle toepassing mist; bij dit arrest is vernietigd het vonnis der arr.-r. Rotterdam 8 Nov. 1905, W. 8427.

26. Nergens in de wet is aan de Rechtbank of aan den President de bevoegdheid gegeven om een voorloopig deskundigen-onderzoek te bevelen in een voor de Rechtbank aanhangig geding.

Arr.-r. Zierikzee 9 Mei 1902, W. 7757.

Art. 231.

10. Wanneer deskundigen, bij verschil van gevoelen, in strijd met het verbod in art. 231 lid 2 B. R. bekend maken welk het persoonlijk gevoelen van ieder hunner is, dan mag de rechter op het uitgebracht rapport geen acht slaan.

Arr.-r. Rotterdam 18 Nov. 1903, W. 8075.

11. Waar één uit drie deskundigen wel het rapport mede heeft opgemaakt, doch door ziekte verhinderd was het te onderteekenen, daar is zoodanig rapport toch rechtsgeldig.

Arr.-r. Assen 27 Juni 1905, W. 8280.

Art. 236.

5. De rechter kan zonder nader bewijs het gevoelen der deskundigen als het zijne overnemen.

Arrest 28 Dec. 1906, W. 8477; in casu gold het een geval, waarin ter bepaling van schadecijfers de rechter voorlichting van deskundigen had noodig geacht.

Art. 237.

3. *Add.* Verg. vonnis arr.-r. Amsterdam 18 Jan. 1907, W. 8562, ten betooge dat zolang niet van antwoord ten principale is gediend een verzoek tot verhoor op vraagpunten niet-ontvankelijk is.

6. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Daargelaten of een verhoor op vraagpunten in 't algemeen wel oplevert een begin van bewijs bij geschrifte, zoo kan toch in een bijzonder geval dit wel worden aangenomen.

Hof 's-Gravenhage 2 April 1902, W. 7825.

8. *Add.* Zie ten betooge dat de wet niet den eisch stelt, dat de vraagpunten moeten zijn afdoende: Hof Leeuwarden 25 April 1906, W. 8401.

16. *Add.* Verg. navolgende beslissingen:

Geen tweede verhoor, dat geen nieuw licht kan brengen.

Hof Amsterdam 2 Maart 1900, W. 7465.

In hooger beroep kan een nieuw verhoor plaats vinden, wanneer dit andere zaken betreft dan die, waarover het in prima heeft geloopt.

Hof 's-Gravenhage 19 Jan. 1903, W. 7948.

31. *Add.* Zie hiertoe betrekkelijk navolgende beslissingen:

Wordt eischer in zijne hoofdvordering niet-ontvankelijk verklaard, dan is hij dit eveneens in zijne incidenteele conclusie om den gedaagde op vraagpunten te hooren.

Arr.-r. Haarlem 20 Nov. 1900, W. 7550.

De rechter is bevoegd om het verhoor af te wijzen wanneer dit geheel overbodig is door de kennelijke niet-ontvankelijkheid der vordering en de zaak in staat van wijzen is.

Arr.-r. Amsterdam 17 Nov. 1905, W. 8423.

Verg. in verband met deze beslissingen arr.-r. Amsterdam 8 Juni 1906,

W. 8593, waarbij is beslist dat, waar de eischer de niet-ontvankelijkheid nog niet heeft toegegeven en dit punt nog niet aan het oordeel van den rechter is onderworpen, een verhoor op vraagpunten van gedaagde kan worden toegestaan.

37. *Add.* Verg. ook navolgende beslissing:

De wet stelt niet als vereischte voor de toelaatbaarheid van de vraagpunten, dat zij in den vorm vatbaar zijn voor bevestigende of ontkennende beantwoording, zoodat vragen omtrent de waarde waarin, de plaats waar en den tijd waarop de gestelde geldleening heeft plaats gehad, toelaatbaar zijn.

Hof Amsterdam 8 Nov. 1901, W. 7697.

39. *Add.* In denzelfden zin als is beslist bij vonnis der arr.-r. Middelburg 19 Nov. 1890, werd beslist bij vonnis der arr.-r. Amsterdam 5 Nov. 1902, W. 7894.

41. *Add.* Zie echter navolgende beslissing:

De opvatting, dat het oordeel over de toelaatbaarheid of het doelmatige van een verhoor op vraagpunten zou staan aan partijen, is onjuist; zelfs door geene referte omtrent een zoodanig verzoek wordt de rechter ontslagen van het onderzoek naar de toelaatbaarheid.

Hof Amsterdam 8 Nov. 1901, W. 7697.

49. *Add.* Verg. hiertoe betrekkelijk navolgende beslissing:

Blijkens art. 237 B. R. heeft eene partij het recht om, vóórdat de dag voor het houden der pleidooien reeds is bepaald, bij incidenteele conclusie te verzoeken de tegenpartij te doen hooren op vraagpunten, welk recht blijft bestaan, al overlijdt die tegenpartij vóór dat die conclusie genomen is.

Arr.-r. Amsterdam 22 Oct. 1903, W. 8089.

N.B. De procureur der tegenpartij had zich verzet tegen het nemen der conclusie, omdat een overledene toch niet op vraagpunten kan worden gehoord.

60. Een verzoek tot verhoor op vraagpunten is niet-ontvankelijk, wanneer de feiten, waaromtrent het verhoor wordt verlangd *nieuw* zijn en tot dusver niet in de hoofdzak waren gesteld.

Hof 's-Gravenhage 7 Maart 1904, W. 8117.

61. Het laatste lid van dit artikel is als uitzondering van strikte uitlegging. Dit voorschrift geldt dus niet, wanneer de beantwoording

ontkennend uitvalt, ook niet wanneer die ontkenning een deel der vragen betreft, vermits de erkenning gaaf en onbeperkt moet zijn en zich moet uitstrekken tot alle in de vraagpunten genoemde feiten.

Arr.-r. Amsterdam 5 Jan. 1906, W. 8437.

Art. 238.

8. *Add.* Verg. arrest 6 Juni 1902, W. 7782, ten betooge dat de beslissing ten deze geheel aan den *judex facti* is overgelaten.

Art. 240.

1. *Add.* Anders ook bij navolgende beslissingen:

Nu art. 240 Rv. den buitenlandschen rechter niet noemt in tegenstelling met art. 119 Rv., daar volgt dat de wetgever bij verhoor van partijen dergelijk verzoek aan den buitenlandschen rechter niet heeft gewild.

Arr.-r. Amsterdam 24 April 1901, W. 7708.

De vraag of voor het geval van verwijderde woonplaats een verhoor op vraagpunten aan den Indischen rechter kan worden opgedragen, welke vraag uitsluitend is te toetsen aan art. 240 B. R., moet ontkennend worden beantwoord.

Arr.-r. Amsterdam 21 April 1905, W. 8358.

Vergelijk in verband met de vorige uitspraken navolgende beslissing:

Waar een verhoor op vraagpunten niet kan worden gelast wegens vaststaande uitlandigheid van een der partijen moet de conclusie daartoe niet-ontvankelijk worden verklaard.

Arr.-r. Middelburg 22 Maart 1905, W. 8344.

Art. 242.

6. Dit artikel is ook op naamlooze vennootschappen van toepassing.

Arr.-r. Amsterdam 8 Jan. 1904, W. 8106.

Art. 244.

2. Als een wettige reden van verhindering is te beschouwen dat een vreemdeling, hier te lande veroordeeld, zich in het buitenland bevindt en aldaar verblijft ten einde zijne straf te ontgaan.

Hof 's-Hertogenbosch 30 Juni 1903, W. 7960.

3. Waar de vragen alternatief zijn gesteld kan van geen erkenning sprake zijn. Evenmin wanneer eene vraag naar bekendheid niet tevens behelst de bron waaruit die bekendheid zou zijn ontstaan.

Hof 's-Hertogenbosch 30 Juni 1903, W. 7960.

Art. 245.

1. *Add.* Verg. met het eerste deel der aangehaalde beslissing het vonnis der arr.-r. Amsterdam 16 Febr. 1906, W. 8468, waarbij werd uitgemaakt dat dit artikel blijkbaar doelt op eene tijdelijke verhindering en niet op het geval dat de partij zich in een ander werelddeel heeft gevestigd.

Art. 246.

1. De antwoorden bij een verhoor op vraagpunten door eene der partijen gegeven in een andere zaak, al is die tusschen dezelfde partijen gewezen, mogen niet dienen als begin van schriftelijk bewijs in het aanhangig geding.

Hof 's-Hertogenbosch 25 Juni 1901, W. 7648.

2. De antwoorden mogen niet als op zich zelf staande worden beschouwd maar moeten genomen worden in verband met de andere gegeven antwoorden.

Hof 's-Gravenhage 27 April 1903, W. 7949.

Art. 247.

15. Eene provisioneele vordering is evenzeer eene tusschenvordering waarvoor art. 247 B. R. in het algemeen geldt.

Arrest 31 Mei 1901, W. 7614.

16. Een eenvoudige dagbepaling om over te gaan tot gerechtelijk schriftonderzoek is geen incidenteel vonnis.

Arrest 12 Dec. 1902, W. 7853.

17. Eedsopdracht moet, evenals alle incidenteele vorderingen, bij gemotiveerde conclusie worden gedaan.

Arr.-r. Amsterdam 23 April 1902, W. 7871 en vonnis 7 Febr. 1902, W. 7754.

Art. 249.

3. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

De rechtbank heeft de bevoegdheid om, wanneer zij het getuigenbewijs niet toelaatbaar acht, eindvonnis te wijzen, wanneer de conclusiën wederzijds ten principale genomen zijn.

Arrest 8 Dec. 1905, W. 8311. Verg. in dit verband arr. Hof Leeuwarden 26 Sept. 1906, W. 8579, waarbij is beslist, dat, waar beide partijen zich nog ieder ander bewijs hebben voorbehouden, in zoodanig geval rechtspraak ten principale nog niet te pas komt.

17. *Add.* Het aangehaalde vonnis werd bevestigd bij arr. Hof Amsterdam 24 Nov. 1899, W. 7418, waarbij is beslist dat de omstandigheid, dat eene vordering door meerdere eischers bij dezelfde dagvaarding ingesteld tot betaling aan elk hunner van een zeker bedrag, niet tengevolge kan hebben, dat nu van enkelen hunner zekerheid wordt geëischt, de overigen hun recht niet zouden mogen vervolgen, voordat de beslissing gevallen is op een incident, dat buiten hen omgaat en zonder invloed is op de hoofdzaak.

18. De door het wijzen van een incidenteel vonnis geschorste hoofdzaak kan bij eene eenvoudige akte van procureur tot procureur worden hervat en voortgezet, zonder dat eene oproeping der partij zelve noodig is.

Hof 's-Hertogenbosch 3 April 1900, W. 7446.

19. G. acht het in strijd met de bedoeling van dit artikel dat in hooger beroep het Hof, bevestigende een incidenteel vonnis der rechtbank, bepaalt, dat aan de rechtbank door de meest gereede partij zal worden gevraagd bepaling van den dag, waarop de zaak weder ter rolle zal worden opgeroepen, W. 7716. G. acht die bepaling onnoodig en oordeelt dat oproeping bij akte van procureur tot procureur tegen een dienenden dag de eenvoudigste weg is om eene zaak, die van de rol is afgeraakt, weder daarop te brengen. De bestreden beslissing is van het Hof te 's-Hertogenbosch 17 Dec. 1901, W. 7712. Verg. aant. 18.

Art. 250.

4. *Add.* Zie nog ten betooge dat er tusschen den eisch in conventie en dien in reconventie geen samenhang behoeft te bestaan, dat beide vorderingen twee zelfstandige vorderingen uitmaken die alleen ter vereenvoudiging der procedure en ter vermindering van noodelooze gerechtskosten gelijktijdig worden behandeld: arrest 23 Febr. 1900, W. 7403, ook vermeld onder art. 339 no. 6.

Uit dit beginsel, dat de reconventioneele vordering is eene zelfstandige vordering, vloeit tevens voort dat waar het in conventie vrij staat geen gezegeld papier te gebruiken, dit niet tot de reconventie mag worden uitgebreid; zie arr.-r. Amsterdam 13 Maart 1903, W. 7991.

8. *Add.* Verg. vonnis arr.-r. Maastricht 22 Nov. 1900, W. 7557, waarbij is beslist dat de interveniënt niet eene reconventioneele vordering mag instellen, daar dit recht alleen aan den gedaagde is gegeven en daarenboven de interveniënt geen aanspraak mag maken op iets anders dan het onderwerp van den oorspronkelijken eisch.

13. *Add.* Onnoodig werd voorafgaand verlof in reconventie ook geacht door het vonnis der arr.-r. Utrecht 20 Dec. 1899, W. 7418, en zulks in strijd met concl. O. M.

27. *Add.* In denzelfden zin arr.-r. Rotterdam 24 Oct. 1900, W. 7536, ten betooge dat in eene verificatie-procedure de curator-gedaagde alleszins bevoegd is eene reconventioneele vordering in te stellen; verg. vonnis arr.-r. Amsterdam 20 Oct. 1905, W. 8414, waarbij werd beslist dat waar de requirant tot verificatie ter terechtzitting verklaart zijne aanvraag in te trekken, en er dus geen eisch is gedaan, de curator niet eene reconventioneele vordering kan instellen.

50. *Add.* Verg. vonnis dierzelfde Rechtbank 19 April 1905, W. 8417, ten betooge dat in zoodanig geval de reconventioneele vordering het eerst kan worden onderzocht, wanneer nam. de beweerde wanpraestatie is voorafgegaan aan die welke in conventie is gesteld.

51. Voor het beroep op compensatie stelt de wet niet als eisch het instellen van eene reconventioneele vordering.

Arrest 23 Juni 1905, W. 8253; verg. ook vonnis der arr.-r. 's-Gravenhage 17 Oct. 1899, W. 7379.

Art. 251.

7. Eene reconventioneele vordering, alleen ingesteld voor het geval het conventioneel verweer ongegrond mocht blijken, is in strijd met de wet, die gebiedt den reconventioneeelen eisch reeds bij antwoord voor te dragen.

Arr.-r. Amsterdam 25 Jan. 1905, W. 8278.

Deze uitspraak is ambtshalve gegeven op grond dat het voorschrift van art. 251 is van openbare orde.

In denzelfden zin ook wat het laatste betreft bij vonnis arr.-r. 's-Gravenhage 12 Dec. 1899, W. 7392; zie ook over het ongeoorloofde om eene reconventioneele vordering subsidiair in te stellen vonnis arr.-r. 's-Hertogenbosch 1 Juli 1903, W. 8031. Verg. echter aant. 39 op art. 250.

Art. 252.

22. Dit artikel staat niet in den weg aan de beslissing van het Hof, waarbij de reconventioneele vordering wordt toegewezen, het vonnis, in conventie incidenteel gewezen tot verhoor op vraagpunten, wordt bevestigd en deze laatste zaak ter uitvoering naar den eersten rechter wordt teruggewezen.

Arrest 3 Febr. 1905, W. 8180.

Art. 254.

5. *Add.* In denzelfden zin als het Hof te 's-Hertogenbosch 31 Jan. 1882 is beslist bij arrest Hof Amsterdam 26 Maart 1900, W. 7473. Verg. ook aant. 8 b op art. 255.

Art. 255.

9. Beteekening der oorzaak van schorsing is niet uitgesloten na een vonnis, waarbij de beslissende eed wordt opgelegd.

Hof 's-Gravenhage 16 Juni 1902, W. 7840.

10. Zoodra de conclusie van dupliek is genomen, verkeert een geding in staat van wijzen en kan geene schorsing van het geding meer plaats hebben wegens overlijden van eene der partijen.

Arr.-r. Amsterdam 22 Oct. 1903, W. 8089.

Verg. over de vraag wanneer een geding in staat van wijzen is nog de volgende beslissing:

Een geding is niet in staat van wijzen, al is daarin gewezen een interlocutoir vonnis, waarbij de eindbeslissing wordt afhankelijk gesteld van het al of niet afleggen van een bij dat vonnis opgelegden beslissenden eed.

Arr.-r. Rotterdam 6 Mei 1901, W. 7660.

Art. 256.

6. *Add.* Zie ten betooge dat onder «belanghebbende» ook is te verstaan de partij, die hare bevoegdheid om als partij op te treden, verloren heeft, arr.-r. Amsterdam . . . , W. 8199. Anders echter bij vonnis arr.-r. Haarlem 4 Maart 1902, W. 7828.

Art. 257.

3. *Add.* In den zin van de arr.-r. 's-Gravenhage 22 Nov. 1887 is beslist bij vonnis der arr.-r. 's-Hertogenbosch 17 Febr. 1905, W. 8228, dat nam. hervatting niet kan plaats hebben van een verificatie-geschil, waar het faillissement door accoord is beëindigd.

4. Waar het geding ingevolge art. 29 F. is geschorst, komen voor de voortzetting de hier gegeven voorschriften niet in toepassing.

Hof Amsterdam 23 Maart 1900, W. 7467.

Art. 263.

3. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Art. 263 Rv. is limitatief, mitsdien bij uitsluiting toepasselijk op de *verrichtingen*, daarin met name vermeld, alzoo *niet* op het niet doen van ontkenningen.

Arrest H. R. 14 Juni 1901, W. 7620, verwerpende beroep tegen arr.-r. Middelburg 16 Mei 1900, W. 7546.

13. Het is niet verboden om de actie door een verzoekschrift in te leiden.

Hof 's-Gravenhage 30 Oct. 1899, W. 7375, vernietigende besch. arr.-r. Middelburg 6 Sept. 1899, ib.

14. In zake een request tot onder-curateele-stelling op eigen verzoek heeft de arr.-r. te Alkmaar bij besch. van 24 Dec. 1902, W. 7841 ambtshalve een onderzoek ingesteld naar het al of niet bestaan van de volmacht op den procureur en het verzoek buiten beschikking gesteld, toen haar niet voldoende van de opdracht was gebleken.

Zie daarover Mr. Bosman in W. 7845.

Art. 277.

1. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Ook van eene exceptie kan afstand van de instantie worden gedaan, wanneer zulks geschiedt vóór het antwoord.

Ktg. Heusden 10 Juli 1902, W. 7930.

6. *Add.* Zie ook vonnis der arr.-r. te 's-Gravenhage 12 Sept. 1899, W. 7389, ten betooge dat onder antwoord alleen wordt verstaan het antwoord ten principale en dus niet eene incidenteele conclusie van eisch.

24. In eene verzetprocedure is de opposant, en niet de geopposeerde, eischer in den zin van art. 277 Rv.; deze laatste, al is die oorspronkelijk eischer, kan derhalve geen afstand van instantie doen.

Arr.-r. Breda 1 Oct. 1901, W. 7655.

25. Roientment van eene zaak kan door den eischer na het antwoord niet zonder medewerking van den gedaagde geschieden.

Ktg. Zwolle 12 Mei 1903, W. 7934.

Art. 283.

2. In dit artikel is eene aanwijzing gelegen, dat in het algemeen op eene bekentenis, in een geding afgelegd, niet in een ander geding mag worden beroep gedaan.

Arr.-r. Winschoten 19 Juli 1901, W. 7924, bev. bij arr. Hof Leeuwarden 15 April 1903.

Art. 285.

1. *Add.* Verg. vonnis der arr.-r. Amsterdam 15 Febr. 1901, W. 7624, waarbij het aan grooten twijfel werd onderhevig geacht of een interveniënt de nietigheid der oorspronkelijke dagvaarding mag opwerpen.

5. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Op de zeer algemeene bewoordingen van dit artikel bestaat eene uitzondering bij de procedure bedoeld in art. 697 Rv.

Hof 's-Hertogenbosch 9 Mei 1899, W. 7380.

6. *Add.* Verg. navolgende beslissingen:

Om als interveniënt te worden toegelaten, is voldoende dat er voorloopig blijk van een mogelijk belang, dat eerst na de toelating vatbaar is voor een grondig onderzoek.

Hof 's-Hertogenbosch 9 Mei 1899, W. 7380, op welken grond is beslist dat, al is iemand toegelaten, zijne vordering toch nader niet-ontvankelijk kan worden verklaard.

Voor toewijzing van eene conclusie tot interventie is geenszins vereischt, dat de requirant van de door hem gestelde feiten het rechtsgeldig bewijs levert, als hij maar summierlijk weet aan te toonen, dat die feiten niet slechts in zijne verbeelding bestaan.

Arr.-r. Rotterdam 28 Juni 1901, W. 7707.

Verg. ook aant. 44.

19. *Add.* Zie voorts ten betooge dat art. 753 de interventie van den schuldenaar, ten wiens laste derde arrest is gelegd, in het verklaringsproces in den weg staat.

Arrest 30 Maart 1900, vermeld op artt. 738 n°. 23, 477 n°. 11 en 753 n°. 1.

55. *Add.* In denzelfden zin beslist bij vonnis der arr.-r. Amsterdam 30 Juni 1903, W. 8057; zie aant. 6 op art. 288 (oud).

59. *Add.* In denzelfden zin beslist bij arr. Hof Amsterdam 27 Juni 1901, W. 7692.

62. Het belang moet aannemelijk gemaakt worden; niets belet den rechter om de ontkennende beantwoording der vraag of dit is geschied te toetsen aan niet betwiste feiten.

Arrest 16 Nov. 1906, W. 8456.

63. Ook al is de eisch tot interventie niet tegengesproken zoo moet de rechter toch beoordeelen of die is onrechtmatig of ongegrond.

Arr.-r. Haarlem 30 Oct. 1900, W. 7542; verg. aant. 5 op art. 288 (oud).

64. Als conservatoire maatregel is het middel van „tusschenkomst” bij onze wet onbekend.

Hof Arnhem 19 Febr. 1902, W. 7767.

Art. 286.

13. Het verzoek tot voeging is niet-ontvankelijk, wanneer het gedaan is op den dag voor de uitspraak bepaald, ook al bestaat de mogelijkheid dat alsdan een interlocutoir vonnis zal worden gegeven gelastende eene enquête en nà dien nog nadere conclusiën zullen worden genomen.

Arrest 1 Dec. 1905, W. 8306, waarbij het beroep in cassatie verworpen werd tegen arrest Hof 's-Gravenhage 8 Mei 1905, W. 8223.

14. Uit dit voorschrift vloeit voort, dat voeging nog kan plaats hebben nadat de laatste conclusiën tusschen partijen zijn gewisseld, en dat de gevoegde partij, ook zelfs na dupliek van den gedaagde, nog in de gelegenheid moet zijn om harerzijds te concluderen en met de hoofdpartijen voort te procederen.

Arr.-r. Zierikzee 22 Sept. 1903, W. 8002; bev. bij arrest Hof 's-Gravenhage 28 Dec. 1905, W. 8362, tegen welk arrest het beroep in cassatie is verworpen bij arrest 15 Juni 1906, W. 8391. Bij het arrest van het Hof werd nog overwogen dat appellant's stelling, dat nà dupliek ter terechtzitting, waarop die conclusie genomen is, de vordering tot voeging niet meer zou mogen worden gedaan, een zeer bedenkelijke stelling moet geacht worden te zijn; intusschen was in casu hiervan geen sprake daar de vordering tot voeging was ingesteld vóórdat van dupliek was gediend.

Art. 287.

4. Uit dit artikel volgt niet dat de conclusie in interventie eene herhaling zou moeten zijn van die, waarbij de interventie wordt gevraagd. De tot interventie toegelatene heeft de bevoegdheid om — mits zich bewegende binnen de grenzen van het belang waarvoor de interventie werd gevraagd — zijne rechten in dier voege geldend te maken, als hem noodig voorkomt.

Hof 's-Gravenhage, 15 Mei 1905, W. 8267.

Art. 288.

8. De beslissing op eene vordering tot voeging is niet gelijk te stellen met een dictum ter rolle maar is een incidenteel vonnis en dus wel degelijk vatbaar voor hooger beroep.

Hof 's-Gravenhage 8 Mei 1905, W. 8223.

*Art. 289.*1. *Add. Verg. navolgende beslissing :*

Eene zaak kan niet door den president in kort geding behandeld worden, wanneer die zaak over hetzelfde onderwerp met dezelfde conclusie en tusschen dezelfde partijen reeds bij de Rechtbank ahangig is

Arr.-r. 's-Gravenhage 14 April 1905, W. 8228.

36. *Add. Verg. navolgende beslissing :*

Al kan men aannemen de bevoegdheid van den rechter van de plaats der handeling, toch kan daarnaast ook de rechter van de woonplaats van gedaagde bevoegd zijn, te meer waar het geldt eene materie, die niet uitdrukkelijk bij de procedure in kort geding is geregeld.

Pres. arr.-r. Haarlem 5 Nov. 1903, W. no. 7985. De voorzitter had te beslissen over de vordering tot schorsing van een verkoop door den eersten hypothecairen crediteur en weigerde, op grond van den in het vonnis opgenomen omstandigheden, de schorsing.

38. *Add. Verg. navolgende beslissing :*

De president in kort geding recht sprekende is bevoegd om de opheffing te bevelen van een onrechtmatig gelegd executoriaal beslag.

Pres. Utrecht 17 Nov. 1904, W. 8158.

41. *Add. Verg. navolgende beslissing :*

Van eene beslissing in kort geding mag geen sprake zijn, wanneer hierdoor de hoofdzaak wordt geprejudicieerd; dit is het geval niet, waar gevraagd wordt herstel van den feitelijken toestand zonder prejudice van het recht.

Arr.-r. 's-Gravenhage 4 Mei 1905, W. 8230.

44. De eventueele onbevoegdheid der Rechtbank om over de hoofdzaak te beslissen brengt de onbevoegdheid van den president niet mede om eene beslissing bij voorraad te geven.

Hof Amsterdam 27 April 1900, W. 7485.

45. In kort geding kan slechts eene voorziening bij voorraad

worden gevraagd, doch niet de definitieve beslissing dat gedaagde tot den voorgenomen executorialen verkoop niet gerechtigd is.

Pres. arr.-r. Leeuwarden 27 Febr. 1902, W. 7750.

Zie ook eene toepassing van dat beginsel in het vonnis van den president der arr.-r. Utrecht 22 Mei 1903, W. 7947.

46. Ook dit artikel kan toegepast worden in faillissement-geschillen, tenzij de faillissementswet uitdrukkelijk iets anders mocht voorschrijven.

Hof Amsterdam 22 Juli 1903 W. 8045; bev. vonnis Pres. arr.-r. Amsterdam 9 Juni 1903, W. 7971.

47. Waar het verzoek tot schorsing van een verkoop krachtens artikel 1223 B. W. zou neerkomen op een verzoek tot uitstel van betaling moet het worden afgewezen.

Hof Arhem 25 Aug. 1903, W. 7977, waartegen het beroep in cassatie is verworpen bij arrest 27 Nov. 1903, W. 7994.

48. Waar het geldt eene onverwijlde voorziening bij voorraad is de president bevoegd, onverschillig of de aan hem onderworpen zaak vatbaar is om voor den gewonen rechter te worden gebracht.

Hof 's-Gravenhage 4 Jan. 1904, W. 8074, en Pres. arr.-r. Amsterdam 12 Nov. 1906, W. 8583; verg. in verband met deze laatste beslissing, — waarbij de voorzitter een onderzoek van deskundigen gelastte omtrent den staat van verkochte waar in een geschil daaromtrent tusschen kooper en verkoper, — een ingezonden stuk van Mr. A. Lind, in W. 8585, en een antwoord daarop van G. T. in W. 8589.

Verg. navolgende uitspraak:

49. In kort geding bestaat geene gelegenheid tot getuigenverhoor.

Pres. arr.-r. Utrecht 27 October 1905, W. 8306. Verg. ook vonnis Pres. dierzelfde Rechtbank W. 8415.

50. Ook in kort geding kan kosteloos worden geprocedeerd.

Pres. arr.-r. 's-Gravenhage 3 November 1905, W. 8303, waarbij verlof werd verleend om den gedaagde kosteloos op te roepen en bepaald dat deze beschikking zal zijn kosteloos.

51. Mr. J. P. A. N. Caroli: «Het kort geding voor den president der arrondissementen rechtbank (Référé) I aangekondigd in W. 8367, beoordeeld door Mr. A. P. Th. Eyssell in Themis jg. 1907 p. 169 sqq en door prof. Molengraaff in Rechtsg. Mag. XXV p. 588 en volgende.

Art. 292.

3. Dit artikel geeft geen grond aan voor de beslissing van den President, maar stelt vast het rechtsgevolg van zijne beslissing tegenover die van de Rechtbank.

Hof Amsterdam 28 Nov. 1902, W. 7869, waarbij werd vernietigd de beslissing van den president der arr.-r. Amsterdam 10 Oct. 1902, W. 7869. De president had de schorsing eener veiling door den eersten hypotheekhouder bevolen op grond dat beide partijen belang hadden de beslissing der Rechtbank af te wachten; het Hof daarentegen besliste dat het nadeel der schorsing zoo goed als geheel zou komen ten laste van den hypotheekhouder, eene overweging, waarmede de president gemeend had geene rekening te mogen houden omdat dit zou zijn vooruitloopen op de beslissing der Rechtbank.

4. De president kan schorsing bevelen van uitbetaling krachtens een uitdeelingslijst in een faillissement, want geschiedt die schorsing niet, dan zou de uitbetaling moeten volgen en nadeel worden toegebracht aan de zaak ten principale.

Pres. Amsterdam 9 Juni 1903, W. 7971.

5. Al mag de president bij zijne beslissing genoodzaakt zijn om eenig recht van den eigenaar te onderzoeken, zoo is hij daarom niet onbevoegd, vermits, ingevolge het bij dit artikel bepaalde, die beslissing de bestaande rechtsverhouding tusschen partijen niet zoude wijzigen of vaststellen en de hoofdzaak zou ongemoeid laten.

Hof 's-Gravenhage 29 Mei 1907, W. 8583.

Het gold in casu eene vordering van den huurder tegen den eigenaar tot wegneming van door dezen tegen het pand geplaatste schoren enz.

Art. 297.

1. Van analogische uitbreiding van dit artikel kan geen sprake zijn.

Hof Amsterdam 3 Oct. 1902, W. 7860, waarbij op dien grond is beslist dat de hier aan den president gegeven bevoegdheid niet mag worden uitgebreid tot de rechtspraak van den gewonen rechter, ook al betreft het eene spoedeisende zaak.

Anders aant. 6 op art. 611.

Art. 301.

7. *Add.* Verg. ook vonnis der arr.-r. Maastricht 10 Mei 1900, W. 7481.

Art. 304.

1. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Art. 304 geeft wel den houder maar niet den uitgever eener assignatie bevoegdheid tot dit beslag.

Arr.-r. Rotterdam, 30 Oct. 1905, W. 8436.

Art. 305.

5. De president is om „gegronde vrees voor verduistering” aan te nemen niet gebonden aan de gewone bewijsmiddelen, ook niet, wanneer hij vooraf partijen in kort geding heeft gehoord.

Arrest 15 Jan. 1904, W. 8021.

6. Verduisteren kan opgevat worden in den zin van „weerloos maken”; eenige opzettelijke of kwaadwillige bedoeling tegenover den schuldeischer is onnoodig.

Arrest 15 Jan. 1904, W. 8021, waarbij het beroep in cassatie werd verworpen tegen het arrest Hof 's-Gravenhage 29 Juni 1903, W. 7968; bij dit laatste arrest is bevestigd vonnis Pres. Rotterdam 14 Mei 1903, W. 8049.

Verg. voorts over den zin van «verduisteren» Hof 's-Gravenhage 8 Dec. 1903, W. 8027.

Art. 309.

5. Alleen bij de Rechtbank kan men opkomen tegen een door den President op grond van art. 303 B. R. verleend verlof tot het leggen van conservatoir beslag, en *niet* bij den President in kort geding.

Arr.-r. Utrecht 9 Jan. 1905, W. 8220.

Verg. Pres. arr.-r. Rotterdam 8 Nov. 1905, W. 8325, waarbij deze zich op denzelfden grond onbevoegd verklaarde, nu gedaagde, zooals de President overweegt, daarop uitdrukkelijk beroep heeft gedaan. Onder dit vonnis t. a. p. is aangeteekend dat dezelfde President den 14 Mei 1903

(besch. opgenomen in W. 8049) van zoodanige vordering kennis nam, zonder dat zijne bevoegdheid betwist werd. Deze aantekening schijnt minder juist, want blijkens laatstbedoeld vonnis was het verlot tot beslag nog niet verleend.

Art. 310.

1. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

De beteekenis van art. 310 Rv. is, dat bij het stellen van voldoende zekerheid het beslag *moet* worden opgeheven, doch dat de opheffing *kan* worden bevolen, ook zonder 't stellen van zekerheid, wanneer summierlijk blijkt van de ondeugdelijkheid der vordering.

Arr.-r. Rotterdam 15 Nov. 1905, W. 8325.

4. Niet-ontvankelijk is eene vordering van schadevergoeding nader op te maken bij staat, in een geding, als bedoeld in art. 310 B. R., tot het onverwijld bekomen van opheffing van een beslag.

Arr.-r. Rotterdam 15 Nov. 1905 W. 8325, bij welk vonnis nog werd beslist dat het wisselen van conclusiën hier niet te pas komt, doch ter bevordering van den spoed een mondeling verhoor van partijen voldoende is.

Art. 311.

1. De uitspraak tot opheffing van het beslag kan worden bevolen op de minute en vóór de registratie.

Aldus implicite beslist bij vonnis der arr.-r. Rotterdam, 15 Nov. 1905, W. 8325.

Art. 314.

28. *Add.* In denzelfden zin is beslist bij arrest 1 Juni 1900 W. 7461.

29. *Add.* Zie intusschen arr.-r. Zutphen 16 Mei 1907, W. 8597, waarbij is beslist dat de rechter zich ter beantwoording der vraag van competentie heeft te stellen op het standpunt, dat de posita van eischer in confesso zijn.

30. Deze bepaling strekt om in handelszaken de bevoegdheid der Rechtbank uit te breiden, geenszins om die, welke hij anders in gewone burgerlijke zaken bezit, te beperken.

Arr.-r. Amsterdam 6 Mei 1903, W. 8015, waarbij werd beslist dat, wanneer de gedaagde buitenslands woont, art. 126c in eene handelszaak kan worden toegepast.

16. *Add.* Verg. arrest Hof 's-Hertogenbosch 26 Febr. 1907, W. 8602, waarbij het Hof heeft onderzocht de vraag of — onafhankelijk van den inhoud der dagvaarding — in het geding is komen vast te staan een der gevallen, die de exceptioneele bevoegdheid rechtvaardigt.

Art. 321.

1. Ook de eisch tot van waarde verklaring behoort tot de bevoegdheid der rechtbanken, al is het bedrag der hoofdvordering beneden de f200.—.

Arr.-r. Amsterdam 28 Nov. 1902, W. 7893.

Art. 323.

5. De vordering van het O. M. tot vervallen verklaring van het voorrecht der rechtspersoonlijkheid eener vereeniging, op grond van overtreding harer statuten, is er niet eene als hier is bedoeld, nam. een gewoon twistgeding van burgerrechtelijken aard.

Arrest 28 Juli 1903, W. 7941.

N.B. De in het 2de supplement opgenomen beslissing behoort genummerd te zijn met 4.

Art. 324.

4. *Add.* In denzelfden zin is beslist bij arrest 15 Aug. 1902, W. 7808; in de aan dat arrest voorafgaande conclusie van den P. G. werd, afgescheiden daarvan, betoogd dat door het hooren van het O. M. in appèl het verzuim in eersten aanleg is gedekt.

5. *Add.* Verg. ook navolgende beslissing:

Een vonnis gewezen zonder dat het O. M. in de gebiedend voorgeschreven gevallen is gehoord, is nietig, en moet ambtshalve worden vernietigd.

Hof Leeuwarden 20 April 1904, W. 8095.

6. *Add.* Anders arrest 27 Maart 1903, W. 7905, waarbij, in strijd met de conclusie van het O. M., is beslist dat de schuldeischers in het faillissement bij een vordering als bij art. 25 Faillissementswet is bedoeld in den curator hun wettelijk orgaan vinden om de baten van het algemeen beslag, waarmede het vermogen van een schuldenaar door het faillissement getroffen

is, langs den weg van rechten in te vorderen en dat daaruit volgt dat de schuldeischers bij dusdanige vorderingen, zooals de wet het uitdrukt, door een curator verdedigd worden.

Verg. ook R. M. j.g. 1898 p. 578 sqq.

14 Wanneer het O. M. slechts heeft geconcludeerd op eene incidenteele vordering, edoch de zaak ten principale in staat van wijzen was en deze ook bij het vonnis is beslist, kan niet gezegd worden dat het O. M. alleen op het incident is gehoord.

Arrest van 8 Febr. 1907, W. 8498.

Art. 332.

10. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Beschikkingen eener Rechtbank, waarbij een dag tot pleidooi wordt bepaald en de stukken gesteld worden in handen van het O. M., zijn, als eenvoudige dicta ter rolle, niet vatbaar voor hooger beroep.

Arrest Hoogen Raad, 31 Mei 1901, W. 7614.

25. *Add.* Vergelijk de navolgende beslissingen:

De cessionaris kan niet appelleren van het vonnis, waarbij niet hij, maar zijn cedent partij was.

Arrest 30 Nov. 1906, W. 8466.

Waar de nu appellant, oorspronkelijk gedaagde, geene partij is geweest in de vrijwarings-procedure, is hij niet ontvankelijk om te appelleren ook van dat deel van het vonnis, dat op de vrijwaring besliste.

Arr.-r. Breda 9 Juni 1903, W. 7992.

33. *Add.* In denzelfden zin als het arrest Hof 's-Gravenhage 22 Nov. 1897 bij vonnis arr.-r. Zwolle 4 Dec. 1901, W. 7747.

44. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Slechts van de bij een vonnis gegeven beslissingen komt appèl te pas, niet van de motieven van een vonnis.

Hof Arnhem, 29 November 1899, W. 7407.

Zie in verband hiermede onderstaande uitspraak :

Waar de beslissing ook gelegen is in de overwegingen is daartegen het hooger beroep ontvankelijk.

Hof Leeuwarden 16 Jan. 1907, W. 8510.

59. Eene rechtbank het verhoor van een curandus opdragende aan een anderen rechter kan niet appelleeren van de beschikking door dien laatsten rechter genomen; de rechter toch is geene partij.

Arrest 23 Mei 1902, W. 7770.

60. De appellabiliteit hangt alleen af van wat in appèl ter kennisneming wordt onderworpen.

Hierop ook ambtshalve te letten.

Hof Amsterdam, 20 April 1900, W. 7474.

61. Waar in eersten aanleg de eene vordering is ontzegd en de andere is toegewezen, is appèl van het vonnis voor zooverre betreft de eerste vordering toegelaten, niettegenstaande die vordering beneden het bedrag van f 400 is, wanneer beide vorderingen te zamen dat bedrag te boven gaan.

Hof Arnhem 11 Maart 1903, W. 7936, ook vermeld op art. 56c, waarbij voorts werd beslist dat, waar de hoofdvordering appellabel is, zelfs al wordt daarvan niet geappelleerd, beroep van de daaraan vastgeknoopte accessoire vordering (zooals die omtrent de proceskosten) wordt toegelaten.

62. Het rechtsmiddel van hooger beroep komt alleen toe aan die partij, welke door de aangevallen beslissing geheel of gedeeltelijk in het ongelijk is gesteld, althans eene uitspraak hoorde, strijdende met het door haar van den rechter verzochte, of wel in waarde daarbij achter staande, wat het geval niet is waar f 300.— is toegestaan terwijl, de eisch strekte tot betaling van f 2000.— of zooveel minder als de rechter ex aequo et bono zou oordeelen.

Hof 's-Gravenhage 30 Jan. 1905, W. 8252.

63. Wanneer de vordering in hooger beroep doel en uitwerking mist, zoo niet alle de partijen in eersten aanleg in appèl geroepen zijn, is dit niet-ontvankelijk.

Hof 's-Gravenhage 27 Febr. 1905, W. 8224.

Art. 333

8. Deze bepaling is ook van toepassing op beschikkingen.

Arrest 24 Dec. 1906, W. 8476.

Art. 334.

1. *Add.* In den zin van het arrest 10 Mei 1889 is nog beslist bij arrest Hof Leeuwarden 1 Mei 1907, W. 8593.

5. *Add.* Verg. navolgende beslissingen :

Het is niet als een daad van berusting aan te merken, wanneer men zonder reserve, voor dat het vonnis beteekend is, aan de veroordeeling tot ontruiming, die bij voorraad uitvoerbaar is verklaard, vrijwillig voldoet, door het gehuurde met overgave der sleutels te ontruimen.

Arrest 13 Juni 1902, W. 7788.

Het zonder protest of verzet ontruimen en verlaten van het gehuurde ingevolge een bij voorraad uitvoerbaar verklaard daartoe strekkend vonnis, kan niet worden aangemerkt als berusting daarin.

Arr.-r. Amsterdam 4 Dec. 1901, W. 7758.

Al heeft men zonder protest aan de veroordeeling tot ontruiming voldaan, zoo kan berusting niet worden aangenomen waar het vonnis bij voorraad was uitvoerbaar.

Arr.-r. Utrecht 6 Jan. 1904, W. 8051.

Waar door den deurwaarder ook zonder protest van appellant is ontruimd, kan van berusting geen sprake zijn, wat te meer klemmt waar het vonnis bij voorraad is uitvoerbaar verklaard.

Arr.-r. Zierikzee 8 Mei 1906, W. 8406.

16. *Add.* In denzelfden zin als bij het arrest 28 Nov. 1884 is beslist bij arrest Hof Arnhem 15 Jan. 1902, W. 7779.

21. *Add.* Verg. navolgende beslissingen :

Het zonder eenige voorbehoud aannemen door appellants procureur van de kosten krachtens een vonnis, dat geen ander uitvoerbaar dictum inhoudt, stelt zeer zeker berusting in dat vonnis daar.

Hof 's-Hertogenbosch 3 April 1900, W. 7446.

Aan de voldoening van hoofdsom en proceskosten kan slechts dan het karakter van berusting worden ontnomen, wanneer die noodzakelijk is om aan de dreigende executie te ontkomen.

Hof 's-Gravenhage 15 Jan. 1906, W. 8398.

22. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Het verzoek om in plaats van den gewraakten getuige eenen anderen te hooren, onmiddellijk gevolgd door de reserve van hoogere voorziening, levert niet berusting op.

Arrest 23 Jan. 1903. W. 7873.

35. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Het uitstel vragen om zelf conclusie te nemen brengt berusting mede in het vonnis, dat met afwijzing van eene incidenteele vordering gelast ten principale voort te procedeeeren.

Arrest 16 Nov. 1900, W. 7520, waarbij het beroep in cassatie werd verworpen tegen arrest Hof 's-Gravenhage 16 Mei 1900, W. 7440.

49. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Beteekening van een vonnis sluit niet per se in zich afstand van het recht op hetgeen daarbij werd ontzegd.

Arr.-r. Rotterdam 22 Febr. 1905, W. 8342.

53. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Alleen wanneer de verschillende eischers een ondeelbaar gezamenlijk belang hebben, brengt het niet-optreden van sommigen de niet-ontvankelijkheid der overigen in appèl mede.

Hof Amsterdam 26 Maart 1900, W. 7473.

80. Afstand van recht en berusting mag niet worden ondersteld, maar moet duidelijk en stellig blijken om te mogen worden aangenomen; daarom kan men in eene overeenkomst geen berusting zien in een rechterlijk vonnis, waar bij die overeenkomst alle praejudicie in rechten werd buitengesloten.

Arrest 21 Febr 1902, W. 7726.

81. In het vragen van uitstellen na een vonnis van voeging kan niet geacht worden eene stilzwijgende berusting in dat vonnis te zijn gelegen.

Hof 's-Gravenhag 2 Jan. 1900, W. 7440.

82. De reserve van appèl vervalt niet door het vragen van een dag voor contra-enquête.

Hof 's-Gravenhage 8 Jan. 1900, W. 7399.

83. Het afzien van het getuigenverhoor, waartoe men was toegelaten en het zonder reserve vragen van recht op de stukken stelt berusting daar.

Hof Arnhem 15 Jan. 1902, W. 7779.

84. Waar de rechter bij een interlocutoir vonnis in het midden liet de vraag, waarbij appellant belang had, kan van berusting door voort te procedeeën geen sprake zijn.

Hof 's-Gravenhage 23 Juni 1902, W. 7852.

85. De ten uitvoerlegging van eene veroordeeling, uitgesproken tegen sommige gedaagden, vormt geenszins berusting ten opzichte van medegedaagden, tegenover wie de vordering niet-ontvankelijk is verklaard.

Hof 's-Gravenhage 7 Maart 1904, W. 8117, verg. aant. 75.

86. Wanneer uit het audientieblad niet blijkt van eenig voorbehoud vóór de enquête, kan een verklaring van den griffier alleen daarvan het bewijs niet leveren.

Arr.-r. Amsterdam 20 April 1904, W. 8189.

87. Heeft men hoofdsom en kosten betaald, zoo brengt dit noodwendig mede eene berusting in het beroepen vonnis, al heeft men zich uitdrukkelijk het hooger beroep voorbehouden, wanneer althans die betaling niet geschiedde om aan de dreigende executie te ontkomen.

Hof 's-Gravenhage 15 Januari 1906, W. 8398.

88. De exceptie van berusting moet ambtshalve worden toegepast.

Arrest Hof 's-Gravenhage 27 Dec. 1905, W. 8361, bij welk arrest intusschen het interlocutoir, waartegen het beroep op grond van berusting werd niet-ontvankelijk verklaard, ambtshalve werd vernietigd.

89. Uit het niet uitbrengen van de acte van appèl voordat de executie was afgeloopen, terwijl het vonnis niet bij voorraad uitvoerbaar is verklaard, volgt noodwendig berusting.

Hof Amsterdam 20 April 1905, W. 8351, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen bij arrest 9 Maart 1906, W. 8350, op grond

dat 's Hofs stelling is feitelijk, als zijnde het bovenstaande alleen beslist naar aanleiding van 's Hofs bevinding dat in de voorhanden omstandigheden het niet uitbrengen van de acte van appél berusting was gelegen, eene beslissing die ook niet indruischt tegen de bepaling van dit artikel.

Art. 337.

15. Er bestaan termen tot het gebruik maken van de aan het slot van dit artikel gegeven bevoegdheid, wanneer de eischer getuigen zal voorbrengen, die in het buitenland verblijf houden.

Arr.-r. 's-Gravenhage 5 Dec. 1899, W. 7373.

16. Al. 2 slot kan niet worden toegepast op een vonnis gewezen naar aanleiding van art. 158 B. R.

Arr.-r. Rotterdam 8 Jan. 1900, W. 7493. Verg. een opstel van Mr. J. A. Foest over den zin van art. 337 al 2, ten betooge dat deze alinea niet van toepassing kan, zijn waar het geldt een vonnis op een verzoek tot tusschenkomst; W. 7449.

17. Uit de bepaling van art. 337, dat van provisioneele, incidenteele en interlocutoire vonnissen geappelleerd kan worden vóór dat het eindvonnis is geslagen, volgt, dat het beginsel der continuïteit van instantie, dat tengevolge zou hebben, dat men volstaan kan met alleen te appelleeren van 't eindvonnis om daardoor ook geacht te worden geappelleerd te hebben van het interlocutoir, geen steun vindt in de wet.

Hof 's-Hertogenbosch 27 Febr. 1900, W. 7431.

18. De uitspraak, waarbij wordt uitgemaakt, sedert wanneer 't geding is geschorst en tusschen wie dit wordt voortgezet is als een incidenteel vonnis niet als een preparatoir te beschouwen.

Hof 's-Gravenhage 16 Juni 1902, W. 7840.

Art. 339.

2. *Add.* Verg. ook navolgende beslissing:

Incidenteel appèl van een geïntimeerde tegen den mede-geïntimeerde vindt geen steun in de wet, omdat er in dat geval geen principaal appèl is.

Hof 's Hertogenbosch 17 Nov. 1903, W. 8009.

6. *Add.* Verg. in den zin van het arrest 11 Nov. 1870 de navolgende beslissing;

Al is alleen van het eindvonnis geappelleerd, zoo heeft de geïntimeerde toch de bevoegdheid van het interlocutoir vonnis incidenteel te appelleren, zelfs al heeft hij daarin berust.

Hof 's-Gravenhage 22 Juni 1905, W. 8273.

Verg. met opzicht tot twee zelfstandige vorderingen, in den zin van het Hof te 's-Gravenhage bij arrest 15 Mei 1899, de navolgende beslissing van den H. Raad:

Uit het feit dat de eisch in conventie en die in reconventie als zelfstandige vorderingen zijn te beschouwen, die onafhankelijk van elkaar worden berecht en afgedaan, volgt, dat het appèl ingesteld alleen voor zooveel betreft de uitspraak op den eisch in reconventie, niet meebrengt de bevoegdheid, om incidenteel van het vonnis te appelleren, voor zoover daarbij omtrent den eisch in conventie is beslist.

Arrest 23 Februari 1900, W. 7403.

45. De bepaling van art. 339 lid 1 is algemeen en maakt dus geen onderscheid tusschen eindvonnissen en interlocutoire vonnissen. Bij afzonderlijk appèl van een interlocutoir loopt dus de termijn van de uitspraak van dat vonnis; anders bij gelijktijdig appèl van interlocutoir en eindvonnis.

Hof Amsterdam 29 Dec. 1899 W. 7429.

Verg. ook arrest van hetzelfde Hof 30 Nov. 1900 W. 7592.

46. De termijn van hooger beroep ex art. 339 B. R. is geen dag meer dan drie maanden, (zonder dat de dag der uitspraak wordt medegerekend) en dus niet drie *vrije* maanden.

Hof 's Hertogenbosch 14 Febr. 1905, W. 8214.

Zie ook navolgende beslissing:

Van een vonnis uitgesproken op 6 Oct. 1902 kan op 7 Jan. d. a. v. niet meer in hooger beroep worden gekomen.

Hof 's Gravenhage 11 April 1904, W. 8115. Verg. aant. 5 op art. 398.

47. Nergens schrijft de wet voor beteekening aan de wederpartij van het vonnis, waartegen beroep is ingesteld. Voldoende is de overlegging der grosse in het dossier van appellant.

Hof Leeuwarden 17 Mei 1905, W. 8277.

48. Waar het eindvonnis in kracht van gewijsde is gegaan moet het appèl van het interlocutoir, al is dit tijdig ingesteld, niet-ontvankelijk worden verklaard.

Hof Leeuwarden 15 Mei 1907, W. 8600.

49. Geïntimeerde het vonnis bestrijdende op — en vernietiging daarvan vragende wat betreft — de punten, waarin de appellant in het gelijk is gesteld, kan beschouwd worden als incidenteel appellant, al heeft hij niet formeel incidenteel appèl ingesteld, maar ten onrechte beweerd dat het principaal appèl door het onbeperkt ingesteld hooger beroep ook die punten omvatte.

Hof Arnhem 27 Febr. 1907, W. 8604.

Art. 342.

1. *Add.* In denzelfden zin:

Arr.-r. Amsterdam 10 Nov. 1905, W. 8424.

5. *Add.* Verg. vonnis der arr.-r. Amsterdam 10 Nov. 1905, W. 8424, waarbij is beslist dat dit artikel ziet niet alleen op eigenlijke gezegde executie, maar ook op gevolg geven aan het vonnis.

7. Het voorschrift van dit artikel is algemeen toepasselijk op alle vonnissen, die niet bij voorraad kunnen worden ten uitvoer gelegd, en een onderscheid tusschen vonnissen, die eene veroordeeling bevatten en die waarbij de vordering wordt ontzegd is niet overeen te brengen met de woorden van het artikel.

Arrest 22 Febr. 1907, W. 8501; verg. ook het vonnis der arr.-r. Amsterdam 10 Nov. 1905, W. 8424, waarbij op bovenstaanden grond werd beslist, dat de hier gestelde regel ook op interlocutoire vonnissen van toepassing is.

Art. 343.

27. Door de dagvaarding in appèl en niet door de memorie van grieven wordt de omvang van het appèl bepaald.

Hof Amsterdam 2 Maart 1900, W. 7465.

Art. 345.

1. *Add.* Zie nog ten betooge dat hooger beroep van een vonnis tot onder curateele stelling wegens krankzinnigheid bij request moet worden aangebracht :

Hof Arnhem 11 Dec. 1901, W. 7759.

Idem arrest 22 Juni 1900 in W. 7468, waarbij de cassatie werd verworpen tegen arrest Hof Leeuwarden 14 Febr. 1900 W. 7430.

Zie ook arr.-r. Utrecht 21 Febr. 1906, W. 8404, waarbij nog werd beslist dat — in den regel beschikkingen op request vatbaar zijn voor hooger beroep en de curator belanghebbende is bij de beschikking, waarbij de curateele is opgeheven. Verg. ook arrest 5 Mei 1905, W. 8216, waarbij werd beslist, dat, waar de eindbeschikking als eene beschikking op request is aan te merken — er geen grond is om aan te nemen, dat de beschikkingen, die daaraan voorafgaan, een ander karakter zouden dragen.

4. *Add.* Verg. arrest 7 Juni 1901, W. 7615, ten betooge dat dit artikel niets bepaalt omtrent het recht zelf van beroep, en uit dit artikel dus niet kan worden afgeleid dat ieder die door de beschikking benadeeld kan worden, reeds daarom bevoegd zou zijn er tegen op te komen ; in concreto werd beslist dat als belanghebbende bij de machtiging van art. 94 W. v. K. niet is aan te merken de geadresseerde.

15. *Add.* Vergelijk hiertoe betrekkelijk navolgende beslissing:

Wanneer de laatste dag van den termijn invalt op een Zondag kan het hooger beroep nog rechtsgeldig daags daarna worden ingesteld.

Arrest 22 Juli 1907, W. 8585.

N. B. Voor exploiten is zulks met zoovele woorden bepaald in art. 14. Daar het onderhavige hooger beroep niet bij exploit wordt ingesteld, kon deze bepaling niet worden toegepast, maar heeft de H. R. zijne beslissing gegrond op de omstandigheid dat volgens art. 68 van het reglement I de griffie des Zondags gesloten is, zoodat het request op dien dag niet ter griffie kon worden ingediend en dientengevolge de termijn met één dag zou worden verkort ; dat dit laatste niet mag

worden aangenomen, omdat eene reglementaire bepaling een wettelijken termijn niet kan verkorten. Het O. M. had geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van het beroep zonder van de kwestie melding te maken.

Art. 347.

6. *Add.* Verg. ook arrest Hof 's-Gravenhage 25 Juni 1906, W. 8438.

7. Dit artikel heeft niet betrekking op incidenteele conclusiën; de bevoegdheid van partijen tot het nemen daarvan volgt uit art. 247 j^o art. 353.

Arrest 29 Juni 1906, W. 8397.

8. Na terugwijzing eener zaak door den H. R. naar den rechter in hooger beroep (art. 422) bevindt die zaak zich niet in den toestand, waarin zij tevoren bij dien rechter werd aangebracht wegens de gebondenheid aan de uitspraak van den Hoogen Raad; art. 347 is dan niet van toepassing; zoodat partijen alsnog kunnen worden toegelaten tot het nemen eener conclusie.

Arrest 29 Juni 1906, W. 8397.

9. Grieven gericht tegen overwegingen van den eersten rechter, waarop door dezen zijne beslissing niet is gegrond, moeten buiten beschouwing blijven.

Hoog Ger. Hof Ned. Indië, 21 Sept. 1899, W. 7387.

10. De eerste alinea van dit artikel verbiedt meerdere conclusiën dan die van eisch en van antwoord. Eene conclusie van repliek moet dus worden geweigerd ook al is daartegen geen verzet.

Arr.-r. Breda 2 Jan. 1900, W. 7483.

11. Het niet dienen van grieven in appèl kan slechts leiden tot bevestiging van het vonnis waarvan appèl, doch niet tot niet-ontvankelijkheid van het appèl.

Arrest Hof Amsterdam 26 Oct. 1900, W. 7571.

12. Waar de tweede conclusie van appèl meer bevat dan volgens de 2de alinea is geoorloofd, moet zij in zooverre buiten het geding worden gesteld.

Hof Leeuwarden 16 Jan. 1907, W. 8510.

Art. 348.

4. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

In appèl kunnen eigen verzuimen, door den appellant in eerste instantie begaan, worden hersteld en nieuwe bewijsmiddelen worden aangevoerd.

Hof Amsterdam 26 Oct. 1900, W. 7571.

12. *Add.* In den zin van het arrest 26 Nov. 1863 navolgende beslissing:

Hem, die in eersten aanleg de gelegenheid heeft gehad tot het leveren van tegenbewijs, doch die daarvan zonder opgaaf van redenen eenvoudig geen gebruik heeft gelieven te maken, kan in hooger beroep daartoe niet andermaal de gelegenheid worden gegeven.

Hof 's-Gravenhage 8 Jan. 1900, W. 7399.

Zie ook arr.-r. Amsterdam 22 Juni 1899, W. 7412.

Anders arr. H. R. 17 April 1903, W. 7914, waarbij is beslist dat, waar in eersten aanleg de bepaalde contra-enquête niet is gehouden, daarop in hooger beroep kan worden teruggekomen.

Zie over het geval dat in eersten aanleg de enquête wel is gehouden, aant. 41 op art. 353.

37. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Het beroep op een gesloten overeenkomst tot minnelijke afwikkeling betreft niet eene verdediging ten principale tegen de actie tot betaling van eene inschuld.

Hof Leeuwarden 4 Oct. 1899, W. 7448.

73h. *Add.* Zie nog over de vraag wanneer eene verdediging als gedekt behoort aangenomen te worden de navolgende beslissingen:

De feitelijke beslissing, dat uit de verdediging in eerste instantie geenszins valt af te leiden dat gedaagde toen van het peremptoir verdedigingsmiddel zou hebben afgezien of eenige hiermede strijdige daad zou hebben verricht zoodat het in appèl aangevoerde verweer niet is gedekt, is juist.

Arrest 10 Mei 1901, W. 7606; verg. Hof 's-Gravenhage 18 Juni 1900, W. 7481.

Het gedekt zijn eener verdediging ex art. 348 Rv. behoort te worden aangenomen na de verklaring door den verweerder in eerste instantie, dat hij afziet van alle verwerping.

H. R. 28 Juni 1901, W. 7626, verg. in dezen zin arr.-r. Amsterdam 1 Dec. 1905, W. 8433.

Eene verwerping in appèl, die in lijnrechten strijd is met die in eersten aanleg, mag niet worden gevoerd.

Arr.-r. 's-Gravenhage 7 Febr. 1900, W. 7421. Verg. ook Hof 's-Hertogenbosch 26 Juni 1900, W. 7482.

Waar uit de houding in eersten aanleg moet opgemaakt worden dat appellant in den eisch heeft berust, is iedere verdediging uitgesloten.

Arrest Hof 's-Gravenhage 24 Dec. 1906, W. 8483 en 13 Mei 1907, W. 8572.

De eerst in appèl gedane ontkenenis van eenige posten der specificatie, aan het hoofd der dagvaarding staande, is eene krachtens art. 348 Rv. geoorloofde verdediging ten principale, welke niet is gedekt door de meer algemeene ontkenenis, in eersten aanleg aan de vordering tegengeworpen.

Arrest Hof 's-Gravenhage 15 Oct. 1900, W. 7537.

Wanneer de gedaagde in eersten aanleg een positum van den eischer eenvoudig over het hoofd heeft gezien en hij zich daarover niet heeft uitgelaten, dan kan hij in appèl dit ontkennen, als zijnde eene verdediging ten principale, die niet is gedekt in eerste instantie; terwijl juist ook het hooger beroep strekt om tekortkomingen te herstellen.

Hof 's-Hertogenbosch 18 April 1905, W. 8250.

Waar in eersten aanleg is verklaard niet in staat te zijn gesteld eenig antwoord voor te dragen, daar is de verdediging ten principale *niet* gedekt.

Arr.-r. Utrecht 3 Oct. 1906, W. 8509.

73i. Verg. in den zin van de Pinto l. c. de navolgende beslissing:

Beroep op compensatie behoort tot de nieuwe weren van rechten, eene verdediging ten principale opleverende als bedoeld in art. 348 B. R.

Arrest 23 Mei 1902, W. 7771.

89. Het stellige wetsvoorschrift in art. 348 B. R. gegeven in het belang eener regelmatige wijze van procederen kan niet geheel afhankelijk zijn van de houding van partijen, maar de naleving behoort ook door den rechter te worden verzekerd.

Arrest 14 Maart 1902, W. 7734 (anders Adv.-Gen. Noyon, in zijne conclusie bij dit arrest).

90. Eene peremptoire exceptie moet om hare gevolgen worden gelijkgesteld aan en behandeld als eene verdediging ten principale; zij kan dus in appèl voor het eerst worden voorgesteld niettegenstaande art. 141 al. 2.

Arrest 6 Mei 1904, W. 8063, waarbij het beroep in cassatie werd verworpen tegen het arrest van het Hof te 's-Gravenhage dd. 28 Mei 1903, W. 7961. Bij dat laatste arrest werd nog beslist dat de bewering, dat zonder protest de vordering niet is ontstaan, een peremptoir middel van van niet-ontvankelijkheid is.

Verg. ook arrest Hof 's-Hertogenbosch, 26 Sept. 1899, W. 7423.

91. De exceptie van onbevoegdheid van den Ned. rechter, op grond dat de gedaagden zijn vreemdelingen in den vreemde wonende en het hier niet geldt eene verbintenis als in art. 127 Rv. bedoeld, is niet van openbare orde en kan niet voor 't eerst in appèl worden voorgedragen.

Hof 's-Hertogenbosch 30 Juni 1903, W. 7960.

92. De exceptie van gewijsde zaak behoort tot de nieuwe weren, welke nog in hooger beroep mogen worden aangevoerd, doch zulks alleen dan, als de zaak verkeert in hetzelfde stadium als in eersten aanleg ten tijde van het antwoord, dus voor dat een interlocutoir vonnis is gewezen, hetgeen niet het geval is, wanneer van het interlocutoir vonnis niet wordt geappelleerd en dit dus van kracht blijft.

Arr.-r. Amsterdam 24 Maart 1905, W. 8324.

93. Art. 348 onderscheidt niet tusschen den verweerder, die in eersten aanleg is verschenen en den verweerder, die toen verstek heeft laten gaan.

Arr.-r. Amsterdam 1 Dec. 1905, W. 8433.

94. Art. 348 is alleen van toepassing op eigenlijke rechtsgedingen.

Hof Arnhem 18 Jan. 1906, W. 8532.

Art. 350.

9. *Add.* In denzelfden zin bij arrest Hof 's-Gravenhage 5 Maart 1906, W. 8436.

Art. 353.

7. *Add.* In denzelfden zin ten aanzien van de klacht over schending of verkeerde toepassing van art. 199 in hooger beroep, bij arrest 9 Nov. 1900, W. 7516.

11. Over dezelfde feiten als waarover in eersten aanleg de enquête heeft geloopt, mag in appèl een nieuw getuigenverhoor plaats vinden, wanneer de hogere rechter dit noodig oordeelt.

Hof Leeuwarden 21 Jan. 1903, W. 7887. Verg. in verband hiermede aant. 12 op art. 348.

Art. 355.

10. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Waar de eerste rechter den eischer niet-ontvankelijk heeft verklaard in zijne vordering en dit vonnis in hooger beroep wordt vernietigd is de hogere rechter verplicht de zaak zelve af te doen, bevattende de artt. 355—358 slechts uitzonderings-bepalingen ten aanzien van de daar met name genoemde vonnissen, waartoe een eindvonnis, als het onderhavige is, niet behoort.

Arr.-r. Arnhem 3 Dec. 1903, W. 8009. Anders de advocaat generaal Gregory in zijne conclusie voorafgaande aan het onder dit nummer vermeld arrest van den H. R., die van oordeel was dat niet alleen niet in strijd met de wet maar ook volgens de beginselen van ons procesrecht wordt gehandeld, wanneer in een geval als het bovenbedoelde de zaak naar den eersten rechter wordt teruggewezen. De H. R. besliste dat door deze terugwijzing de artt. 355, 356 en 357 niet kunnen zijn geschonden, omdat die artikelen niet handelen over een vonnis, waarbij alleen over een verweer van peremptoire niet-ontvankelijkheid werd beslist.

11. Het Hof, dat bevestigt een incidenteel vonnis tot verhoor op vraagpunten en ter tenuitvoerlegging hiervan partijen naar de rechtbank verwijst, handelt daarmee in overeenstemming met art. 355 Rv.

Arrest 3 Febr. 1905, W. 8180.

Art. 356.

9. *Add.* Vergelijk ook navolgende beslissing:

De beslissing, dat het geding in dien staat verkeert, dat daarover ex 356 Rv. bij een eindvonnis kan worden beslist, is feitelijk, voorzoover hare beantwoording afhangt van eene beslissing omtrent de feitelijke beweringen der partijen; dit is echter niet het geval, indien de wet aan eene partij nog het recht verleent om eene conclusie te nemen, waartoe zij nog geene gelegenheid had.

Arrest 1 Febr. 1901, W. 7558.

Art. 358.

11. Waar beide partijen voor het geval van vernietiging van het a quo hebben geconcludeerd ten principale, staat dit met vonnis de hier bedoelde vordering gelijk.

Arrest Hof Leeuwarden 28 Sept. 1904, W. 8183.

Art. 376.

18. Het woord „vertegenwoordigen” in de zinsnede: „indien zij, welke zij vertegenwoordigen in het rechtsgeding niet zijn geroepen”, — beteekent: het als iemands vertegenwoordiger optreden, omdat diens rechten op hem zijn overgegaan, evenals dit de beteekenis was van het „représenter” in art. 474 Code de Proc. civile.

Hof 's-Gravenhage 4 April 1901, W. 7645. Tegen dit arrest is het beroep in cassatie verworpen bij arrest 27 Dec. 1901, W. 7702.

19. De borg is niet in zijn rechten benadeeld door de vaststelling der hoofdschuld in een procedure tusschen den schuldeischer en den schuldenaar, omdat het vaststellen der hoofdschuld ook ten zijnen opzichte niet is een gevolg van het vonnis, maar van de rechtsverhouding, waarin hij tot schuldeischer en schuldenaar staat.

Hof Amsterdam 28 Juni 1900, W. 7504.

20. Uit de bevoegdheid, die een derde heeft, om zich te verzetten tegen een vonnis dat zijne rechten benadeelt, volgt geenszins, dat die derde wanneer hij van dat recht geen gebruik maakt moet berusten in de executie van het vonnis, wanneer dat vonnis die executie tegenover hem niet medebrengt.

Rechtbank 's Gravenhage 5 Juni 1901, W. 7653.

Art. 382.

24. Al moge onder „geëischt” kunnen verstaan worden niet enkel de oorspronkelijke eisch, maar ook wat van zijde van den verweerder bij wege van eisch wordt geldend gemaakt, zoo wordt hier toch alleen bedoeld het geval, dat omtrent een anderen dan den door partijen gedanen eisch uitspraak wordt gedaan doch niet dat, waarin een eisch wordt afgewezen op andere dan de aangevoerde gronden.

Arrest Hoog Ger. Hof Ned.-Indië 1 Maart 1900, W. 7466, waarbij nog werd beslist dat de hier opgenoemde gevallen in strengen zin moeten worden opgevat, en dat, waar wordt overwogen, waarom een zeker onderzoek overbodig is, niet gezegd kan worden dat verzuimd is op een deel van den eisch recht te doen.

25. Verzuimt appellant den door de Rechtbank niet litis-decisoir verklaarden eed alsnog in appèl aan den geïntimeerde op te dragen en te concludeeren, dat het Hof den eed litis-decisoir zal verklaren, dan kan het Hof zich over dien eed niet uitlaten.

Hof 's-Gravenhage 4 April 1901, W. 7631.

Art. 385.

3. De eisch tot request-civil kan aanhangig worden gemaakt bij een verzoekschrift, bevattende de middelen en gronden van den eisch zoomede de daaraan vastgeknoopte conclusie en aan de wederpartij beteekend bij een exploit, waarbij deze tevens wordt gedagvaard voor den rechter, die van den eisch zal hebben kennis te nemen.

Hoog. Ger. Hof Ned.-Indië 1 Maart 1900, W. 7466.

Art. 398.

5. *Add.* Hetzelfde werd aangenomen onder de nieuwe bepaling blijkens navolgende beslissing:

De bij art. 398 B. R. voorgeschreven termijn begint eerst te loopen na afloop van den dag, waarop het arrest of vonnis, waartegen wordt opgekomen, is uitgesproken.

Arrest 20 April 1900, W. 7436.

Verg. aant. 46 op art. 339.

Art. 406.

15. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Aan den eisch van art. 406 wordt niet voldaan, waar in het cassatiemiddel geklaagd wordt over schending en verkeerde toepassing van met name genoemde artikelen „voor zoover ten deze toepasselijk”.

Arrest 31 Mei 1901, W. 7614.

17. Waar volgens art. 406 B. R. bij een eisch tot cassatie wegens overschrijding van rechtsmacht de daartoe betrekkelijke wetsbepalingen werden aangehaald, is uitgesloten eene opvatting van het cassatiemiddel, alsof daarbij ook nog afzonderlijk over wetschennis werd geklaagd.

Arrest 7 April 1905, W. 8204.

Art. 409.

2. *Add.* In denzelfden zin:

bij arresten 31 Jan. 1901, W. 7555, 13 Dec. 1901, W. 7697 en 18 Mei 1906, W. 8381.

Zie voorts hiermede in verband arrest 22 Dec. 1899, W. 7381, waarbij wel toelaatbaar werd geacht het voor het eerst in cassatie bijbrengen van een nieuwen rechtsgrond.

In casu gold het de bewering, dat, bij de betwisting der aangeboden zekerheid, de zaak niet binnen den bij art. 618 B. Rv. gestelden termijn ter terechtzitting zou zijn gebracht.

Verg. voorts navolgende beslissingen:

De eischer in cassatie, in vroegere instantie niet betwist hebbende, dat de ingestelde actie eene handelsschuld betrof, kan in cassatie op die houding niet terugkomen.

Arrest 26 Jan. 1906, W. 8330.

Formeele onvoldoendheid der dagvaarding kan niet voor het eerst in cassatie worden beweerd.

Arrest 9 Maart 1906, W. 8350.

Een verweermiddel tegen de ontvankelijkheid eener vordering kan niet voor het eerst in cassatie worden voorgesteld.

Arrest 16 Maart 1906, W. 8353.

9. Wanneer in cassatie de vraag is gesteld of in de introductieve dagvaarding een der vormen is verzuimd die op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven, dan kan de H. R. aan het exploit van dagvaarding zelf den feitelijken grondslag zijner beslissing ontleenen en alzoo dat stuk zelfstandig onderzoeken, zonder gebonden te zijn aan hetgeen de feitelijke rechter daaromtrent heeft overwogen.

Arresten 27 Dec. 1901, W. 7704 en van 13 Dec. 1901, W. 7698; bij dat arrest ging de H. R. zelfstandig na, iets wat de rechter a quo ook reeds had gedaan, of de posita der dagvaarding van dien aard waren, dat gedaagde daardoor in staat was gesteld zich daarop te verdedigen. Anders arrest 4 Jan. 1901, W. 7546, waar de H. Raad overwoog, dat wanneer de Rechtbank tot haar oordeel, dat de gedaagde wel kon weten op welken grond de vordering berust, is gekomen door de uitlegging der dagvaarding, in cassatie daarop niet kan worden teruggekomen; in dezen zin ook arrest 9 Maart 1899, W. 7249, waarbij is overwogen dat de slotsom van het onderzoek van den rechter a quo, dat namelijk de dagvaarding de middelen en het onderwerp bevat, is eene feitelijke beslissing, onaantastbaar in cassatie.

N.B. De door den adv.-gen. Gregory in zijne conclusie vóór het arrest van 4 Jan. 1901 aangehaalde arresten van 25 Maart 1887 en 3 April 1890 zijn voor het hier behandelde punt niet ter zake dienende, omdat in die gevallen het de vraag niet was of de dagvaarding aan de formeele vereischen voldeed.

Art. 424.

5. Een arrest van cassatie met verwijzing is een bevel betreffende de verdere behandeling van het geding tot welks inachtneming de eischers, die het aangaat, volgens de artt. 422 en 424 zijn verplicht, zoodat niet-inachtneming daarvan is schending dier wetsartikelen.

Arrest 29 Juni 1906, W. 8397.

N.B. Het in het 2de supplement vermeld arrest Hof Amsterdam 9 Oct. 1891 moet genummerd worden met 4.

TWEEDE BOEK.

Art. 430.

16. De wet kent geen dwangmiddel om den schuldenaar tot de uitvoering der verbindtenis te noodzaken.

Arr.-r. 's-Gravenhage 24 Nov. 1903, W. 7993.

Verg. over de vraag hoe geregeld moet worden de tenuitvoerlegging van vonnissen in burg. zaken, inhoudende eene veroordeeling tot eene andere praestatie dan die eener geldsom? Mr. J. D. Veegens, in Themis jg. 1900 p. 515 sqq. naar aanleiding van de praeadviezen van prof. Molengraaff en Jhr. Mr. v. Doorn voor de vergadering der Ned. Jur. Ver. in 1900.

Zie ook nog over dit onderwerp: Mr. J. G. L. Nolst Trenité in een opstel getiteld: »Executiemiddelen» opgenomen in Rechtsg.-Magazijn XIX p. 288 en vlgde.

17. Bijdrage tot de kennis van de tenuitvoerlegging van vonnissen bij de Romeinen door Mr. J. Hamburger A.D.zn in Themis jg. 1902 blz. 402.

Art. 431.

1. *Add.* Verg. met de aldaar vermelde betoogen de navolgende beslissing:

Eene in het buitenland uitgesproken onder curateelestelling van een Nederlander is hier te lande niet van kracht.

Arr.-r. Arnhem 3 April 1905, W. 8220, bev. bij arrest 16 Juni 1905, W. 8248.

Verg. ook aant. 15.

2. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Waar door de dagvaarding de zaak zelve niet aan een nieuw onderzoek of zelfstandige behandeling en afdoening door den Ned. rechter wordt onderworpen, is de strekking van art. 431 al. 2 miskend.

Hof Amsterdam 20 April 1906, W. 8459, tegen welk arrest het beroep in cassatie is verworpen bij arrest 1 Maart 1907, W. 8505, op grond dat 's Hofs beslissing steunde op de uitlegging der introductieve dagvaarding, waaraan de H. R. is gebonden.

15. *Add.* Verg. in verband met de laatst vermelde vonnissen het navolgende:

De buitenlandsche curator heeft geen beheer over het vermogen hier te lande en kan te dier zake hier voor den gefailleerde niet in rechten verschijnen.

Rott. 19 Febr. 1902, W. 7826.

Anders ten aanzien van den curator door een vreemden rechter over een vreemden krankzinnige benoemd.

Arr.-r. Zierikzee 26 Juni 1900, W. 7485; verg. over dat laatste vonnis prof. Hamaker W. v. Privaatrecht, Notarisambt en Registratie n°. 1617, die deze beslissing verdedigt en W. 7524. Zie verder deze beslissing bestreden in W. 7530; waartegen prof. H. in W. 7534 en eindelijk L. v. P. in W. 7536.

24. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Een vreemd vonnis kan wel dienen als bewijs van een feit.

Roermond 3 April 1902, W. 7801.

Zie ook vonnis arr.-r. Amsterdam 4 Mei 1906, W. 8588.

26. Door de bepalingen van dit artikel wordt bevestigd, dat men zich hier niet op een buitenlandsch vonnis als gewijsde kan beroepen.

Arrest 31 Jan. 1902, W. 7717.

27. Door te beslissen dat de derde gearresteerde de som niet mag afgeven aan den arrestant, omdat die niet alleen aan den gearresteerde maar ook aan den Concurs-Verwalter in een faillissement in Duitschland toekomt, is geen uitvoering hier te lande gegeven aan een vreemde wet of aan een buitenlandsch vonnis.

Arrest 20 Febr. 1903, W. 7886.

28. Uit de slotwoorden van art. 12 van het tractaat, goedgekeurd bij de wet van 31 Dec. 1897 (Stbl. n°. 275) kan niet worden afgeleid

dat de Ned. rechter de executoirverklaring zou moeten weigeren omdat degene, tegen wien de executie moet plaats hebben, zich op compensatie zou kunnen beroepen.

Arrest 4 April 1907, W. 8514.

Zie ook de noot der redactie onder het arrest geplaatst.

29. Op de erkenning als schuldeischer in een buitenlandsch faillissement kan voor den rechter hier te lande geen beroep worden gedaan.

Arr.-r. Amsterdam 8 Jan. 1904, W. 8113.

30. In de bepaling van art. 431 B. R. wordt geene verandering gebracht door de omstandigheid, dat partijen zijn overeengekomen om geschillen tusschen hen, door den buitenlandschen rechter te doen beslissen.

Arr.-r. Amsterdam 25 Nov. 1904, W. 8260.

31. Proceskosten toegekend bij een buitenlandsch vonnis kunnen hier te lande niet worden gevorderd, omdat toewijzing daarvan zou nederkomen op uitvoerbaarverklaring van een deel van het vonnis gewezen in het buitenland.

Arr.-r. Rotterdam 22 Febr. 1905, W. 8342.

32. Het tractaat van 14 Nov. 1896, goedgekeurd door de wet van 31 Dec. 1897 (Stsbl. n°. 275) heeft bindende kracht, ook waar het wijziging brengt in eene bestaande wetsbepaling.

Hof 's-Gravenhage 5 Febr. 1906, W. 8338.

Art. 432.

7. *Add.* In denzelfden zin bij vonnis der arr.r. Rotterdam 9 Jan. 1905, W. 8312.

Art. 435.

8. De vordering tot van waarde verklaring van het gerechtelijk aanbod gevolgd door consignatie ook na het bevel ter stuiting van de dreigende executie van een kantonrechters vonnis ingesteld, is niet te beschouwen als een geschil gelijk hier is bedoeld.

Hof 's-Hertogenbosch 13 Nov. 1906, W. 8592.

Art. 436.

3. *Add.* Idem bij vonnis arr.-r. Amsterdam 21 Juni 1905, W. 8407.

Art. 439.

3. *Add.* In den laatstvermelden zin ook vonnis arr.-r. Amsterdam 9 Maart 1906, W. 8525.

7. *Add.* De executie vangt niet aan met het bevel, maar dit laatste gaat aan de executie vooraf.

Hof 's Hertogenbosch 13 Nov. 1906, W. 8592.

17. Deze bepaling is niet van toepassing op de executie die tot doel heeft het tot zich nemen van eigen roerende lichamelijke goederen.

Hof 's-Gravenhage 27 Mei 1907, W. 8580.

Verg. aant. 8 op art. 436.

Art. 447.

6. Onder het vierde nummer worden bedoeld zij, die zich hun levensonderhoud in hoofdzaak door handenarbeid verschaffen.

Arrest 27 Aug. 1900, W. 7487.

Art. 450.

4. *Add.* Verg. met het tweede gedeelte der daar vermelde beslissing arrest 25 Nov. 1904, aangehaald op art. 452.

Art. 452.

1. Uit dit artikel en artikel 450 volgt dat de aanstelling van den bewaarder in het proces-verbaal tehuis behoort en dat het verbaal alzoo het bewijsmiddel is van de tusschen den in beslagnemer en den bewaarder tot stand gekomen overeenkomst.

Arrest 25 Nov. 1904, W. 8147 vernietigend het in anderen zin gewezen vonnis der arr.-r. Breda 9 Febr. 1904, W. 8112.

Art. 456.

2. *Add.* Zie echter Pres. der. arr.-r. Amsterdam 26 Jan. 1904, W. 8137, waarbij is beslist dat de analogische toepassing van dit artikel bij conservatoir beslag niet is uitgesloten, en dus niet de President in kort geding maar de Rechtbank bevoegd is van den eisch tot opheffing kennis te nemen.

5. *Add.* Zie ten betooge dat de beteekening ook nà de dagvaarding kan geschieden.

Vonnis arr.-r. Amsterdam 29 Maart 1900, W. 7474. Verg. ook aant. 24.

25. Bij de dagvaarding moeten worden gesteld de feiten en omstandigheden, waaruit de eischer het door hem beweerd eigendomsrecht afleidt.

Daartoe is het onvoldoende om uitsluitend te stellen „dat de goederen zijn het eigendom van eischer”.

Arrest 25 Jan. 1907 W, 8494, waarbij het beroep in cassatie werd verworpen tegen het arrest Hof Amsterdam 2 Maart 1906, W. 8435.

Verg. ook vonnis arr.-r. Amsterdam 2 Maart 1904 W, 8104.

Verg. ook navolgende beslissing:

Bij de dagvaarding behoeft niet alreeds te worden gesteld de wijze, waarop de eischer den eigendom heeft verkregen; maar wel moet hij, staande tegenover art. 591 B. W. behalve zijn eigendomsrecht bovendien feiten stellen, waaruit afdoende blijken kan dat, ondanks art. 594 B. W., bij hem de eigendom der goederen is verbleven.

Arr.-r. Amsterdam 6 Mei 1903, W. 8016.

26. Noch art. 456, dat hem de bevoegdheid verleent tegen den verkoop der in beslag genomen goederen op te komen, noch eenig ander wetsartikel legt dengene, die eigenaar beweert te zijn der in beslag genomen goederen de verplichting op om te wachten tot den verkoop dier goederen alvorens de handhaving van zijn eigendomsrecht te kunnen vorderen.

Arr.-r. Amsterdam 1 Juni 1899, W. 7387.

27. De vordering tot schadevergoeding ex art. 456 B. R. den beslaglegger gegeven kan door dezen slechts hetzij als zelfstandige, hetzij als reconventioneele vordering worden ingesteld; de gedaagde is niet ontvankelijk wanneer de vordering bij wege van antwoord is gedaan.

Arr.-r. Amsterdam 2 Maart 1904, W. 8104.

28. Alleen in het geval dat hij, die eigenaar beweert te zijn, den weg volgt in art. 456 B. R. aangegeven, mag de deurwaarder den verkoop schorsen. Aan eene enkele aanzegging behoeft hij zich niet te storen.

Hof 's-Gravenhage 3 Jan. 1906, W. 8368.

Art. 474.

3. De deurwaarders, die de bevoegdheid om openbare verkooping van roerende goederen te houden, ontleenen aan de wet van 22 Pluviôse an VII, in verband met de arrêté's van het Directoire Exécutif van 12 Fructidor an IV en 27 Nivôse an V, hebben geen bevoegdheid om in eigen naam de koopenningen in te vorderen van ten hunnen overstaan verkochte goederen.

Arr.-r. Roermond 12 Dec. 1901, W. 7719; dit vonnis spreekt uit den aard der zaak van verkoop buiten executie.

Art. 475.

13. *Add.* In den zin van het arrest 27 Mei 1898 is beslist bij arrest 17 Jan. 1902, W. 7710 en het daartoe betrekkelijk arrest Hof 's-Gravenhage 21 Jan. 1901, W. 7576.

15. Verzuim van dag en datum in het afschrift van het exploit, heeft geene nietigheid ten gevolge.

Arrest 24 Oct. 1892, W. 7822, waarbij nog werd overwogen dat te vergeefs wordt gezocht naar een voorschrift, waarbij de gewone vereischen voor een exploit uitdrukkelijk zijn genoemd.

16. Ook ter executie van een dwangbevel voor gemeentebelasting kan derde arrest worden gelegd.

Arr.-r. Rotterdam 6 Dec. 1900, W. 7622.

In dezen zin ook het sub n°. 13 op dit artikel vermeld arrest 17 Jan. 1902, W. 7710.

Art. 477.

11. De schuldenaar heeft belang en recht om omtrent de vraag, hoever een ten zijnen laste gelegd derde beslag strekt en strekken mag, eene beslissing uit te lokken en kan dit recht doen gelden in de hier bedoelde verzetprocedure, zoodat hij daartoe niet moet wachten tot de verklaringsprocedure, tegen welk laatste artikel 753 in den weg staat.

Arrest 30 Maart 1900, W. 7425. Verg. vonnis arr.-r. Haarlem 30 Oct. 1900, W. 7542, waarbij de interventie in de verklaringsprocedure in het algemeen wel toelaatbaar schijnt geacht te worden, maar de daarvoor aangevoerde gronden in casu ondeugdelijk werden geacht.

Bij het arrest werd nog beslist dat — wanneer de schuldenaar als voren van het recht van verzet heeft gebruik gemaakt, edoch vruchteloos, — hij niet andermaal zijn bezwaren tegen de strekking van het beslag door interventie in de verklaringsprocedure kan te berde brengen.

12. Wanneer er beslag is gelegd op een bezoldiging, niet voor beslag vatbaar, mag men niet met ter zijde stelling van het beslag rauwelijks tot betaling dagvaarden, maar moet men in verzet komen tegen het beslag.

Hof Amsterdam 12 Juni 1902, W. 7815.

Art. 479.

8. Bij vonnis der arr.-r. 's-Gravenhage van 9 Mei 1896, W. 6943, heeft de rechtbank in de verklaringsprocedure, terwijl er door den geëxecuteerde geen verzet tegen het beslag was gedaan, onderzocht de vraag of de eischer het recht had onder gedaagde, die dat recht ontkende, het bij dagvaarding bedoeld executoriaal beslag te leggen.

In casu gold het een beslag voor verschuldigde belasting onder den werkgever ten laste van den werkmán op diens weekloon.

Art. 481.

1. De curator over eene onbeheerde nalatenschap heeft wel degelijk het recht om rangregeling te vragen van de opbrengst van in pandbeslag genomen tot die nalatenschap behorende roerende

goederen; die curator toch is te beschouwen als de geëxecuteerde, en aan dien wordt hier die bevoegdheid gegeven.

Arr. r. Arnhem 4 Maart 1901, W. 7671.

Art. 485.

2. In W. 7613 wordt door Mr. E. R. E. Brants gevraagd de reden, waarom eene bepaling als die van alinea 2 van artikel 557 ook hier niet is opgenomen: het antwoord daarop wordt gegeven door Mr. P. Rink in W. 7615 die betoogt dat — terwijl het vóór de wet-Hartogh aan twijfel onderhevig was of bij executie van vast goed procureurskosten noodzakelijk waren — dit bij executie van roerend goed niet het geval was; (zie art. 482); naar aanleiding daarvan wordt door Mr. Brants in W. 7619 de vraag gesteld op welken grond de onderscheiding berust dat de bijstand van den procureur bij executie op roerend goed imperatief is voorgeschreven en bij executie op vast goed niet.

Art. 489.

Het in het 2de supplement vermelde nummer van het Weekblad moet gelezen worden 7244.

Art. 492.

7a. *Add.* In den zin van de arr.-r. 's-Hertogenbosch is ook beslist bij vonnis der arr.-r. Utrecht 27 April 1904, W. 8070.

Art. 499.

3. *Add.* Het in het 2de supplement vermelde vonnis der arr.-r. Rotterdam 21 Nov. 1898 is bevestigd bij arrest Hof 's-Gravenhage 18 April 1900, W. 7462.

4. De bepaling van dit art. dat er eene bepaalde en verevende som moet zijn is ook van toepassing op den verkoop krachtens art. 1223 B. W.

Arr.-r. Amsterdam 4 Febr. 1903, W. 7959.

Art. 510.

3b. *Add.* Vergelijk ook in anderen zin de navolgende beslissing:

De eerste hypotheekhouder behoeft, al heeft hij de koopsom ontvangen, geen royement te geven alvorens de rangregeling definitief is gesloten.

Arr.-r. Roermond 9 Juni 1904, bev. bij arrest 's-Hertogenbosch 28 Febr. 1905, W. 8240.

Art. 511.

Ad 4. In de in het tweede supplement vermeide beslissing zijn tusschen de woorden «hij» en «binnen» uitgevallen de woorden «in zeker geval».

Ad 5 en 6. Het sub 5 vermelde vonnis is vernietigd bij het sub 6 vermeld arrest.

Art. 512.

2. De oproeping in rechten moet geschieden *bij dagvaarding*. De kosten komen niet ten laste van den geëxecuteerde, maar van diegene der partijen die de vordering noodzakelijk hebben gemaakt.

Hof Arnhem 3 Dec. 1902, W. 7923, vernietigende vonnis arr.-r. Tiel 28 Febr. 1902, W. 7934.

Idem als Hof Arnhem bij vonnis arr.-r. Rotterdam 2 Maart 1903, W. 7934.

Art. 529.

1. *Add.* Door de wet-Hartogh zijn de woorden in de tweede alinea van dit artikel «van het gehuurde», die tot de hier aangewezen duisterheid aanleiding gaven, geschrapt.

3. De tweede alinea geeft alleen aan op welke wijze de executie tot ontruiming kan geschieden; zij regelt geene bevoegdheid, zoodat eene onbevoegdheid der rechtbank daaraan niet zou kunnen worden ontleend.

Arr.-r. Maastricht 6 Febr. 1902, W. 7815.

Art. 539.

3. Ook het hooger beroep van het vonnis op de tusschenkomst gewezen moet bij verzoekschrift worden aangebracht.

Hof Amsterdam 20 Dec. 1901, W. 7740, waarbij verder werd beslist, dat het aanbrengen van het hooger beroep bij verzoekschrift dit gevolg heeft, dat het onderzoek noodzakelijk is beperkt tot mogelijke tusschenkomst krachtens art. 538 en zich niet kan uitstrekken tot andere verdelingen, die appellant wellicht mocht hebben ingesteld.

Art. 551.

6. Bij verkoop van een tot het faillissement van een schuldenaar behoorend onroerend goed door den eersten hypothecairen schuldeischer krachtens art. 1223 B. W. wordt op des koopers recht om eene gerechtelijke rangregeling te vorderen door art. 188 F. geen inbreuk gemaakt.

Arrest 9 Mei 1901, W. 7584, vernietigende in strijd met de conclusie O. M. de beschikkingen Hof 's-Gravenhage 4 Febr. 1901 en arr.-r. 's-Gravenhage 11 Dec. 1900, beide in W. 7575; arrest 27 Febr. 1902, W. 7715, vernietigende beschikking Hof 's-Gravenhage 18 Dec. 1901 en van de arr.-r. 's-Gravenhage 19 Nov. 1901, W. 7671.

In denzelfden zin Mr. G. van Rossem in W. nos. 7447, 7571, 7580 en 7679.

In anderen zin arrest Hof 's-Gravenhage 14 Jan. 1901 bevestigende beschikking der arr.-r. 's-Gravenhage 7 Dec. 1900, W. 7571; arrest Hof Amsterdam 6 Febr. 1900, W. 7431, arr.-r. Haarlem 5 April 1901, W. 7574. In dezen zin ook Mr. G. Kirberger in W. 7450 en 7575.

Verg. voorts over de vraag of art. 188 F. beperkt is tot hypothecaire inschrijvingen en niet van toepassing is op beslagen Mr. H. Ph. de Kanter, in W. 7449, ca. Mr. van Rossem l.l. in W. 7447.

Art. 553.

1. Het bij artikel 553 B. R. bedoelde uittreksel heeft ten doel eensdeels hem, die de rangregeling vervolgt in staat te stellen om te voldoen aan 't voorschrift tot oproeping der bekende schuldeischers anderdeels den R.-C. als aanvankelijke leiddraad te strekken, welke schuldeischers in de rangregeling moeten worden opgenomen.

Wanneer dus bij het opmaken der rangregeling den R.-C. blijkt, dat een werkelijk bestaande inschrijving op dat uittreksel niet voorkomt, is hij verplicht daarmede rekening te houden.

Hof 's-Gravenhage 12 Maart 1906, W. 8372.

Art. 558.

11. Alinea 3 van dit artikel strekt niet om een recht van hooger beroep te vestigen, maar bedoelt blijkbaar het vaststellen van den termijn, openstaande voor het hooger beroep, wanneer de uitspraak volgens de algemeene regelen voor hooger beroep vatbaar is.

Hof 's-Gravenhage 27 Dec. 1899, W. 7400.

Verg. aant. 8 op dit artikel.

Art. 562.

3. De kooper, die niet tot gerechtelijke consignatie is overgegaan, houdt de kooppenningen onder zich, totdat hij ze aan de batig gerangschikte schuldeischers kan uitkeeren; eene actie tegen den eersten hypothecairen crediteur, die krachtens artikel 1223 B. W. verkocht heeft, komt niet te pas.

Arr.-r. Amsterdam 25 Jan. 1900, W. 7437, waarbij nog is beslist dat de eischende crediteur voor de bestrijding dier stelling geen argument kan ontleenen aan de bepalingen der veilconditiën, omdat hij daarbij geene partij is, en voorts dat aan artikel 485 geen argument voor het tegendeel kan worden ontleend, omdat dat artikel voor roerende goederen is geschreven en in artikel 562 niet, zooals in art. 485, van den houder der penningen wordt gesproken, waaruit veeleer de gevolgtrekking kan worden gemaakt, dat de eischer in cas van art. 562 hier zijne actie niet heeft tegen iederen houder der penningen, maar tegen den kooper.

Art. 585.

8. Add. Dat geen lijfswang voor schadevergoeding wegens niet-nakoming eener verbindtenis kan worden uitgesproken is ook beslist bij vonnis arr.-r. 's-Gravenhage 12 Dec. 1899, W. 7419.

Art. 586.

26. Wanneer vaststaat dat het in casu geldt eene overeenkomst van koophandel, is de bij de ontbinding dezer overeenkomst toegewezen schadevergoeding eene handelsschuld, tot verhaal waarvan lijfswang tegen kooplieden kan worden toegestaan.

Arrest 6 Nov. 1903, W. 7988, vernietigende arrest Hof 's-Gravenhage 22 Dec. 1902, W. 7876.

Art. 590.

2. *Add.* Zie hiermede in verband de navolgende beslissing:

De zekerheid behoeft niet gesteld te worden alvorens in hooger beroep is gekomen, maar is dit geschied dan moet zij gesteld worden zonder dat het wordt gevorderd.

Arr.-r. 's-Hertogenbosch 3 Maart 1905, W. 8259.

Art. 599.

Waarvan kan volgens de 2de alinea dispensatie worden verleend?

4. *Add.* In den zin van het P. H. van Noord-Brabant bij arrest Hof Amsterdam 3 Oct. 1902, W. 7860, ten betooge dat alleen van den termijn dispensatie kan verleend worden.

Anders navolgende beslissing:

Onder „dadelijk” te verstaan: zonder beteekening en zonder voorafgaand bevel.

Hof Curaçao 9 Jan. 1903, W. 8153, waarbij op dien grond werd beslist dat in dat geval het herhaald bevel bedoeld in artikel 602, 1o. vervalt.

Art. 604.

4. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Door geen gebruik te maken van de bevoegdheid hem in art. 604 Rv. gegeven, verliest de schuldenaar nog niet zijn recht op vergoeding der schade, hem door de gijzeling veroorzaakt.

Hof Amsterdam 15 Maart 1901, W. 7619 (ook vermeld op art. 768, aant. 13), 3 Oct. 1902, W. 7860 en 20 Maart 1903, W. 7980. Anders implicite bij vonnis der arr.-r. Amsterdam 3 Mei 1900, W. 7449, dat bij eerstgemeld arrest is vernietigd.

Art. 611.

6. *Add.* Anders ook bij arrest Hof Amsterdam 3 Oct. 1902, W. 7860, waarbij beslist is dat het vonnis niet kan worden uitvoerbaar verklaard bij voorraad, en evenmin op de minute of vóór de registratie.

20. De vraag naar het Nederlandschap van den bij voorraad gegijzelde betreft de zaak ten principale, waartoe toch zeker in de eerste plaats is te rekenen de bewering, dat het recht om te gijzelen ontbreekt.

Arrest Hof Amsterdam 20 Maart 1903, W. 7980, vernietigende vonnis arr.-r. Alkmaar 17 April 1902, W. 7821, bij welk vonnis werd overwogen, dat onder »rakende de zaak ten principale« slechts kan worden verstaan het recht ter bescherming waarvan dit conservatoir middel kan worden toegepast.

21. De niet-vermelding in het proces-verbaal van eene plaats gevonden formaliteit kan niet gezegd worden te zijn niet-inachtneming van de formaliteit, doch slechts eene ommissie in dat verbaal, waartegen geene nietigheid is bedreigd.

Arr.-r. Alkmaar 17 April 1902, W. 7821.

22. Niettegenstaande het presidiaal verlot is de executant verantwoordelijk voor de onrechtmatig geëxecuteerde gijzeling.

Hof Amsterdam 3 Oct. 1902, W. 7860.

23. Berusting in het vonnis, waarbij de lijfswang was uitgesproken, kan het beweren van nietigheid der gijzeling niet in den weg staan.

Hof Amsterdam 3 Oct. 1902, W. 7860.

Art. 612.

7. *Add.* Verg. navolgende beslissing :

Aan den aanhef van dit artikel ligt ten grondslag de gedachte, dat de rechter zelfstandig het bedrag der schadevergoeding heeft te bepalen.

Arrest 13 Jan. 1905, W. 8170 en arrest 29 Nov. 1907, W. 8619.

32. *Add.* N.B. In de aangehaalde beslissing van het arrest 30 Juni 1893 moet «geen der gevallen» gelezen worden als «een der gevallen».

41. De wet schrijft niet voor hoelang na het beteekenen van den staat de bescheiden nog tijdig kunnen worden aangeboden of ter griffie nedergelegd.

Arrest 13 Maart 1903, W. 7896.

42. De schadestaat-procedure dient om het schadebedrag vast te stellen, niet om uit te maken of er al of niet schade-elementen aanwezig zijn.

Arrest 22 Maart 1907, W. 8511.

Art. 614.

6. In geval van art. 614 zal de gedeclareerde, die een uitvoerig gemotiveerd aanbod heeft gedaan, kunnen volstaan met in zijne conclusie naar dat aanbod te verwijzen, zonder den schadestaat uitdrukkelijk te bestrijden.

Arr.-r. Rotterdam 24 Oct. 1900, W. 7539.

Art. 615.

19. De bepaling van art. 615 B. R. geldt uitsluitend voor de eigenlijke proceskosten, niet voor gemaakte executiekosten, voor welke laatste, blijkens de artt. 480 en 527, eene vereffening, op te maken bij staat, onnoodig is geacht.

Arr.-r. Amsterdam 13 Jan. 1904, W. 8104.

20. Wanneer niets bij het vonnis daaromtrent is bepaald, komt de zekerheidsstelling eerst te pas, wanneer niettegenstaande appèl eene daad van executie is verricht en begint de termijn dus eerst daarna te loopen.

Arr.-r. Rotterdam 7 Febr. 1906, W. 8462.

Art. 617.

2. Het is niet verboden dat de hier bedoelde acte namens den procureur door een zijner ambtgenooten wordt geteekend.

Arr.-r. Rotterdam 31 Mei 1905, W. 8418.

3. De hier bedoelde procureurs zijn die, welke in eersten aanleg hebben gefungeerd.

Arr. r. Rotterdam 7 Febr. 1906, W. 8462.

Art. 618.

1. *Add.* Verg. in den zin van het vermelde vonnis der arr.-r. 's-Hage 5 Maart 1889, navolgende beslissing:

Art. 618 Rv. schrijft alleen voor, dat de handeling, n.l. het doen beteekenen der procureursacte, zal geschieden binnen den bepaalden termijn, niet, dat de zaak moet worden aangebracht op eene binnen dien termijn voorkomende terechtzitting.

Arrest van 22 December 1899, W. 7381. Idem arr.-r. Rotterdam 29 Maart 1905, W. 8403.

Anders de concl. van Mr. Polis, voorafgaande aan evengemeld arrest van den H. R. en arrest Hof Amsterdam 19 April 1899, W. 7322.

Art. 619.

1. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Nergens is bepaald dat de borg zich bereid moet verklaren zich te verbinden; die verbindtenis komt eerst te pas, wanneer de borg is aangenomen.

Arr.-r. Rotterdam 29 Maart 1905, W. 8403.

DERDE BOEK.

Art. 620.

28. Het recht om geschillen van partijen door scheidslieden berecht te zien behoort tot het materiele procesrecht, doch daaronder is *niet* te brengen het mogelijk benoemen van arbiters door den rechter voor het geval eene der partijen tot die benoeming weigert mede te werken, vermits dit benoemen uit den aard der zaak behoort tot de middelen, waarop de door partijen gewilde berechting door scheidslieden kan en moet gebracht worden.

Hof 's-Gravenhage 21 Nov. 1904, W. 8193.

Art. 622.

1. Eene Kamer van Arbeid kan als zoodanig volgens de wet van 2 Mei 1897 (Stbl. n°. 141) *niet* zijn scheidsman, omdat die wet deze Kamer in het leven roepende haren werkkring heeft omschreven en haar daartoe bepaald omschreven bevoegdheden heeft toegekend, waartoe het zijn van arbiter niet behoort.

Arrest 7 April 1905, W. 8204.

Art. 623.

6. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Het niet voldoen aan het voorschrift der 2de alinea omtrent het oneffen getal arbiters vitieert ook het compromissoir beding; zoodat de rechterlijke macht dan bevoegd is.

De nietigheid is van openbare orde.

Hof Amsterdam 4 Nov. 1901, W. 7685.

Zie echter navolgende uitspraken:

De nietigheid bedreigt ten opzichte van de acte van compromis mag niet worden uitgebreid tot het pactum de compromittendo.

Het ongeoorloofde nevenbeding in dat pactum, dat aan een even aantal scheidsmannen eventueel de beslissing zal worden opgedragen, maakt het hoofdbeding van arbitrage niet krachteloos.

Arr.-r. Groningen 6 Dec. 1899, W. 7416.

Al mocht de clause in een compromissoir beding: „dat mocht eene der partijen in gebreke blijven binnen 14 dagen nà aanzegging een arbiter harerzijds te benoemen zoo zal deze door haar verzuim in het ongelijk gesteld zijn” in strijd met de wet zijn (des neen), dan staat deze clause nog niet in zoo nauw verband met de compromissoire clause, dat deze daardoor zou komen te vervallen.

Arr.-r. Amsterdam 3 Mei 1901, W. 7690, zie ook vonnissen dierzelfde rechtbank 20 April 1904, W. 8201 en 1 Febr. 1905, W. 8280, waarbij is beslist dat, wanneer de aanwijzing van dengeen, die volgens het compromissoir beding de arbiters zal benoemen niet voor uitvoering vatbaar is, daarom niet dat geheele beding van zijne kracht is beroofd, maar art. 624 dan c. q. gevoigd moet worden.

13. *Add.* Verg. navolgende beslissingen :

De bepaling in eene polis, dat het bedrag der schade zal worden vastgesteld door twee door partijen te benoemen deskundigen, is niet in strijd met artikel 623 alinea 2 omdat het hier niet geldt de beslissing van een geschil.

Arrest 14 December 1899, W. 7379.

Zal er plaats zijn voor arbitrage en dus voor een compromis, dan behoort er een geschil aanwezig te zijn, wat het geval niet behoeft te zijn, wanneer een rekenplichtige en hij aan wien rekening moet worden afgelegd overeenkomen om de op het beheer betrekking hebbende boeken en bescheiden aan een accountant ter hand te stellen en door dezen het saldocijfer te doen vaststellen.

Arr.-r. Rotterdam 30 Juni 1902, W. 7882, bevestigd bij arrest Hof 's-Gravenhage 4 Mei 1903, W. 7962.

Verg. ook arr.-r. Leeuwarden 26 Febr. 1903, W. 7878.

Het bij overeenkomst onderwerpen van een verschil omtrent de geldelijke uitkomsten van een handelsbedrijf aan het oordeel van deskundigen, die het eindcijfer der afrekening bindend hebben op te maken, behoeft niet te worden aangemerkt als het voeren eener scheids-rechterlijke procedure, daar niet blijkt dat een bepaald geschil moet worden beslist.

Arr.-r. Tiel 23 Febr. 1906, W. 8361.

Art. 624.

5. *Add.* Verg. in verband hiermede de navolgende beslissingen :

Het compromissoir beding inhoudende, dat bij verschil van partijen over de uitvoering van een contract de beslissing zal zijn opgedragen aan drie onzijdige scheidslieden, door partijen onderling of bij gebreke daarvan door een bepaald aangewezen kantonrechter te benoemen is

geldig, ook al zou deze rechter niet bevoegd zijn geweest buiten compromis van het geschil kennis te nemen.

Arrest 26 Mei 1905, W. 8232; verg. arrest Hof 's-Gravenhage, 8 Febr. 1904, aangehaald sub n°. 23; in dien zin ook arr.-r. 's-Gravenhage 1 Nov. 1904; anders het daartoe betrekkelijk vonnis Ktg. 's-Gravenhage 16 Sept. 1904, beide opgenomen in W. 8146.

6. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

De hier bedoelde dagvaarding behoeft niet het onderwerp der geschillen te bevatten; het is voldoende dat zij zoodanige gegevens bevat, dat de rechter kan oordeelen of het geval van het derde lid van art. 620 aanwezig is en of de geschillen van zoodanigen aard zijn, dat de rechter in gewone omstandigheden bevoegd zou zijn daarover te oordeelen.

Arr.-r. Arnhem 14 Mei 1903, W. 8050.

7. *Add.* Zie nog ten betooge dat de rechter *alle* de scheidslieden moet benoemen al zijn partijen overeengekomen dat de twee benoemde een derde zullen aanwijzen.

Arrest 2 Juni 1905, W. 8237, waarbij vernietigd werden de tegenovergestelde beslissingen in het arrest Hof 's-Gravenhage 21 Nov. 1904, W. 8193 en in het vonnis der arr.-r. Rotterdam 18 Nov. 1903, W. 8067.

15. *Add.* N.B. In het 2de supplement moet in plaats van 7 gelezen worden 15. In den zin van het daar vermelde vonnis der arr.-r. 's-Gravenhage 30 Nov. 1897 is beslist bij vonnis der arr.-r. Rotterdam 28 Mei 1902, W. 7850.

18. *Add.* In denzelfden zin de navolgende uitspraak:

Wanneer partijen zich vooraf hebben verbonden om alle geschillen die mochten opkomen aan scheidsmannen te onderwerpen, is het niet noodig dat zij nog een acte van compromis teekenen.

Arr.-r. Zierikzee 17 Maart 1903, W. 7935, waarbij wordt beroep gedaan op het onder dit nummer vermeld arrest 15 Maart 1883.

Zie ook vonnis arr.-r. Arnhem 14 Mei 1903, W. 8050.

21. *Add.* Ook bij arrest Hof 's-Gravenhage 17 Aug. 1904, W. 8173 is beslist dat de benoeming van scheidslieden bij dagvaarding moet worden verzocht.

22. Wanneer in geval van een pactum de compromittendo de eene partij door de andere wordt gesommeerd een scheidsman te benoemen, dan wordt gene niet geacht die benoeming te weigeren door daaraan

de voorwaarde te verbinden, dat eischer aan den door hem benoemden scheidsman opdraagt, over een door gedaagde in te stellen vordering, bij dezelfde uitspraak te beslissen.

Arr.-r. Amsterdam 12 Juni 1901, W. 7707.

23. Volkomen rechtsgeldig is de bepaling in een pactum de compromittendo, dat wanneer een der partijen in gebreke blijft harerzijds een scheidsman te benoemen, die arbiters zullen worden benoemd door een aangewezen derde, en benoeming door den rechter kan alsdan eerst gevraagd worden, als blijkt dat de benoeming van dien derde te vergeefs is verzocht.

Arr.-r. Rotterdam 23 Maart 1904, W. 8133.

Art. 624 B. R. belet niet om in het compromissoir beding te bepalen, dat alvorens een procedure over de benoeming van scheidslieden aan te vangen, partijen zich zullen wenden tot een door hen aangewezen persoon, rechterlijk ambtenaar of niet.

Hof 's-Gravenhage, 8 Febr. 1904, W. 8147, bevestigend het vonnis der arr.-r. Rotterdam 30 Juni 1902, W. 7881.

Art. 636.

5. Een opdracht om als goede mannen in billijkheid te oordeelen verlangt van arbiters, dat zij bij hunne beslissing over de boeteheffing zoowel de vraag of, als de vraag in welke mate schade is geleden, zullen laten wegen.

Scheidsrechterlijke uitspraak 24 Juli 1900, W. 8085, welk vonnis kan geraadpleegd worden over de beteekenis der clause »om als goede mannen naar billijkheid te oordeelen.«

Art. 665.

4. Art. 665 B. Rv. geeft niet aan den President de bevoegdheid om kennis te nemen van eene vordering tot opheffing of vernietiging eener verzegeling, die reeds heeft plaats gehad.

Pres. arr.-r. Middelburg (kort geding) 8 Jan. 1900, W. 7445, bevestigd bij arrest Hof 's-Gravenhage 30 April 1900, W. 7449.

Art. 671.

2. Gerechtigden tot den boedel kunnen vorderen, dat bij de ontzegeling niemand optreedt, die niet behoort opgeroepen te worden om daarbij tegenwoordig te zijn.

Arr.-r. Rotterdam 18 Jan. 1904, W. 8084.

Art. 672.

3. Hij die bij de comparitie voor de ontzegeling bestemd tegenwoordig is, kan er geen grief van maken daartoe geen aanmaning te hebben ontvangen *ex* artikel 672, 3°.

Arr.-r. Rotterdam 18 Jan. 1904, W. 8084.

Art. 676.

1. Waar de reden tot het leggen der zegels heeft bestaan in de afwezigheid van sommige erfgenamen doet de tegenwoordigheid van den benoemden vertrouwden persoon de noodzakelijkheid tot het opvolgen van het hier gegeven voorschrift niet vervallen; die vertrouwde persoon toch moet waken voor de opvolging van het voorschrift tot opheffing der zegels naar gelang van de boedelbeschrijving.

Wanneer echter geene feiten gesteld zijn van eenig nadeel, dat voor den afwezigen erfgenaam zou kunnen ontstaan uit de niet-opvolging van dit voorschrift en geene aanwijzing is gedaan dat eene herhaalde verzegeling enig doel zou hebben, bestaat er voor die verzegeling geen wettige grond.

Arrest 25 April 1901, W. 7594.

Art. 679.

1. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Al neemt men aan dat een legataris ook verzegeling kan vorderen en dat de woorden „bij ontzegeling” slechts duiden op het meest voorkomend geval, zoodat een legataris ook zonder dat verzegeling

heeft plaats gehad inventarisatie kan vorderen, zoo kan deze vordering in geen geval de strekking hebben dat de inventarisatie met den legataris zal geschieden.

Hof Arnhem 14 Maart 1900, W. 7466.

Art. 681.

10. Het ontbreken van een der vereischten heeft niet de nietigheid van den inventaris ten gevolge; het is aan den rechter ter beoordeeling overgelaten of een bestaande inventaris als zoodanig kan worden beschouwd.

Arr.-r. Almelo 5 Nov. 1902, W. 7965.

Art. 682.

8. Beweringen bij de boedelbeschrijving, die deze niet raken en die daarenboven niet zoo zijn geformuleerd dat eene dagvaarding daarop zou kunnen worden gebouwd, leveren niet verschillen op in den zin van dit artikel, en kunnen ook niet als zwaarigheden in den zin van art. 697 worden opgevat.

Hof 's-Hertogenbosch 17 Juni 1902, W. 7827, waarbij werd beslist dat in zoodanig geval de actie tot scheiding en deeling ex art. 695 ontvankelijk is.

Art. 686.

4. De rechter in hooger beroep heeft dezelfde bevoegdheid als de kantonrechter en kan dus ook een deurwaarder aanwijzen voor het geval de door den kantonrechter benoemde mocht verhinderd zijn.

Arrest 30 Mei 1902, W. 7774; anders concl. O. M., waarbij werd aangevoerd, dat die benoeming van den kantonrechter is voorbehouden en de rechtbank de beschikking bevestigende niet bevoegd is een anderen deurwaarder aan te wijzen ter vervanging c. q. van den benoemde.

Art. 690.

3. Onafhankelijk van eene vordering tot scheiding en deeling kan een bevel tot openbaren verkoop worden gegeven, terwijl uit het vragen van dat bevel reeds blijkt, dat eene der partijen de bestaande gemeenschap niet verder wenscht voort te zetten.

Arr.-r. Arnhem 29 Sept. 1905, bevestigd bij arrest Hof Arnhem 18 Jan. 1906, W. 8532, bij welk arrest echter de vraag niet uitdrukkelijk is besproken.

Art. 692.

8. De bevoegde rechter is die van het arrondissement waarin het goed is gelegen.

Arr.-r. Leeuwarden, W. 7845. Anders Mr. W. van Rossem: «Het Ned. Wetb. v. B. Rv. verklaard,» aant. 4 op art. 692, blz. 721, alwaar de rechter, binnen wiens arrondissement de erfenis is opengevallen, als de bevoegde wordt beschouwd.

Art. 694.

2. Waar zooals hier de zwarigheden zijn gericht tegen het bevel tot verkoop en zij dus niet zijn ontstaan bij den verkoop, mist dit artikel alle toepassing.

Arrest 12 Juni 1903, W. 7930, alwaar mede is beslist dat art. 4122 B. W. niet medebrengt, dat een bevel tot verkoop niet zou kunnen gegeven worden, alvorens eene scheiding en deeling is aangevangen; dit laatste werd ook beslist bij vonnis arr.-r. Maastricht 6 Sept. 1900, ook vermeld onder art. 698, aant. 1.

Zie in anderen zin wat dit laatste betreft aant. 3 op art. 695 en de concl. O. M. voorafgaand aan laatstgemeld vonnis.

3. Gronden, die alleen de uitvoering van het bevel raken, dat er namelijk moeielijkheden bij de levering van het goed zouden te voorzien zijn, kunnen niet gelden om het bevel tot verkoop te weigeren.

Hof Leeuwarden 8 Juni 1901, W. 7608.

Art. 695.

2. *Add.* Zie ten betooge dat buiten eene scheidingsprocedure niet rauwelijks ex artikel 771 rekening en verantwoording kan worden gevraagd, waar elk der deelgenooten rekening en verantwoording verschuldigd is over hetgeen zij voor de gemeenschap hebben verricht:

Hof Arnhem 7 Nov. 1900, W. 7557 bevestigende vonnis arr.-r. Zutphen 11 Jan. 1900, W. 7443; zie echter vonnis der arr.-r. Amsterdam 23 Jan. 1907, W. 8609.

Verg. met de onder dit nummer aangehaalde beslissingen: arrest Hof Arnhem 11 April 1900, W. 7483, waarbij is beslist dat een inschuld van een der erfgenamen op de nalatenschap rauwelijks van de mede-erfgenamen kan worden ingevorderd.

3. *Add.* Zie echter het sub 2 van artikel 694 vermeld arrest 12 Juni 1903, W. 7930.

7. De vereffening van den boedel, ook die eener vennootschap, behoeft niet aan de actie tot scheiding en deeling vooraf te gaan.

Arrest 1 Juni 1900, W. 7459, in denzelfden zin het daartoe betrekkelijk arrest Hof Amsterdam 11 Dec. 1899, W. 7424.

8. De bepalingen van artikel 695 sqq. B. R. zijn niet alleen toepasselijk voor het geval van gerechtelijke scheiding, maar hebben eene *algemeene* strekking en zijn dus ook van toepassing indien de boedelscheiding plaats heeft bij wege van minnelijke schikking volgens artikel 1115 B. W.

Ook zonder voorafgaand vonnis tot scheiding en deeling is dus de in artikel 697 bedoelde dagvaarding geoorloofd.

Hof Arnhem 17 Juli 1901, W. 7698.

9. De eischer behoeft niet alle deelgerechtigden in rechten te betrekken.

Arr.-r. Utrecht 10 Dec. 1902, W. 7848.

10. Het is niet noodig in de dagvaarding de onderdeelen der massa te vermelden.

Arr.-r. Breda 23 Dec. 1902, W. 7940.

11. Men kan niet vorderen scheiding van een deel der nalatenschap; de kooper van een onverdeeld aandeel in de onroerende goederen dier nalatenschap kan dus niet scheiding dier onroerende goederen eischen.

Hof 's-Hertogenbosch 40 Jan. 1905, W. 8196.

Art. 696.

2. *Add.* Verg. hiermede in verband navolgende beslissing:

Ambtshalve mag een onzijdig persoon niet worden benoemd.

Hof 's-Hertogenbosch 17 Juni 1902, W. 7827.

5. De werkzaamheden van den procureur die in de procedure is opgetreden strekken zich niet uit tot die van de scheiding en deeling.

Arr.-r. Leeuwarden 16 Nov. 1899, W. 7435.

Art. 697.

16. *Add.* Verg. in denzelfden zin Hof 's-Hertogenbosch 19 Maart 1907, W. 8598, ook vermeld op artikel 144 n°. 5.

17. *Add.* In denzelfden zin de navolgende beslissingen:

De zwaarigheden moeten worden beoordeeld door denzelfden rechter, die de boedelscheiding heeft bevolen; immers zoolang de scheiding niet is tot stand gekomen, geldt het nog de uitvoering van dat vonnis.

Hof Arnhem 6 Juni 1900, W. 7493.

18. *Add.* Verg. navolgende beslissingen:

De bemiddelende invloed van den notaris blijkt hier door den wetgever steeds te zijn gewild, zoodat geen rau-acties te pas komen.

Arr.-r. 's-Hertogenbosch 18 Dec. 1903, W. 8041, waarbij nog werd beslist dat dit artikel ook van toepassing is bij beneficiaire aanvaarding.

Waar tot het formeeren der te verdeelen massa eene rekening en verantwoording van een der deelgenooten noodig is, die ze weigert, moet dit een en ander in het proces-verbaal van den notaris worden opge-

nomen en langs dezen weg aan 's rechters oordeel worden onderworpen. Eene zelfstandige of incidenteele vordering tot rekening en verantwoording komt in dit stadium niet te pas, daar de rekening ten overstaan van den notaris behoort te geschieden.

Arr.-r. Amsterdam 27 April 1904, W. 8210; verg. ook arr.-r. Middelburg 21 Dec. 1901, W. 7722.

Verg. voorts aant. 2 op art. 695.

21. Artikel 697 Rv. houdt niets in omtrent de vraag, of, wanneer er een geschil is ontstaan in den loop der werkzaamheden, dit eerst, na bij dagvaarding te zijn aangebracht, moet worden beslist alvorens een bevel als in artikel 1122 B. W. bedoeld mag gegeven worden.

Arrest 31 Jan. 1901, W. 7555.

22. In het hier bedoelde geding kan geene tusschenkomst of voeging plaats hebben.

Hof 's-Hertogenbosch 9 Mei 1899, W. 7380.

23. De wet staat toe dat tegelijk met de boedelscheiding de boedelbeschrijving wordt gemaakt, in welk geval de werkzaamheden der boedelbeschrijving een voorbereidend, deel uitmaken der boedelscheiding; zwarigheden daarbij gerezen kunnen dan volgens dit artikel bij proces-verbaal worden geconstateerd.

Arr.-r. Utrecht 9 April 1902, W. 7762.

24. Artikel 697 B. R. verbiedt niet, om alsnog zwarigheden tusschen deelgenooten in een nieuw proces-verbaal te doen opnemen, mits het zijn nieuwe, welke bij 't opmaken van het vroeger proces-verbaal niet bekend waren.

Hof Leeuwarden 6 April 1904, W. 8102.

Art. 698.

1. *Add.* Verg. in verband met het arrest van den H. R. d.d. 20 Sept. 1883 de navolgende beslissing:

De vermelding in dit artikel dat eenige roerende goederen gedurende de werkzaamheden van de scheiding kunnen worden verkocht, sluit

den verkoop van onroerende goederen vóór die werkzaamheden niet uit.

Arr.-r. Maastricht 6 Sept. 1900, W. 7535, ook vermeld sub art. 694 aantekening 2.

Anders dit laatste in de conclusie van het O. M. aan het vonnis voorafgaande.

2. Artikel 698 verbiedt niet den verkoop van *alle* roerende goederen te bevelen.

Arrest 30 Mei 1902, W. 7774.

Art. 724.

1. Hier wordt bedoeld een kort geding, waarin de president bevoegd is om eene beslissing te geven of de door hem gegeven beschikking kan worden gehandhaafd, dan wel of de inbeslagneming behoort te worden gestaakt met buiten-effect-stelling der beschikking, waarbij het verlof daartoe werd verleend.

Pres. arr.-r. Amsterdam 10 Febr. 1904, W. 8147.

Art. 725.

3. Onder het woord „vorm” kan niets anders worden verstaan, dan de handeling der inbeslagneming zelve, dus niet de voorbereidende maatregelen, als het bevel en herhaald bevel.

Arr.-r. 's-Gravenhage 30 Juli 1901, W. 7689.

Art. 726.

7. *Add.* Vergelijk in verband met de vermelde beslissingen het navolgende:

Wanneer hij *tegen* wien de inbeslagneming gedaan is en hij *bij* wien de goederen zijn in beslag genomen twee verschillende personen zijn, moet de eisch tot van-waarde-verklaring gericht worden tegen eerstgenoemde, als de persoon ten wiens laste de inbeslagneming heeft plaats gehad.

Arrest 22 Jan. 1904, W. 8027; arrest 5 April 1907, W. 8522. Bij eerstgenoemd arrest werd het beroep in cassatie verworpen tegen het arrest

Hof Amsterdam 20 Nov. 1899, W. 7415, bij welk arrest werd bevestigd het in het 2de supplement vermelde vonnis der arr.-r. Amsterdam 14 Juni 1898.

Bij 's Hof's arrest werd nog overwogen dat, na de toevoeging door de wet-Hartogh van het tweede lid van dit artikel, niet meer is aan te nemen, dat onder de woorden in de eerste alinea «tegen wien de inbeslagneming gedaan is» is te verstaan de persoon bij wien het beslag is gelegd en niet de persoon te wiens laste dit is geschied.

Verg. ook arrest Hof Amsterdam 15 Febr. 1901, W. 7631.

Anders arrest Hof 's-Gravenhage 7 Jan. 1901, W. 7550, waarbij — met vernietiging van het vonnis der arr.-r. 's-Gravenhage 9 Oct. 1900, W. 7532, werd beslist, dat de nieuw ingevoegde alinea niets beslist omtrent de vraag en bepaaldelijk niet dat deze invoeging tengevolge zou hebben, dat thans iets anders rechtens zou zijn dan voorheen en de vroeger steeds gevolgde weg (n.l. de van-waarde-verklaring gericht tegen den houder van het goed) nu *niet* meer zou mogen worden ingeslagen. Verg. ook Hof 's-Gravenhage 21 Dec. 1905, W. 8360.

In denzelfden zin Mr. Nolst Trenité in een in W. no. 6944 voorkomend opstel, getiteld: Een casus non dabilis?

Verg. ook in dien zin Mr. W. van Rossem «het Ned. Wetb. van Burg. Rechtsvordering» aantekeningen 1 en 2 op artikel 726, waar betoogd wordt, dat de toevoeging van de tweede alinea om andere redenen is geschied dan om verandering te brengen in wat vroeger op grond van de geschiedenis van het artikel werd aangenomen, dat de actie namelijk tegen den houder, d. i. tegen hem onder wien beslag is gelegd, moet gericht worden, en dat daarenboven de vraag tegen wien eene vordering moet worden ingesteld is eene vraag van materieel recht, die niet hare beantwoording mag vinden in een voorschrift van formeel recht, althans niet waar dat antwoord ingewikkeld daaruit zou moeten afgeleid worden en dat antwoord naar het materiele recht (artikel 629 B. W.) anders zou moeten luiden.

Bij vonnis der arr.-r. Amsterdam 26 April 1905, W. 8356 werd beslist dat de wijziging der wet-Hartogh wel de mogelijkheid heeft geopend om de actie ook te richten tot den civilis possessor, maar zij niet heeft opgeheven de bevoegdheid om ze ook tegen den nudus detentor in te stellen, zoodat de eisch tot van-waarde-verklaring tegen beiden kan worden ingesteld met conclusie tegen den laatstgenoemde tot afgifte en tegen eerstgenoemde om de afgifte te gehengen en te gedoogen.

9. De beslaglegger moet in het request van den president en de zich daaraan aansluitende dagvaarding tot van-waarde-verklaring stellen krachtens welk hem toekomend recht het beslag wordt gelegd

en de van-waarde-verklaring wordt gevraagd; het stellen dat de beslagene de goederen van den beslaglegger in bruikleen heeft en het stellen dat men revindicatoir beslag legt, is niet voldoende.

Arrest Hof 's-Gravenhage 30 April 1903, W. 7954: bij dit arrest werd op bovenstaande gronden de eisch tot vanwaardeverklaring van het revindicatoir beslag niet-ontvankelijk verklaard.

10. De vordering tot van-waarde-verklaring van het beslag moet niet-ontvankelijk verklaard worden, wanneer uit de dagvaarding niet blijkt, dat degeen onder wien beslag is gelegd, houder is der gerevindiceerde goederen.

Hof 's-Gravenhage 21 Dec. 1905, W. 8360.

11. De in artikel 726 B. R. bedoelde eisch tot opheffing van het beslag komt alleen dan te pas, wanneer de gearresteerde den termijn van acht dagen, dien de arrestant heeft voor de vordering tot van-waarde-verklaring, niet wil afwachten.

Arr.-r. 's-Gravenhage 17 April 1906, W. 8371.

Art. 727.

2. *Add.* Vergelijk in verband hiermede de navolgende beslissing:

Al heeft de president in kort geding de vordering tot opheffing van het beslag ontzegd, zoo is deze beslissing slechts eene bij voorraad, die geen nadeel kan toebrengen aan de zaak ten principale, zoodat de rechtbank alsnog bevoegd is het beslag niet van waarde te verklaren.

Arr.-r. Haarlem 5 Febr. 1901, W. 7577.

9. Zie over de vraag wat onder »verduistering« moet worden verstaan de beslissingen vermeld op art. 305, aant. 6 en voorts de navolgende uitspraken:

Gegronde vrees voor verduistering bestaat niet, waar den schuldenaar, die uit Duitschland afkomstig is, niet anders wordt ten laste gelegd, dan dat hij, hier uit zijne betrekking gestooten, weder naar zijn vaderland met zijne goederen terugkeert.

Arr.-r. Haarlem 5 Febr. 1901, W. 7577.

Waar er vrees bestaat dat de onroerende goederen door de schuldenaresse in eene andere maatschappij zullen worden ingebracht en zulks niet kan geschieden zonder het verschaffen van tegenwaarde,

waarep dan verhaal kan worden gezocht, wettigt deze vrees het beslag niet.

Arr.-r. Amsterdam 21 Febr. 1901, W. 7629.

Het voor den vorm inbrengen van een schip in eene naamlooze vennootschap en het in publieke veiling brengen van een ander schip zijn handelingen, die vrees voor verduistering wettigen.

Pres. arr.-r. Middelburg 26 Sept. 1902, W. 7897.

In het woord „verduistering” gebezigd in art. 727 B. R. ligt niet het begrip van kwade trouw noodzakelijk opgesloten, zoodat opzet dan ook geen vereischte is, maar er wordt mee bedoeld het in 't algemeen onttrekken aan eene mogelijke executie.

Arr.-r. Zutphen 2 Maart 1905, W. 8214.

Anders Pres. arr.-r. Utrecht 26 Juni 1901, W. 7680.

10. De bedoeling dat de president niet gebonden is aan de gewone bewijsmiddelen, blijkt wel duidelijk uit het hier gebezigde woord „aantoonen.”

Arrest 15 Jan. 1904, W. 8021, ook vermeld sub art. 305, aant. 6.

11. De niet-beteekening van het proces-verbaal van het beslag is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en kan ook niet leiden tot verval van het beslag, daargelaten of zij den beslagene grond geeft tot eene schadevergoeding.

Arr.-r. Rotterdam 3 Dec. 1900, W. 7580.

12. Het conservatoir beslag kan zich ook uitstrekken tot de roerende goederen, zich bevindende buiten het arrondissement van den president, die verlof er toe verleende.

Arr.-r. Rotterdam 3 Dec. 1900, W. 7580.

13. Waar de schuldeischer slechts heeft een geheel onvereffende nog niet vast te stellen vordering (in casu tot schadevergoeding) kan van dit middel geen gebruik worden gemaakt.

Arr.-r. Haarlem 5 Febr. 1901, W. 7577, waarbij nog is beslist dat een geheel uit de lucht gegrepen bedrag der vordering niet voldoen kan aan wat art. 728 vereischt.

Zie echter navolgende beslissingen :

Eene vordering tot schadevergoeding die met die tot ontbinding

der overeenkomst is ingesteld is een schuldvordering, zij het ook tot een onbepaald bedrag, waarvoor met presidiaal verlof conservatoir beslag kan worden gelegd.

Pres. kort geding Utrecht 26 Juni 1901, W. 7680.

Ook voor onvereffende vorderingen kan beslag worden toegestaan, wanneer zij bij het gegeven verlof worden vereffend.

Hof 's-Gravenhage 8 Dec. 1903, W. 8027.

14. Het conservatoir beslag bedoeld in artikel 727 B. R. kan alleen gelegd worden op de roerende goederen, die zich bevinden in handen van den schuldenaar, terwijl anderen, zooals ook een filiaalhouder van den schuldenaar, die gelden of goederen den debiteur toebehoorende, onder zich hebben, zijn derden in den zin van artikel 735 B. R.

Arr.-r. Amsterdam 26 Jan. 1904, W. 8137.

15. Er behoeft niet te blijken, dat voldoening der vordering werd gevraagd en deze geweigerd is.

Hof 's-Gravenhage 10 Nov. 1904, W. 8172.

Art. 730.

2. *Add.* Vergelijk hiermede in verband navolgende beslissing:

Artikel 459 en artikel 440 alinea 2 hebben alleen op executoriaal beslag betrekking.

Hof 's-Gravenhage 10 Nov. 1904, W. 8172.

Art. 731.

7. De in de artikelen 731 en 733 Rv. gegeven bevoegdheid om in verzet of in beroep te komen, sluit nog niet in, dat ook hij, aan wien 't daarin vermelde verlof is geweigerd, van die weigering in verzet of appèl zou kunnen komen.

Hof Arnhem 14 Febr. 1900, W. 7427.

Art. 732.

8. Bedient de schuldenaar zich van een door de wet aangewezen middel om zich te bevrijden, dan wordt daarmede de grond ontnomen aan het conservatoir beslag, dat de strekking heeft, om den schuldeischer te waarborgen tegen het wegmaken van datgene, waarop hij naderhand zijne vordering zou kunnen verhalen.

Het beslag kan dus worden opgeheven bij de in artikel 796 Rv. bedoelde van-waarde-verklaring.

Arrest 8 Dec. 1905, W. 8310.

9. „Indien daartoe gronden zijn”, beteekent niet dat alleen bij kwade trouw of lichtvaardigheid schadevergoeding zou kunnen worden bevolen.

Hof 's-Gravenhage 3 Dec. 1900, W. 7554.

10. Geene zekerheid kan gevorderd worden voor grooter bedrag dan door den president bij zijn verlof is genoemd, en dus niet voor de kosten.

Hof 's-Gravenhage 19 Jan. 1903, W. 7871.

11. Het is twijfelachtig of het stellen van zekerheid alsnog kan te pas komen in het geding, waarbij tegen het gelegde beslag wordt opgekomen; ons artikel toch spreekt alleen van opheffen.

Hof 's-Gravenhage 8 Dec. 1903, W. 8027.

12. De Voorzitter kan volstaan met te overwegen dat van de ondeugdelijkheid der vordering niet gebleken is.

Hof 's-Gravenhage 8 Dec. 1903, W. 8027.

13. Onder de te vergoeden schaden wegens onrechtmatig gelegd beslag moet niet gerekend worden de benadeeling in crediet en bedrijf, doordat aan dat beslag algemeene ruchtbaarheid is gegeven, welke handeling van den beslaglegger buiten het arrest zelf valt.

Evenmin kan op de schadevergoeding van invloed zijn de omstandigheid, dat de beslagene het beslag geruimen tijd heeft laten voortduren zonder er tegen op te komen, daar het onverwijld zich verzetten tegen het beslag is een recht geen plicht.

Arr.-r. Amsterdam 18 Jan. 1905, W. 8295.

14. Een beslag, dat gebleken is onrechtmatig te zijn gelegd, zelfs al is het vrijwillig opgeheven belemmert den eigenaar toch tijdelijk in de vrije beschikking over zijn goed en berokkent hem schade, die vergoed moet worden.

Hof Arnhem 12 April 1905, W. 8221.

Art. 733.

2. Artikel 733 sprekende o. a. van hooger beroep, ziet enkel op het geval, dat de schuldenaar eerst in kort geding ex artikel 727 laatste lid B. R. is gehoord en niet op dat, waar het verlof direct op 't request wordt verleend, als wanneer artikel 731 Rv. van toepassing is, noch op dat waarin het verlof is geweigerd.

Hof Arnhem 14 Febr. 1900, W. 7427.

Art. 734.

1. *Add.* Zie echter navolgende beslissing:

Een tot zekerheid der vordering tot nakoming toegestaan en gelegd beslag kan niet worden van waarde verklaard op eene dagvaarding, waarbij niet de eisch tot nakoming, maar die tot ontbinding der overeenkomst met schadevergoeding wordt ingesteld.

Arrest 18 Dec. 1903, W. 8008.

5. De eisch tot van-waarde-verklaring moet bij de hier bedoelde rechtbank, en niet bij het Hof worden aangebracht, ook al hangt de hoofdvordering in appèl voor 't Hof.

Arrest 4 Maart 1904, W. 8043; zie omtrent dit laatste, nl. over de vraag of conservatoir beslag kan gelegd worden, wanneer de vordering in appèl hangende is: aantekening 4 en 10 op artikel 738, en de navolgende beslissing:

Het leggen van conservatoir beslag is ook toegestaan, wanneer over de hoofdvordering, tot zekerheid waarvan het beslag is gelegd, reeds bij gewijsde is beslist.

Hof 's-Gravenhage 6 Nov. 1905, W. 8301 waarbij nog werd beslist dat aanden eisch tot van-waarde-verklaring niet noodzakelijk behoeft verbonden te zijn de eisch tot betaling.

Zie voorts deze uitspraak :

Het conservatoir beslag zijnde een accessoir der hoofdvordering moet de eisch tot van-waarde-verklaring van het beslag gebracht worden voor den rechter — in den regel de Arrondissements-Rechtbank — die bevoegd is om van de schuldvordering voor welke het beslag is gedaan, kennis te nemen; dit geldt ook wanneer over de hoofdzaak reeds door de rechtbank is uitspraak gedaan en daarna de eisch voormeld wordt aanhangig gemaakt.

Rechtbank Utrecht 26 Juni 1901, W. 7676.

Art. 735.

9. *Add.* Verg. in verband met de vermelde uitspraken navolgende beslissingen :

Aan de steeds bij beslagneming gebruikte formule: dat het beslag wordt gelegd op alle goederen enz. die de derde gearresteerde verschuldigd is of *zal worden*, is deze beteekenis te hechten, dat het beslag wordt gelegd op al wat verschuldigd is op den dag van 't beslag, hetzij opeischbaar hetzij nog niet.

Arr.-r. Amsterdam 6 Nov. 1901, W. 7756.

Met de gebruikelijke formule, houdende beslaglegging op hetgeen verschuldigd is of zal worden, wordt bedoeld dat het beslag wordt gelegd op al hetgeen ten dage van het beslag verschuldigd was, hetzij al dan niet opeischbaar, terwijl beslag op nog niet vervallen doch reeds bestaande schulden alleszins bestaanbaar is.

Hof Arnhem 16 Juli 1902, W. 7853.

34. *Add.* In anderen zin is beslist bij navolgende uitspraak :

Artikel 1 der wet van 1815 (*Stbl.* n°. 5) is krachtens artikel 73, laatste lid der Ned.-Ind. Comptabiliteitswet van 23 April 1864 (*Stbl.* n°. 35) ook van toepassing ten aanzien van de begrooting van Ned.-Indië, zoodat soldijen en gagementen ten laste van den Staat niet in beslag mogen worden genomen.

Arrest van 4 Maart 1904, W. 8038.

In denzelfden zin arrest 16 Maart 1906, W. 8352. Verg. ook arrest Hof 's-Gravenhage 5 Mei 1902, W. 7744 en het daartoe betrekkelijk vonnis

der arr.-r. 's-Gravenhage 6 Maart 1901, W. 7570. Verg. voorts hiermede in verband arrest 5 Jan. 1900, W. 7385 en de opstellen van Mr. A. Struycken in W. nos. 7307, 7383 en 7811, voorn. noot 2 van laatstgemeld opstel, waar wordt opgekomen tegen 's Hoogen Raads grond voor de beslissing, dat namelijk die grond zou gelegen zijn in artikel 73 der bovengenoemde wet.

37. *Add.* Anders dan de vermelde beslissing der arr.-r. Rotterdam 21 Febr. 1896, de navolgende uitspraak:

Er kan niet opnieuw beslag gelegd worden krachtens een presidiaal verlof, dat door toedoen van den schuldeischer geene uitwerking heeft kunnen hebben en dat alzoo als vervallen moet worden beschouwd.

Arr.-r. Maastricht 12 April 1906, W. 8546; anders Rotterdam 21 Febr. 1896 W. 6810.

38. Een derde arrest onderhanden van schuldenaren van een boedel ten bate van een erfgenaam en ten laste van uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen is in strijd met de bij de wet voorgeschreven procedure betrekkelijk erfenissen.

Arr.-r. Amsterdam 15 Oct. 1901, W. 7755.

39. Het conservatoir arrest gelegd op alles, wat de derde van den schuldenaar onder zich mocht hebben, omvat niet datgene wat deze, in eenige hoedanigheid, onder zich heeft.

Arr.-r. Amsterdam 4 Mei 1904, W. 8198, waarbij nog werd beslist dat dit laatste ook niet wordt aangeduid door de uitdrukking «onder zijne berusting hebben», waaronder, in tegenstelling met de uitdrukking «verschuldigd zijn», bedoeld worden de gelden en goederen, die den schuldenaar toebehooren.

40. Artikel 735 B. R. geeft slechts één rechtsmiddel n.l. „beslag”, al spreekt 't artikel ook van „zieh tegen derzelver afgifte verzetten”; mitsdien is krachteloos een exploit, waarbij enkel verzet tegen de afgifte wordt gedaan.

Arr.-r. Rotterdam 7 Nov. 1904, W. 8279.

41. Door een derde arrest worden alleen getroffen de goederen en gelden, welke zich in handen van den derden gearresteerde bevinden, voor zoover zuiver door hem verschuldigd of toebehoorend aan den

geëxecuteerde en deel van diens vermogen uitmaken, in dien zin dat zij aan de arrestanten ter executie moeten worden afgegeven door den derden gearresteerde; getroffen wordt dus niet dat goed, waarop de derde gearresteerde een recht kan doen gelden, als in casu het recht van pand.

Arr.-r. Amsterdam 17 Febr. 1905, W. 8273.

42. In tegenstelling met art. 732 B. R. laat art. 735 lid 4 B. R. opheffing van derde arrest *slechts* toe in geval van behoorlijke borgstelling voor het bedrag der som, waarvoor het gedaan is.

Arr.-r. 's-Gravenhage 30 Mei 1905, W. 8235.

Art. 738.

23. De schuldenaar is gerechtigd om te intervenieeren in het geding tot van-waarde-verklaring, omdat hij belang heeft bij de vraag hoeverre een ten zijnen laste gelegd arrest strekt.

Arrest 30 Maart 1900, W. 7425. Verg. art. 285, aant. 19, ook aangehaald op art. 477, no. 11.

Art. 739.

10. De vordering tot schadevergoeding kan ook afzonderlijk worden ingesteld.

Hof Arnhem 2 Mei 1906, W. 8425.

11. Het beslag dat van onwaarde is verklaard, heeft geene gevolgen kunnen hebben anders dan die voorzien in dit artikel.

Het vonnis werkt terug tot op den dag der inbeslagneming.

Hof Arnhem 18 Juli 1907, W. 8593, op welken grond werd beslist dat een tweede beslaglegger zich niet er op kan beroepen dat de eigenaar-debiteur niet heeft kunnen beschikken over zijn goed vóór het tweede en na het eerste beslag, welk laatste later van onwaarde is verklaard.

Art. 741.

14. De vordering ex artikel 741 Rv. tot 't doen en verbeteren van de verklaring is niet van onbepaalde waarde, maar hare vatbaarheid voor appèl hangt af van het bedrag der vordering, waarvoor het beslag is deugdelijk verklaard.

Arrest 18 Mei 1900, W. 7455, waarbij het beroep in cassatie is verworpen tegen het arrest Hof Amsterdam 10 Nov. 1899, W. 7417.

15. Het „onder zijne berusting hebben” in artikel 741 B. R. gesteld tegenover „verschuldigd zijn” ziet op gelden en goederen, welke den schuldenaar toebehooren.

Arr.-r. Amsterdam 4 Mei 1904, W. 8198.

16. Bij de vaststelling van het bedrag door den derden gearresteerde aan den beslaglegger te betalen (voor de schuld van diens debiteur) komt uitsluitend in aanmerking het tijdstip, waarop het *beslag* is gelegd en *niet* dat, waarop de verklaring wordt afgelegd.

Hof Arnhem 25 Jan. 1905, W. 8176.

17. De uitdrukking „verschuldigd zijn” en „toekomen” wijzen niet op identische begrippen; de som der inschuld toch, die door den gearresteerde aan een crediteur verpand is, is de declarant wel verschuldigd, maar komt niet toe aan den gearresteerde.

Arr.-r. Amsterdam 26 Mei 1905, W. 8389.

Art. 742.

1. *Add.* Verg. navolgende beslissingen:

Wil eene verklaring volledig zijn, dan moet die zoo zijn ingericht dat aan partij de gelegenheid worde geboden om daarvan zoo noodig de waarheid te betwisten en aan den rechter om die te verbeteren.

Arr.-r. Rotterdam 6 Dec. 1900, W. 7622.

De derde volstaat niet met de verklaring niets verschuldigd te zijn, wanneer hij onder eene voorwaarde heeft te betalen.

Arr.-r. Rotterdam 6 Dec. 1900, W. 7622.

Art. 744.

6. De derde gearresteerde kan niet gedwongen worden waarden af te geven, die hij van den gearresteerde in pand heeft.

Arr.-r. Amsterdam 2 Mei 1902, W. 7844.

Verg. ook aantekening 41 op artikel 735.

Art. 745.

4. De derde gearresteerde, die een rechtmatig belang heeft, om zijne gehoudenheid tot het doen van verklaring tegen te spreken, is daartoe bevoegd al heeft de geëxecuteerde zich niet krachtens artikel 477 verzet en hij dus in het beslag heeft berust.

Arrest 1 Juni 1900, W. 7451.

Zooals uit het bovenstaande blijkt gold het een executoriaal beslag.

Art. 746.

4. Artikel 746 B. R. verstaat onder het nalatig blijven in het uitbrengen der verklaring blijkbaar het geval, dat de derde gearresteerde geene verklaring aflegt, die voldoet aan artikel 742 B. R. al zoude in die verklaring wel het antwoord te vinden zijn op den eisch hem krachtens artikel 741 B. R. gedaan; nergens echter verbiedt de wet, dat de derde gearresteerde, wiens verklaring aan die vereischten niet geheel beantwoordde, bij latere conclusie die verklaring alsnog aanvult, in welk geval geen verstek moet verleend worden.

Hof Amsterdam 17 April 1903, W. 8093.

Verg. het daartoe betrekkelijk vonnis der arr.-r. Amsterdam 11 Oct. 1901, W. 7741, waarbij eveneens het verstek was geweigerd, evenwel op andere gronden, en wel op grond dat nalatig blijven hier beteekent het zich *in het geheel niet* uitlaten omtrent de punten, waaromtrent hij overeenkomstig artikel 741 is gedagvaard; zoodat tegen hem, die zich omtrent genoemde punten wel uitlaat, zij het dan niet in den vorm van artikel 742, geen verstek kan verleend worden.

Art. 749.

7. Waar de declarant te kennen geeft den eed wel te durven doen, maar ten onrechte meent dat de eed geen feitelijke doch alleen juridische gegevens behelst, behoort hem alsnog de gelegenheid te worden gegeven bij conclusie den eed aan te nemen of te weigeren.

Arr.-r. Amsterdam 26 Mei 1905, W. 8389.

Art. 750.

6. *Add.* In denzelfden zin beslist bij vonnis der arr.-r. Amsterdam 2 Jan. 1900, W. 7482, dat den gedeclareerde alle gewone rechtsmiddelen ten dienste staan, ook het verhoor op vraagpunten van den declarant.

7. De vatbaarheid voor hooger beroep van het vonnis in de verklaringsprocedure hangt af van het bedrag der vordering van den beslaglegger ten laste van zijnen schuldenaar.

Arrest 18 Mei 1900, W. 7455, waarbij het beroep in cassatie werd verworpen tegen het arrest Hof Amsterdam 10 Nov. 1899, W. 7417.

8. De arrestant en niet de derde gearresteerde moet de gegevens bijbrengen voor de betwisting der verklaring.

Hof Amsterdam 17 April 1903, W. 8093.

Art. 754.

4. *Add.* In de beslissing van het arrest 4 Mei 1894 moet gevoegd worden tusschen de woorden «die» en «executoriaal beslag» de zinsnede «evenals de eerste arrestant».

Art. 753.

1. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

De schuldenaar kan alleen bij executoriaal derde arrest door het in artikel 477 bedoeld verzet en bij conservatoir derde beslag in de procedure tot van-waarde-verklaring van dit beslag zijn recht doen gelden hoeverre een ten zijnen laste gelegd beslag strekt en strekken mag, maar kan dat niet doen door interventie in de verklaringsprocedure.

Dit artikel is algemeen en verzet zich tegen bedoelde interventie; het ziet niet alleen op schuldeischers, maar op ieder verzet tegen de daarbij omschreven afgifte, hetzij die gedaan wordt bij wege van oppositie dan wel bij wege van interventie.

Arrest 30 Maart 1900, W. 7425, waarbij het beroep in cassatie werd verworpen tegen arrest Hof Amsterdam s. d. W. 7332. Verg. ook arrest 27 Mei 1898, vermeld onder art. 475 n°. 13.

Zie ook aant. 4 op art. 753.

Art. 757.

5. *Add.* Verg. hiertoe betrekkelijk de navolgende beslissingen:

Artikel 757 B. R. omvat ook de gemeentelijke tractementen en pensioenen en daar voor deze een regeling bij bijzondere wetten ontbreekt, zijn zij dus *niet* voor inbeslagneming vatbaar.

Arrest 7 Maart 1902, W. 7731, vernietigend vonnis der arr.-r. Amsterdam 28 Juni 1901, W. 7674.

Verg. vonnis arr.-r. Leiden 23 April 1867, W. 7706, waarbij eveneens is beslist dat artikel 757 ook betrekking heeft op gemeente-ambtenaren, maar in afwijking van het bovenstaande werd uitgemaakt dat ook ten aanzien van deze ambtenaren nog eene bijzondere regeling bestaat en wel in de wet van 21 Ventôse an IX (12 Maart 1801), die wel ten aanzien van Rijksambtenaren maar niet ten aanzien van gemeente-ambtenaren is vervangen door de wet van 24 Jan. 1815 (*Stbl.* no. 5). Bij datzelfde vonnis werd nog beslist dat deze materie is van publieke orde. Verg. ook arrest Hof Amsterdam 12 Juni 1902 W. 7815, en aantekening 7 op dit artikel.

Zie nog ten betooge dat de bewering, dat ons artikel enkel eene verwijzing en geen verbod zou inhouden van inbeslagneming is in strijd met de duidelijke woorden waarin het is vervat, arrest 16 Dec. 1904, W. 8158 en arrest Hof 's-Gravenhage 5 Mei 1902, W. 7744.

10. Noch uit artikel 757 B. R. noch uit eenig ander artikel der wet volgt dat *loon* aan particulieren uit te betalen onvatbaar zou zijn voor inbeslagneming.

Arr.-r. Amsterdam 6 Nov. 1901, W. 7756.

11. Onder bezoldiging is niet alleen begrepen het vaste salaris dat de ambtenaar verkrijgt door het enkele feit zijner aanstelling,

maar ook het meer wisselvallig salaris dat hij krijgt door en naar evenredigheid van de uitoefening van zijn ambt, als vacatie- en presentiegelden.

Arr.-r. 's-Hertogenbosch 24 Febr. 1905, W. 8249.

12. Zie over de vraag of beslag kan worden gelegd onder den Staat op gelden, die ter zake van gagement ten laste van de begrooting van Ned.-Indië verschuldigd zijn, artikelen 72 en 73 der wet van 23 April 1864 (*Stbl.* no. 35), aantekening 34 op artikel 735.

Art. 757 A.

1. Al is bij het verzoekschrift gewaagd van een contract zoo mag een beslag als hier bedoeld niet worden van waarde verklaard, wanneer niet blijkt van eene acte.

Hof Arnhem 18 Oct. 1899, W. 7394, waarbij nog is beslist dat het gestelde contract toch nooit als schriftelijk bescheid zou kunnen strekken voor de verbreking van den rechtsband, waarin de schuldoorzaak is gelegen voor de vordering, weswege het beslag is gelegd.

2. Uit de door de wet geëischte onderhandsche bescheiden moet de zekerheid, althans groote waarschijnlijkheid, blijken, dat de beslaglegger ook werkelijk schuldeischer is.

Het oordeel daaromtrent is, niettegenstaande het presidiaal verlof, niet aan de Rechtbank onttrokken.

Arr.-r. Haarlem 5 Febr. 1901, W. 7577.

Art. 757 B.

1. Nietigverklaring van het beslag brengt niet vanzelf mede nietigheid der dagvaarding, voorzooverre daarbij is gevraagd de veroordeeling tot betaling.

Hof Arnhem 18 Oct. 1899, W. 7394.

2. Het beslag beteekend aan den schuldeischer en niet aan den schuldenaar kan niet van waarde worden verklaard, ook niet wanneer het bij een later exploit met de dagvaarding aan den schuldenaar is

beteekend, want bij die laatste beteekening werd het arrest niet gelegd.

Arr.-r. Amsterdam 17 Jan. 1900, W. 7497.

3. Voor nauwkeurige vermelding van de goederen kan niet gelden de algemeene vermelding „alle gelden, goederen, effecten of geldswaarden”.

Arr.-r. Amsterdam 17 Jan. 1900, W. 7497.

Art. 758.

13 c. *Add.* Zie nog over het verband van dit artikel met artikel 1188 B. W.: vonnis arr.-r. Rotterdam 29 Juni 1900, W. 7498

14. Ingebrekestelling behoeft niet vooraf te gaan.

Arr.-r. Middelburg 21 Mei 1902, W. 7827.

Art. 760.

8. Nergens is bepaald dat een afschrift van het verbaal terstond aan den beslagene moet worden overgegeven: artikel 1 is hier niet van toepassing.

Arr.-r. Middelburg 21 Mei 1902, W. 7827.

Art. 763.

2. *Add.* In den zin van het vonnis der arr.-r. te Haarlem dd. 24 Jan. 1865 is beslist bij vonnis arr.-r. Heerenveen 8 Dec. 1899, W. 7424, dat namelijk de eisch tot van-waarde-verklaring moet worden gebracht voor den rechter der woonplaats van gedaagde.

Art. 764.

2. *Add.* Verg. met de laatstgenoemde beslissingen de navolgende uitspraak: Deze bepaling is gemaakt in het belang van de ingezetenen des rijks, niet in dat van hier niet wonende vreemdelingen.

Arr.-r. Middelburg 17 Oct. 1900, W. 7525, anders vonnis arr.-r. 's-Gravenhage 16 Juni 1903, W. 7969, waarbij nog werd beslist, dat ook in geval van derde arrest ten laste van de in dit artikel genoemde personen

de competente rechter is die, welke in *deze* afdeeling bij artikel 767 aangewezen is en niet de rechter genoemd in artikel 738; zie ook in dezen zin arr.-r. Amsterdam 4 Dec. 1903, W. 8059.

13. Artikel 764 B. R. laat beslag toe zonder eenige beperkingen aanzien van mede-eigenaren, zoodat ook beslag kan gelegd worden op de goederen der huwelijksgemeenschap wegens door de vrouw gemaakte schulden.

Hof 's-Gravenhage 16 Juni 1902, W. 7767.

14. Dit artikel bepalende dat ook zonder voorafgaand bevel beslag kan gelegd worden, sluit niet elk bevel uit, omdat dit zou strijden met artikel 440, waarnaar artikel 765 verwijst; het beslag moet dus altijd een bevel behelzen.

Arr.-r. Almelo 24 Juni 1903, W. 7989.

Art. 768.

7. *Add.* In denzelfden zin: Hof Amsterdam 20 Maart 1903, W. n°. 7980.

11. Bij beschikking van den president der arr.-r. 's-Gravenhage dd. 6 Sept. 1906, W. 8420 is toegepast artikel 17 van het tractaat o. a. met Frankrijk gesloten den 14 Nov. 1896 en goedgekeurd bij de wet van 31 Dec. 1897 (*Sibl.* n°. 275).

12. Beteekening van het bevelschrift is noodig. Het woord „beteekenen” behoeft intusschen niet met zoovele woorden vermeld te zijn; voldoende is, wanneer blijkt dat afschrift is overgegeven.

Arr. 10 Maart 1905, W. 8192.

13. Artikel 604 Rv. is ook toepasselijk op de in artikel 768 alinea 1 Rv. omschreven gijzeling van vreemdelingen.

Hof Amsterdam 15 Maart 1901, W. 7619; in denzelfden zin het daarbij vernietigde vonnis der arr.-r. Amsterdam 3 Mei 1900, W. 7449, beide vermeld op artikel 604 n°. 4.

Art. 770 F.

1. Waar het conservatoir beslag uit kracht van artikel 33 F is vervallen, heeft de eigenaar van het goed recht om de doorhaling der inschrijving te vorderen.

Arr.-r. Amsterdam 28 Nov. 1899, W. 7456.

Art. 771.

3. *Add.* Verg. navolgende beslissingen :

Onder artikel 771 Rv. vallen alleen die personen, die voor en ten behoeve van anderen, ontvangsten en uitgaven gedaan hebbende, daarvan alleen van hunne zijde rekenschap moeten geven; deelgenooten in eene handeling voor gemeene rekening, hebben dus deze actie niet tegenover elkander.

Arr.-r. Zutphen 15 Febr. 1900, W. 7443.

Deze actie komt niet toe aan den eenen deelgerechtigde in eene gemeenschap tegen den anderen.

Arr.-r. 's-Gravenhage 6 Mei 1903, W. 7928.

Ook niet aan den eenen vennoot tegen den anderen in eene ontbonden vennootschap.

Arr.-r. Amsterdam 10 April 1903, W. 7996.

Rekenplichtigen zijn zij, die voor en ten behoeve van anderen, zij het tevens voor zichzelf, ontvangsten en uitgaven hebben gedaan en daaromtrent rekenschap moeten doen; waaronder niet valt de gedaagde, die wel een aandeel in de netto-winst der exploitatie heeft toegezegd, maar welke exploitatie uitsluitend voor zijne rekening geschiedde.

Arr.-r. Rotterdam 28 Nov. 1904, W. 8286.

6. *Add.* Verg. voorts Hof Arnhem 21 Febr. 1900, W. 7461, waarbij (eveneens op grond dat voor het zijn van belanghebbende noodig is, dat voor dezen een, beheer is gevoerd, m. a. w. voor dezen ontvangsten en uitgaven zijn gedaan, waarvan rekenschap verschuldigd is ten einde het door of aan hem verschuldigde saldo te kunnen bepalen) is beslist dat de schuldeischers niet als zoodanig zijn te beschouwen tegenover de liquidateuren eener ontbonden vennootschap.

Zie in verband hiermede vonnis arr.-r. Arnhem 29 Juni 1903, W. 8054, waarbij het geval zich voordeed dat bij een gehomologeerd accoord de baten aan de erkende schuldeischers waren afgestaan en de curator daarover het beheer voerde, en werd beslist dat een der erkende schuldeischers op zich zelf gerechtigd is rekening en verantwoording te vragen ook dan, wanneer het beheer nog niet is geëindigd.

37. *Add.* Vergelijk navolgende beslissing:

Wel is waar is hier zoowel in 't belang van den rekenplichtige als van hem, aan wien rekening moet worden gedaan eene bijzondere proces-orde voorgeschreven, maar deze behoeft niet te worden gevolgd, wanneer beide partijen reeds volledig met den stand van zaken bekend zijn.

Arr.-r. Breda 2 Juni 1903, W. 7983 en W. 8023; verg. vonnis arr.-r. Amsterdam 30 Nov. 1899, W. 7429; het vonnis dier zelfde rechtbank dd. 8 Febr. 1901, waarvan de inhoud opgenomen is in de laatste overweging in factis van het arrest Hof Amsterdam 26 Juni 1902, W. 7800; Hof Arnhem 21 Mei 1902, W. 7836; arr.-r. Middelburg s. d. W. 7369; arr.-r. Utrecht 4 Maart 1903, W. 8002; arrest Hof 's-Hertogenbosch 26 April 1904, W. 8076; arr.-r. Breda 17 Jan. 1905, W. 8235.

45. Dit artikel bevat alleen een voorschrift betreffende den vorm behoudens het vereischte van nalatigheid bij den rekenplichtige.

Arrest van 23 Mei 1902, W. 7771.

46. Het tot aan het opnemen der rekening aanhouden der vraag, wat en krachtens welk recht aan den gerendeerde door den rendant moet worden betaald is niet in strijd met dit en volgende artikelen.

Arrest 23 Maart 1906, W. 8355.

47. De dagvaarding tot rekening en verantwoording ten verzoeke van den lastgever uitgebracht behoort in te houden, dat de gedaagde als lasthebber heeft gehandeld en uit dien hoofde eenige ontvangst voor eischer heeft gedaan.

Arr.-r. Amsterdam 9 Maart 1900, W. 7538.

48. De verplichting tot het opmaken van een behoorlijke balans van de winst en verlies is niet identiek met de verplichting tot het doen van rekening en verantwoording.

Arr.-r. Rotterdam 28 Nov. 1904, W. 8286.

49. Eene gevoerde boekhouding op zich zelve brengt geene rekenplichtigheid mede.

Arr.-r. Amsterdam 26 Mei 1905, W. 8404.

50. »Het rechtskarakter der rekenplichtigheid« dissertatie van Mr. J. H. W. Q. ter Spill, beoordeeld door Mr. Drucker in R. M. XXIII p. 141 en volgende.

Art. 774.

11. De rekening moet niet alleen de werkelijke ontvangsten en uitgaven bevatten, maar ook moet de rendant daarbij verantwoorden, waarom posten, die billijkerwijs op de rekening mochten verwacht worden, daarin niet werden opgenomen.

Arrest 11 Jan. 1901, W. 7551; in dezen zin bij vonnis der arr.-r. Zwolle 24 Juni 1903, W. 7995; anders arr.-r. Heerenveen 15 Nov. 1901, W. 7794. Verg. in verband hiermede arr.-r. Winschoten 6 Jan. 1904, W. 8099, waarbij is beslist dat de werkelijke ontvangsten op de rekening moeten komen en dus een koopsom van door den rendant verkochte effecten niet van die rekening mag verdwijnen en de rekening niet mag worden ingericht, als ware die verkoop niet geschied, al wordt beweerd dat die verkoop onregelmatig is geweest.

Bij voormeld arrest van den H. R. is vernietigd het arrest van het Hof te Arnhem 23 Mei 1900, W. 7505.

12. De bevoegdheid, den gerendeerde in dit artikel gegeven, geldt alleen hangende eene rekenings-procedure, ten einde hem niet langer te laten wachten op hetgeen hem, ook volgens den rendant dus in ieder geval, toekomt.

Een beroep op deze wetsbepaling bij eene buitengerechtelijke rekening en verantwoording gaat dus niet op.

Arr.-r. Alkmaar 13 Dec. 1900, W. 7599.

Art. 775.

2. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

De mededeeling der bescheiden behoeft niet gelijktijdig met de beteekening der rekening te geschieden.

Arrest 27 Juni 1902, W. 7797.

6. Bij het afleggen der rekening en verantwoording behoeft de executeur niet over te leggen eene boedelbeschrijving, als in artikel 681 B. Rv. voorgeschreven, maar kan hij volstaan met een staat van actief en passief.

Hof Arnhem 25 April 1900, W. 7480.

Art. 777.

10. Onder beteekening van de rekening is te verstaan de beteekening van dat stuk op zichzelf, dat niet onafscheidelijk is van de tot bewijs daarvan strekkende bescheiden, zoodat de hier bedoelde termijn aanvangt met de beteekening van dat stuk.

Arr. 27 Juni 1902, W. 7797, waarbij nog werd beslist, dat, wanneer de gerendeerde door de late beteekening der bescheiden niet in de gelegenheid is geweest de juistheid der rekening tijdig te beoordeelen, hij niet gehouden is bij de memorie de juistheid te erkennen en alzoo den rekenplichtige dwingt de bescheiden alsnog bij contra-debat over te leggen.

Verg. de navolgende hiertoe betrekkelijke beslissing :

De wettelijke voorschriften van de procedure tot het doen van rekening en verantwoording zijn van openbare orde, waarvan dus afwijking ongeoorloofd is, speciaal waar het geldt de gestelde termijnen, die strekken om deze procedure zooveel mogelijk te verkorten.

Hof Amsterdam 41 Oct. 1901, W. 7696, waarbij voorts is beslist dat de termijn bedoeld in lid 1 van artikel 777 B. R. begint te loopen van at den datum der beteekening van de rekening en niet van af dien van de mededeeling der bescheiden.

Verg. artikel 778 aant. 10.

11. De schriftuur van debat van den gerendeerde in een rekeningsproces behoeft geene conclusie te bevatten.

Hof Amsterdam 1 Dec. 1899, W. 7422 en 41 Juni 1900, W. 7493, ook vermeld op artikel 779, aant. 5.

Art. 778.

1. *Add.* In denzelfden zin arr.-r. Breda 26 Sept. 1899, W. 7485.

10. *Add.* Verg. navolgende beslissing :

De bij artikel 778 B. R. voorgeschreven procedure is van openbare orde.

Arrest 23 Juni 1905, W. 8252.

Verg. de bestrijding van voormeld arrest door Mr. J. M. van Stipriaan Luiscius in Themis jg. 1906 p. 238 en volgende.

Zie ook vonnis arr.-r. Haarlem 31 Jan. 1905, W. 8249, waarbij is beslist dat dit artikel geenszins, ook niet met toestemming der wederpartij,

den rendant, die verzuimd heeft eene memorie van contra-debat te doen beteekenen, de gelegenheid geeft de daarin thuis behoorende verklaringen en beweringen alsnog mondeling te berde te brengen voor den rechter-commissaris. Evenmin kan op de terechtzitting nog eene conclusie worden genomen.

Verg. ook aant. 40 op art. 777.

11. De verschijning voor den rechter-commissaris heeft geen ander doel dan om zich volgens dit artikel omtrent de „betwiste” artikelen te verklaren, en, ware het mogelijk, het daaromtrent eens te worden, zoodat bij den R.-C. geene betwisting meer kan geschieden, maar alleen de bij de schrifturen gedane beweringen mondeling kunnen worden volgehouden.

Arrest 27 Juni 1902, W. 7797.

Art. 779.

5. De rechter mag, indien de tegen de rekening ingebrachte bezwaren gegrond zijn, het bedrag van de geheele ontvang en uitgaaf overeenkomstig de ingebrachte bedenkingen, ook zonder daartoe strekkende conclusie, opmaken.

Hof Amsterdam 1 Dec. 1899, W. 7422.

In denzelfden zin arrest van hetzelfde Hof 11 Juni 1900, W. 7493, op den grond dat het artikel een gebiedend voorschrift bevat, dat ook ambts-halve moet worden toegepast.

Beide arresten ook vermeld op artikel 777 aant. 11.

Art. 781.

3. Onder *later* is te verstaan: nadat hij zijn schriftuur van debat heeft doen beteekenen. Met name kan daaruit niet worden afgeleid dat bij verzuim van beteekening der schriftuur van debat nog mondelinge voordracht van bezwaren is toegelaten.

Arrest 27 Juni 1902, W. 7797, waarbij het beroep in cassatie werd verworpen tegen het arrest Hof Amsterdam 11 Oct. 1901, W. 7696.

Art. 782.

4. *Add.* Vergelijk ook navolgende beslissing:

Artikel 782 geeft wel bevoegdheid, maar legt geene verplichting op.

Arr.-r. Amsterdam 3 Jan. 1906, W. 8436.

Art. 784.

11. Deze bepaling is alleen geschreven in het belang van den rendant, die rekening wenschte te doen en kan dus niet worden ingeroepen ten voordeele van de bewering, dat hij, die rekening vordert, ook alle anderen, aan wie rekening verschuldigd is, in dit geding mede moet oproepen.

Hof Amsterdam 8 Oct. 1900, W. 7530, bevestigend vonnis arr.-r. Amsterdam 27 Oct. 1898, W. 7308.

Art. 794.

5. *Add.* Zie in verband met de hier vermelde beslissing de navolgende uitspraak:

De vordering tot van-waarde-verklaring van een vóór den aanvang van het geding gedaan aanbod van betaling gevolgd door consignatie betreft niet een tusschengeschil, als bedoeld in artikel 247 B. Rv.

Arr.-r. Amsterdam 12 Dec. 1905, W. 8437; waarbij is beslist dat de incidenteele vordering niet-ontvankelijk moet worden verklaard, waartegen niet kan afdoen de bewering dat de uitdrukking «incidenteele vordering» bij vergissing is gebruikt voor «reconventioneele vordering».

7. Artikel 4 n°. 8 is hier niet van toepassing.

Arr.-r. 's-Gravenhage 2 Mei 1900, W. 7456; op dien grond werd beslist dat een aanbod gedaan aan den ambtenaar van het O. M. niet kan worden van waarde verklaard.

Art. 801.

1. „Aan de partij tegen welke het verzet gericht is” beteekent aan hem of haar, wiens of wier voorgenomen huwelijk te voorkomen de strekking van het verzet is.

Arrest 28 Juli 1900, W. 7481, dus in geval van artikel 89 B. W. aan hem, die bij vonnis van overspel is overtuigd.

Art. 806.

2. De wet bepaalt niet binnen welken termijn eene presidiale machtiging tot het instellen eener vordering tot scheiding van goederen door eene dagvaarding moet worden gevolgd.

Arr.-r. 's-Gravenhage 8 Nov. 1904, W. 8189.

3. Wanneer de dagvaarding is ingetrokken kan krachtens dezelfde machtiging geen nieuwe eisch worden ingesteld.

Arr.-r. 's-Gravenhage 8 Nov. 1904, W. 8189.

Art. 808.

1. Art. 808 B. R. omvat ook het conservatoir beslag onder derden.

Arr.-r. Utrecht 27 Oct. 1905, W. 8306.

Art. 808 H.

1. Aan de algemeene bepaling voor het beslag ex artikel 732 Rv. wordt gederogeed door artikel 808*h*, volgens hetwelk opheffing kan worden bevolen door den rechter, voor wien de eisch tot scheiding aanhangig is.

Kort geding Zierikzee 27 Juni 1899, W. 7378.

2. Waar de eisch tot scheiding van tafel en bed voor de rechtbank aanhangig is, zoo is die rechter, met uitsluiting van elken anderen, de eenig bevoegde om kennis te nemen van het verzoek tot opheffing van het beslag, ook wanneer dat gegronsd wordt op de bewering, dat het onrechtmatig zou zijn gelegd.

Hof Amsterdam 28 Juni 1906, W. 8576, waarbij vernietigd werd de beschikking president arr.-r. Utrecht van 4 Febr. 1906, W. 8415, waarbij was beslist dat artikel 808*h* alleen spreekt van de opheffing van een rechtmatig gelegd beslag; zie ook beschikking van den president derzelfde rechtbank d.d. 27 Oct. 1905, W. 8306.

In den zin van het Hof te Amsterdam is beslist bij de sub 1 vermelde beschikking president arr.-r. Zierikzee.

Art. 816.

10. *b. Add.* Verg. navolgende beslissing:

Het presidiaal verlof tot het instellen van een eisch tot echtscheiding is ook noodig, indien die eisch bij reconventie wordt ingesteld.

Arrest 28 Febr. 1902, W. 7727.

In dezen zin arrest Hof 's-Hertogenbosch 25 Juni 1901, W. 7700.

Zie in anderen zin:

Hij, die als gedaagde in eene echtscheidingsprocedure in reconventie eisch doet tot scheiding van tafel en bed, is in die vordering ontvankelijk, al heeft hij geen presidiaal verlof bedoeld in artikel 821 Rv. gevraagd noch bekomen.

Arr.-r. Utrecht 20 Dec. 1899, W. 7418.

12. De president kan uit kracht van artikel 816 alinea 4 alleen eene opdracht geven aan een kantonrechter binnen zijn arrondissement.

Presidiale beschikking rechtbank 's-Gravenhage 11 Jan. 1900, W. 7386; verg. de Redactie van het W.

Anders implicite pres. arr.-r. Arnhem 3 Febr. 1900, W. 7389.

Art. 819.

2. Wanneer de eischer om wettige reden niet kan verschijnen, moet het verlof verleend worden.

Hof Arnhem 17 Jan. 1906, W. 8402, vernietigende het vonnis der arr.-r. Zutphen 19 Jan. 1905, W. 8189, waarbij werd beslist dat wanneer de president in zoodanig geval het verlof heeft gegeven, alsdan — met vernietiging dier beschikking — de eischer zelfs ambtshalve niet-ontvankelijk moet worden verklaard; deze beslissing is ook bestreden in eene noot door den inzender.

Beide beslissingen zijn ook vermeld onder artikel 820 n°. 10.

Art. 820.

6. *Add.* Anders de navolgende beslissing:

De incidenteele vordering tot bevestiging van de presidiale beschikking moet ook ambtshalve niet-ontvankelijk worden verklaard.

Arr.-r. Roermond 5 Oct. 1899, W. 7417; in dien zin ook vonnis arr.-r.

Amsterdam 17 Mei 1900, W. 7473 en 6 Jan. 1905, W. 8259.

8. De rechtbank heeft zelfstandig te onderzoeken, onafhankelijk van het door partijen aangevoerde, of wijziging der presidiale beschikking noodzakelijk is.

Arr.-r. 's-Gravenhage 13 Febr. 1900, W. 7513.

9. Door het nieuwe derde lid van artikel 820 B. R. wordt niet gederogeed aan artikel 289 B. R., als hebbende niet de strekking om, wanneer naar aanleiding van de daar bedoelde beschikkingen partijen in lite zijn, aan een harer het recht te ontnemen om de andere in kortgeding op te roepen en staking van executie te vragen totdat de rechtbank omtrent de strijdvraag zal hebben beslist.

Arr.-r. Amsterdam 25 Febr. 1905, W. 8273.

10. Hooger beroep der presidiale beschikkingen ex artikel 820 en 821 B. R. moet worden aangebracht bij het Hof en niet bij de Rechtbank.

Hof Arnhem 17 Jan. 1906, W. 8402, vernietigend vonnis arr.-r. Zutphen 19 Jan. 1905 W. 8189, beide aangehaald op art. 819 aantekening 2; verg. voorts de beslissingen vermeld op artikel 821 n°. 5.

11. De bedoeling van alinea 3 artikel 820 is om aan de presidiale beschikkingen rechtskracht toe te kennen ook in hogere instantiën.

Arr.-r. Rotterdam 19 Febr. 1906, W. 8474.

Art. 821.

5. *Add.* Bij het in het 2de supplement aangehaald arrest H. R. dd. 12 Febr. 1892 is niet — zooals uit de mededeeling daarvan zou zijn op te maken — onvoorwaardelijk ieder beroep afgesneden, maar daarbij werd beslist dat de beschikking van den president is eene praeparatoire, waartegen afzonderlijk beroep — niet tegelijk met het eindvonnis ingesteld — niet openstaat.

Zie daarentegen het arrest Hof Arnhem 17 Jan. 1906, vermeld sub artikel 820 n°. 10 en sub artikel 819 n°. 2.

Verg. arrest Hof 's-Gravenhage 6 Nov. 1907, W. 8620, waarbij is beslist, dat wanneer de president zich heeft onbevoegd verklaard, hooger beroep openstaat.

7. De vordering neemt een aanvang met de dagvaarding en niet met het verlov van den president, zoodat de woonplaats tijdens de dagvaarding van den man den competenten rechter aanwijst.

Arr.-r. Utrecht 29 April 1903, W. 7969.

8. De president is verplicht om zijne bevoegdheid te beoordeelen ;
c. q kan hij ambtshalve zich onbevoegd verklaren.

Arrest Hof 's-Gravenhage 6 Nov. 1907, W. 8620.

Art. 824.

7. Dit artikel stempelt niet de daarin bedoelde vorderingen tot incidenteele, maar bepaalt alleen de wijze, waarop de naar aanleiding van de artikelen 268 en 269 B. W. gedane vorderingen moeten worden aangebracht, *wanneer* die incidenteele vorderingen zijn.

Arrest Hof 's-Gravenhage 3 Nov. 1902, W. 7871.

8. De hier voorgeschreven procesorde (conclusie) geldt ook voor verdere wijzigingen in de presidiale beschikking, dus ook voor eene wijziging van de gewijzigde beschikking.

Hof 's-Gravenhage 24 Juni 1907, W. 8599.

Art. 825.

5. Het aan den Voorzitter gerichte verzoekschrift tot het leggen van conservatoir beslag behoeft niet aan de tegenpartij te worden beteekend.

Arr.-r. Rotterdam 23 Maart 1903, W. 8004.

6. De man is bevoegd tegen het conservatoir beslag op te komen maar moet dat onverwijld doen op straffe van niet-ontvankelijkheid.

Arr.-r. Rotterdam 23 Maart 1903, W. 8004.

Art. 841.

1. De bepaling van de som, waarvoor de tweede grosse kan worden ten uitvoer gelegd, moet geschieden door den bewaarder der minuten bij de afgifte, na raadpleging van verzoeker en belanghebbenden.

Arr.-r. Rotterdam 6 April 1906, W. 8481.

Art. 844.

1. Zie Mr. Kastelein »Van Rechtsweigerings«, W. 8443, waar betoogd wordt, dat er van rechtsweigerings sprake is, waar de kantonrechter, op grond dat zonder dagvaarding geen geding aanhangig worden kan, weigert kennis te nemen van een geschil, dat partijen krachtens artikel 43 R. O. voor hem hebben gebracht.

Art. 854.

6. De vordering van het O. M. tot vervallenverklaring van het voorrecht van rechtspersoonlijkheid eener vereeniging is er eene die voor den burgerlijken rechter als strafactie moet worden behandeld.

Arrest 28 Juli 1903, W. 7941: zie naar aanleiding van deze leer een betoog van A. A. de P. in W. 7943.

Art. 855.

2. *Add.* Verg. in verband de navolgende beslissingen:

De gratis-admissie, toegestaan om als eischende partij op te treden, omvat niet tevens toelating om zich kosteloos te verweren tegen den interveniënt.

Arr.-r. Haarlem 30 Oct. 1900, W. 7542, waarbij nog als tweede grond voor de niet-toelating werd gevoegd, dat het verlof was verleend door den Raad van Justitie te Batavia, welk verlof niet geldt voor den rechter hier te lande.

Waar de grondslag der vordering, waarvoor het verlof is verleend dezelfde is als die in de dagvaarding vermeld, kan eene geringe afwijking in de voordracht der feiten niet de niet-ontvankelijkheid der vordering ten gevolge hebben.

Arr.-r. Haarlem 20 Oct. 1903, W. 7983.

3. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

De toelating tot kosteloze procedure bepaalt zich tot den persoon, welke die toelating heeft verkregen, en gaat niet op zijne erfgenamen over.

Arr.-r. Amsterdam 25 Oct. 1905, W. 8412.

13. *Add.* Verg. navolgende beslissing:

Gratis-admissie brengt mede ook bevoegdheid om kosteloos te executeeren zonder nadere vergunning.

Arrest 24 Oct. 1902, W. 7822. In casu betrof het 't executoriaal arrest onder derden en de gevolgen van dien. Bij het arrest werd nog beslist dat de nieuwe 2de alinea van artikel 872 alleen ziet op tenuitvoerlegging van *niet* kosteloos verkregen vonnissen of beschikkingen. Anders vonnis arr.-r. Haarlem 2 Jan. 1901, W. 7630.

15. *Add.* Zie echter navolgende beslissing:

Wanneer men in kort geding kosteloos wil opkomen tegen een pandbeslag dan kan men van den president gratis-admissie verkrijgen.

Pres. arr.-r. 's-Gravenhage 3 Nov. 1905, W. 8303.

23. De gedaagde, die zich niet heeft verzet tegen des eischers verzoek om gratis te mogen procederen, kan desniettemin van hem, vreemdeling zijnde, zekerheidsstelling vorderen.

Hof Amsterdam 26 April 1901, W. 7644.

24. Hoofdartikel over „Kostelooze rechtsbijstand” in W. 8329, 8331; verg. ook een artikel in W. 8447 getiteld: „Balie en kostelooze rechtsbijstand”.

Art. 857.

1. *Add.* In denzelfden zin is beslist ten aanzien van den eischer bij vonnis der arr.-r. Amsterdam 26 Mei 1905, W. 8404 en 3 Jan. 1906, W. 8436.

Art 860.

1. *Add.* In den zin van het arrest 4 Febr. 1841 is beslist bij arrest 4 Febr. 1907, W. 8504.

4. De noodige afschriften moeten door den deurwaarder worden geleverd.

Arr.-r. 's-Gravenhage 19 Jan. 1906, W. 8322.

Art. 865.

5. De in het gelijk gestelde partij, die als geïntimeerde geene nieuwe toelating noodig heeft om kosteloos in hooger beroep te procederen, heeft die nieuwe toelating ook niet noodig om van hare zijde incidenteel beroep in te stellen.

Arrest 13 Jan. 1905, W. 8171.

6. Artikel 865 B. R. vordert geene analogische toepassing op request-civiel, welk rechtsmiddel niet de zaak nader ter beslissing onderwerpt aan een *hoogerer rechter*, gelijk hooger beroep en cassatie waarvan het trouwens in aard geheel verschilt, maar eene *nadere* beslissing van *denzelfden* rechter vraagt. De eenmaal verkregen gratis-admissie geldt dus ook voor het instellen van request-civiel.

Hof Leeuwarden 13 April 1904, W. 8098.

Anders de voorafgaande conclusie van het O. M.

7. Nergens in de wet is aan de kosteloos geprocedeerd hebbende partij, die bij vonnis werd in het ongelijk gesteld en nu van dat vonnis wenscht te appelleren en ook dan gratis wenscht te procederen, het recht gegeven, om kosteloos eene expeditie te verkrijgen van dat vonnis.

Arr.-r. Leeuwarden 1 Maart 1905, W. 8243.

Art. 866.

1. Met *alle exploit*en in artikel 866 Rv. zijn bedoeld de exploiten in het algemeen gedurende de *geheele gratis-procedure*, dus ook het exploit van introductieve dagvaarding.

Ktg. Almelo 24 Aug. 1899 vernietigd doch op een anderen grond door vonnis arr.-r. Almelo 17 Jan. 1900, W. 7442.

2. Artikel 866 Rv. legt den deurwaarder uit hetzelfde kanton den *plicht* op, om zijn ministerie te verleen, en moet niet in zoo be-

perkten zin worden opgevat, dat alleen deze en niet de arrondissements-deurwaarder, wonende in een nabijgelegen kanton, *bevoegd* zou zijn om te exploteeren.

Arr.-r. Almelo 17 Jan. 1901, W. 7442; anders het daarbij vernietigd vonnis Ktg. Almelo 24 Aug. 1899 *ibid.*

Art. 872.

14. In de laatste alinea is alleen sprake van het eigenlijk ten uitvoer leggen alzoo niet van het gevolg geven aan het vonnis, gelastende het afleggen van rekening en verantwoording.

Arr.-r. Rotterdam 23 Febr. 1903, W. 7890; zie voorts over de beteekenis der tweede alinea in het algemeen, arrest 24 Oct. 1902 *sqq.* aangehaald op artikel 855 n°. 13.

15. Het in verzekerde bewaring doen stellen van een minderjarige is te beschouwen als de tenuitvoerlegging van de daartoe betrekkelijke beschikking, zoodat bij onvermogen artikel 357 B. W. wat de kosten betreft buiten toepassing is en de Staat de kosten heeft te dragen.

Arr.-r. Rotterdam 27 Maart 1903, W. 7918.

Zie hiertoe betrekkelijk t. z. p. de missive van den Minister van Justitie die van meening is dat rechtens door hem geen ontheffing van de in artikel 357 B. W. gestelde verplichting kan gegeven worden en mitsdien het college van regenten over de gevangenen te Rotterdam verzoekt den minderjarige los te laten en aan zijn vader over te geven, tenzij deze de kosten van het onderhoud van zijn zoon wil voldoen. Zie naar aanleiding van deze missive het hoofdartikel in W. n°. 7924, getiteld «een conflict» en een ingezonden stuk in W. 7926 van A. A. de P. met noot der redactie en onder de «berichten en mededeelingen» een ingezonden bijdrage van mr. A. O. Th. Tellegen Bzn. in W. 7927.

De vraag is thans opgelost door de nieuwe alinea, die aan artikel 357 B. W. is toegevoegd door de wet van 6 Febr. 1901 (*Stbl.* n°. 62).

Art. 875.

2. *Add.* In denzelfden zin arrest 8 Jan. 1904, W. 8012.

5. Deze bepaling is ook van toepassing, wanneer de rechter omtrent zijne bevoegdheid heeft uitspraak gedaan.

Arrest 27 Dec. 1904, W. 8159; anders Hof Leeuwarden 21 Jan. 1905, W. 8196 in strijd met conclusie P. G.

Art. 876.

6. De toepassing van artikel 876 Rv. is niet beperkt tot de drie nominatim daarin vermelde gevallen, maar daarvoor is evenzeer plaats in analoge gevallen, waar gevaar bestaat, dat het bewijsmiddel verloren gaat.

Hof Amsterdam 12 Nov. 1900, W. 7621, waarbij, met vernietiging van de beschikking der rechtbank, voor de benoeming van een R.-C. de zaak werd verwezen naar den rechter a quo.

Als een grond voor toepassing van dit artikel werd aangenomen, dat vreemde publieke vrouwen, die te Amsterdam in een zoogenaamd hotel vertoefden, moesten gehoord worden ten tijde dat de bordeelen daar waren verboden, en deze vrouwen zoo al niet uit eigen beweging dan toch door de zorg van de Rijkspolitie over de grenzen zouden worden geleid.

Art. 877.

1. Personen wonende aan boord van een buitenlandsch schip, welk schip tijdens het indienen van een request om voorloopig getuigenverhoor te X ligt, zijn in den zin van artikel 877 B. R. niet woonachtig te X, maar vertoeven daar slechts tijdelijk.

Arr.-r. Dordrecht 7 Dec. 1901, W. 7700.

Art. 879.

1. Is de wederpartij bij een voorloopig getuigenverhoor vertegenwoordigd, dan kan zij de wraking van een getuige voorstellen.

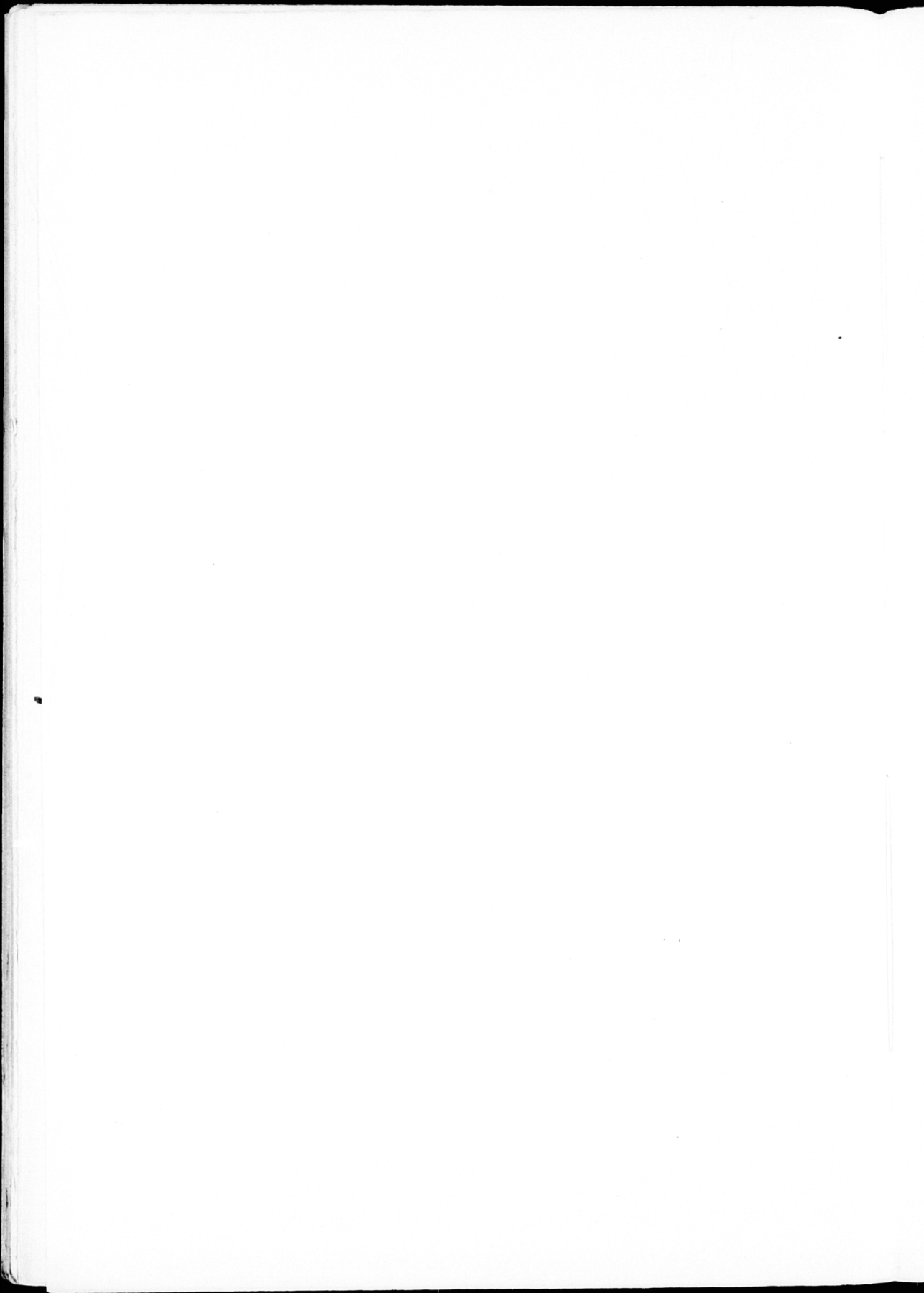
Implicite beslist door R.-C. bij de rechtbank Rotterdam 12 Jan. 1905, W. 8314.

Art. 881.

3. Ook al neemt men aan dat de overeenkomstig artikel 4, 8° betekende dagvaarding van in Engeland wonende getuigen, wel aan hen is uitgereikt, dan is de enkele niet-verschijning dier getuigen onvoldoende om aan te nemen, dat zij in de onmogelijkheid verkeerden om ze op de gewone wijze te doen hooren.

Arr.-r. Rotterdam 16 Mei 1906, W. 8553.

Verg. het in het 2de supplement onder dit art. vermeld vonnis dier zelfde rechtbank 4 Mei 1898.

LEON's RECHTSPRAAK

Van deze Verzameling zijn verschenen en, voor zoover de
voorraad strekt, afzonderlijk verkrijgbaar:

1e DRUK

Deel I Staatsregt.	door Mr. D. LÉON	1850	
» II Hoofdst. 1 Regterlijke Organisatie	»	»	1851
» 2 Wet Overgang	»	»	1851
» 3 Algemeene Bepalingen	»	»	1851
» 4 Burgerlijk Wetboek	»	»	1851
» 5 Wetboek van Koophandel	»	»	1853
» 6 Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering	»	»	1855
» 7 Wetboek v. Strafvordering	»	»	1860
Prijs der 2 dln.			f 37.45

2^e DRUK

Deel I (Staatsregt), door Mr. E. L. VAN EMDEN	1862	f 3.75
1e vervolg	1865	8.—
2e	1869	8.25
3e	1871	6.—
4e	1874	4.75
5e	1876	4.—
6e	1878	4.—
7e	1880	4.—
8e	1882	4.25
9e	1884	4.50
10e	1886	4.50
11e	1888	4.25
12e	1890	3.50
12e » 1 ^e suppl.	1891	0.50
13e	Mr. N. GRAMER 1893	1.75
14e	» 1895	1.75
15e	» 1898	2.—

Deel II	1e afl. (Regt. Organ.), door Mr. E. L. v. EMDEN . . .	1873	f 4.—
	2e en 3e afl. (Burgerl. Wetb.), door Mr. C. ASSER . . .	1873	25.—
	1e suppl. » Mr. J. ROMBACH . . .	1877	3.—
	2e » » » . . .	1881	2.50
	3e » » » . . .	1885	3.—
	4e » » » . . .	1889	3.25
	5e » » » . . .	1895	4.25
	6e » » » . . .	1900	3.60
	4e afl. (Koophandel), door Mr. J. A. LEVY . . .	1871	10.25
	1e suppl. » » . . .	1872	1.—
	2e » » » . . .	1873	0.75
	3e » » » . . .	1875	0.75
	4e » » » . . .	1877	1.—
	5e » » » . . .	1879	1.—
	6e » » » . . .	1882	1.—
	7e » » » . . .	1886	1.50
	8e » » » . . .	1889	1.50
	9e » » » . . .	1893	1.50
	10e » » » . . .	1896	1.25
	11e » » » . . .	1901	2.—
	12e » » » . . .	1903	1.50
	5e afl. (Burg. Rechtsv.), door Mr. W. VAN ROSSEM Bz. . .	1888	22.50
	1e suppl. » » . . .	1891	1.75
	2e » » » . . .	1900	2.50
	3e » » » . . .	1908	2.75
	6e » (Strafvord.), door Mr. A. TEIXEIRA DE MATTOS . . .	1876	20.—
	1e suppl. » » . . .	1880	1.75
	2e » » Mr. C. A. VAILLANT . . .	1885	0.75
	3e » » Mr. I. M. HIJMAN . . .	1890	1.—
	7e » (Code Pénal), door Mr. E. L. VAN EMDEN . . .	1877	7.50
	(Wetb. v. Strafrecht), door Mr. J. v. PRAAG . . .	1889	1.—
	8e » (Herz. Wetb. v. Strafv.), » » . . .	1890	1.50
» III	1e » (Grondbelasting), door H. G. W. BRIEDÉ . . .	1876	2.—
	2e » (Pers. belasting), » » . . .	1878	4.50
	3e » (Patent), » » . . .	1888	6.25
	4e » (Zegel), » N. KOOMANS . . .	1888	1.75
	Id. (2e verm. druk) » » . . .	1893	1.75

3e DRUK

Deel I (NEDERLANDSCHE STAATSWETTEN)

Afl.	1 (Grondwet), door Mr. J. A. LEVY . . .	1890	f 3.25
»	2 (Gemeentewet) en 1e suppl., door Mr. H. Vos . . .	1894	10.—
	2e suppl. op idem, door Mr. C. HEYMAN . . .	1908	2.50
»	3 (Fabriekwet), door Mr. N. CRAMER . . .	1891	1.—
	1e suppl. (Hinderwet), door denzelfden . . .	1904	1.—

Deel I afl.	4 (Begraaf- en Ziektenwet), door denzelfden . . .	1892 f	1.25
»	5 (Armenwet), door denzelfden	1894	1.50
»	6 (Drankwet), door Mr. J. LIMBURG	1895	1.—
	Suppl. op idem, door Mr. C. W. WORMSER . . .	1904	0.75
»	7 (Onteigeningswet), door Mr. J. LIMBURG . . .	1896	2.—
	1e Suppl. op idem, door Mr. Dr. F. SLEUTELAAR . .	1905	1.—
»	8 (Jacht en Visscherij), door Mr. N. CRAMER . .	1897	1.50
»	9 (Veeziektenwet en Hondsdolheidwet), door denzelfden	1898	0.75
»	10 (Onderwijswetten), door denzelfden	1900	3.—
»	11 (Spoorwegwet), door Mr. Ed. BELINFANTE . . .	1903	1.25
»	12 (Tractaten enz.), door Mr. J. B. BREUKELMAN .	1904	1.60
»	13 (Wet Kerkgenootschappen, Zondagswet enz.), door Mr. C. W. WORMSER	1904	1.25
»	14 (Loterijwetten enz.), door denzelfden	1904	0.75
»	15 (Kieswet), door denzelfden	1905	0.75
»	16 (Recht v. Vereen. en Vergad.), door denzelfden	1905	0.75
»	17 (Provinciale Wet), door denzelfden	1905	2.50
»	18 (Post-, Postpakket-, Rijkspostspaarbank-, Tele- graaf- en Telefoonwet), door denzelfden . . .	1905	0.75
»	19 (Leerplichtwet), door Mr. Dr. F. SLEUTELAAR .	1906	0.75
»	20 (Boterwet), door Mr. B. H. DRIJBER	1906	0.50
»	21 (Wet Raad van State), door Mr. C. W. WORMSER	1906	0.50
»	22 (Wapenwet), door Mr. G. SLUIS	1906	0.50
»	23 (Wetten Waterstaat), door Mr. C. W. WORMSER	1906	5.25
»	24 (Geneeskundige Wetten), door denzelfden . . .	1906	1.50
»	25 (Militiewet), door denzelfden	1907	1.75
	(Register op Afl. 1—25), door denzelfden . . .	1907	2.50

Deel II (WETBOEKEN)

Afl. 1, 1e ged. (Rechterl. Organisatie), door Mr. L. VAN PRAAG, 1e—3e stuk	1906/8 f	8.50
» 3, 1e ged. (Burgerl. Wetb., 1e boek), door Mr. J. ROMBACH	1905	3.75
» 4, 1e ged. (Koophandel, 1e boek), door Mr. ARNOLD LEVY	1905	9.—
» 4, 2e ged. (Koophandel, 2e boek), door denzelfden	1906	7.50
» 4, 3e ged. (Faillissementswet), door denzelfden .	1908	1.25
» 6 (Strafvordering), door Mr. B. HULSHOFF . . .	1905	12.—
» 7 (Strafrecht), door Mr. J. W. BELINFANTE . . .	1900	4.60
1e Suppl., door denzelfden	1906	1.75

Deel III (BELASTINGEN ENZ.)

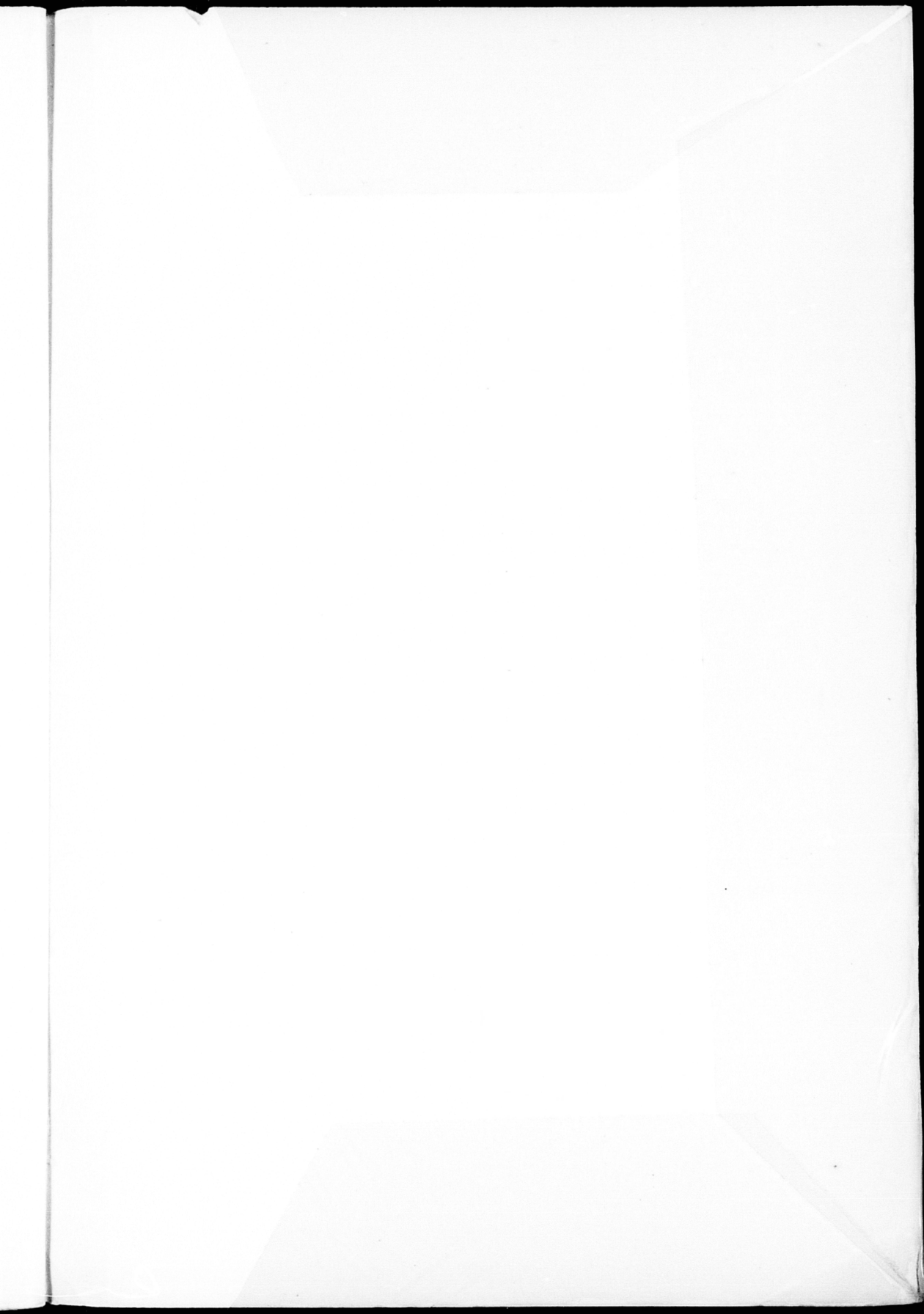
Afl. 1 (Grondbelasting), door P. A. DE KLERCK . . .	1905 f	5.50
» 2 (Personeele Belasting), door denzelfden . . .	1904	4.90

C 10507

Deel III afl. 3	(Bedrijfsbelasting), door P. A. DE KLERCK . . .	1905	/ 5.25
» 4	(Zegel), door N. KOOMANS (3e uitgaaf).	1904	4.25
» 5	(Notaris-Ambt enz.), door Mr. L. A. MICHEELS.	1900	3.—
» 6	(Vermogensbelasting), door J. M. v. WALSEM.	1901	6.25
» 7	(Navordering van Vermogensbelasting), door denzelfden	1905	2.50
» 8	(Invordering van 's Rijks Directe Belastingen), door P. A. DE KLERCK	1906	5.75
» 9	(Alg. Wet Invoerrechten en Accijnzen) 1 ^e Ged. door denzelfden	1908	6.—
» 9	(Alg. Wet Invoerrechten en Accijnzen) 2 ^e Ged., door denzelfden	1908	6.50

Deel IV (SOCIALE WETGEVING)

Afl. 1	(Ongevallenwet 1901 en Beroepswet), door Mrs. W. H. M. WERKER en J. TH. ENDTZ.	1906	/ 3.75
	1 ^e Suppl. op idem, door denzelfden	1908	3.25
» 2	(Arbeidswet), door Mr. Dr. F. SLEUTELAAR	1906	0.75
» 3	(Veiligheidswet), door denzelfden	1906	0.50

Bij de Uitgevers dezes verschenen o. a.:

- CAROLI (Mr. J. P. A. N.)**, Het kort geding van den President der Arrond.-Rechtbank (Référé), Deel I. f 3.75
- HARTOGH (Mr. A. F. K.) en Mr. C. A. COSMAN**, De Wet van 7 Juli 1896 (*Stbl.* n°. 103) tot wijziging van het Wetb. van B. R., . . geb. - 6.—
- HARTZFELD (Mr. C. A. J.)**, Moderne Rechtspraak - 0.60
- HONERT (VAN DEN)**, Formulierboek Burg. Rechtsv., herzien en vermeerderd door Mrs. J. HEEMSKERK Az. en G. BELINFANTE, 5^e druk door Mrs. J. A. FOEST, D. E. LIONI en L. O. S. BOAS geb. - 14.—
- De Kinderwetten** (tekstuitgaaf), 3^e druk - 0.50
- LEVY (Mr. J. A.)**, Proceshervorming - 2.50
- OPPEN (Mr. L. J. VAN) en Mr. J. C. SASSE**, Nederlandsche Rechtsliteratuur, 5 deelen, ing. f 35.—, geb. - 38.25
- OUDEMAN—LIPMAN (Mrs.)**, Wetb. van B. R. (literatuur, inleidingen, verwijzingen), 2^e uitgaaf van den 5^{en} druk, door Mr. P. BAUDUIN, ing. f 1.25, geb. - 1.75
- PENNINK (Mr. F. R.)**, Aanteekeningen op verschillende artikelen van het Wetb. van B. R. (1853). - 1.75
- PINTO (Mr. A. A. DE)**, Ontwerp Wetb. van B. R. en memorie van toelichting (1867), 2 din. . - 6.25
- ROSSEM (Mr. W. VAN)**, De Nederlandsche Rechtspraak gebracht op de artt. van het Wetb. van B. R., 2^e druk, met 3 supplementen . . - 29.50
- Voorstel van Wet tot wijziging van het Wetboek van B. R. van Mr. A. F. K. HARTOGH**; met een inleidend woord van Mr. A. A. DE PINTO, geb. - 12.—
- Wetboek van B. R.** (tekst-uitgaaf), 4^e druk, ing. f 0.70, geb. - 1.—
- WINCKEL (Mr. C. P. K.)**, Formulierboek van B. R. voor Nederlandsch-Indië, ing. f 16.—, geb. - 20.—